LETO XVII., ŠTEV. 229 LJUBLJANA, PETEK, 28. SEPTEMBRA 1956 Cena 10 din

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja in tiska Časopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janhuba — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Franc Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica štev. 1 in 3. telefon štev. 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana Tomšičeva ulica štev. 1/II, telefon štev. 23-522 do 23-526. — Oglasni oddelek: Ljubljana, Titova cesta št. 7, telefon št. 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal štev. 29. — Tekoči rač. 60-KB 5 Z-357 — Mesečna naročnina 200 din.

Koča Popović bo odpotoval v New York

BEOGRAD, 27. sept. (Tanjug). Izvedelo se je, da bo državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović te dni odpotoval v New York na zasedanje Varnostnega sveta, na katerem bodo razpravljali o sueškem vprašanju.

Delegacije in obiski

SKOPJE. Predsednik narodnega sobranja Makedonije Lazar Koliševski je sprejel danes bolgarsko parlamentarno delegacijo pod vodstvom Todora Živkova, ki je davi prispela v Skopje, in se s člani delegacije razgovarjal nad eno uro. Predsednik Koliševski je priredil na čast gostom slavnostno kosilo v prostorih narodnega sobranja.

PREDSEDNIK TITO ODPOTOVAL V SZ

BEOGRAD, 27. sept. (Tanjug). Po krajšem oddihu v Jugoslaviji je prvi sekretar KP Sovjetske zveze in član prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Nikita Hruščev odpotoval davi ob sedmih z letališča v Batajnici v Sovjetsko zvezo.

Skupaj z N. Hruščevom so odpotovali v Sovjetsko zvezo tudi predsednik republike Josip Broz-Tito s soprogo, podpredsednik izvršnega sveta Aleksandar Rankovič in predsednik ljudske skupščine BiH Djuro Puco-Stari ter sovjetski veleposlanik v Beogradu Firjubin, ki bodo ostali nekaj dni na oddihu na Črnem morju.

Na letališču v Batajnici so se od njih poslovili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, člana zveznega izvršnega sveta Koča Popović in Mijalko Todorović ter sekretar zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković, kakor tudi osebje sovjetskega veleposlaništva.

Hruščev in Tito sta z ostalimi sopotniki prispela ob 10.40 po jugoslovanskem času v Sevastopolj, kjer so ju na letališču sprejeli in pozdravili član prezidija CK KP SZ in prvi sekretar CK KP Ukrajine Kiričenko, sekretar CK Furceva, maršal Grečko in drugi sovjetski voditelji, ki so tam na oddihu, kakor tudi jugoslovanski veleposlanik v SZ Veljko Mićunović.

Ko sta po pozdravih in odigranih himnah predsednik Tito in N. Hruščev pregledala častno četo mornarjev, so se jugoslovanski in sovjetski voditelji napotili v Sevastopolj, kjer so si ogledali mesto in panoramo obrambe Sevastopolja iz začetka druge polovice preteklega stoletja.

Po kosilu so predsednik Tito, N. Hruščev ter drugi jugoslovanski in sovjetski voditelji odpotovali z avtomobili iz Sevastopolja v Jalto, kamor so prispeli ob 18. uri.

Pariški razgovori končani

V sporočilu o razgovorih, ki sta jih imela Mollet in Eden, je poudarjeno, da je britansko-francoska solidarnost utrjena v vsakem pogledu

Pariz, 27. sept. (Reuter) Razgovori med predsednikom francoske vlade Guyem Molletom in predsednikom Anthony Edenom, pri katerih sta bila navzoča tudi francoski in britanski zunanji minister, so se končali danes ob 16.30. V skupnem sporočilu, ki je bilo objavljeno o razgovorih, je navedeno, da je bil poglavitni namen sestanka, čigar pomen je spričo najnovejšega razvoja mednarodnih dogodkov močno narastel, utrditi francosko-britansko solidarnost v vsakem pogledu. Ta smoter je bil v vsem dosežen, pravi sporočilo. Ministri so določili skupno stališče, ki ga nameravajo zavzeti v Varnostnem svetu ob debati o Suezu.

»Ministri so izrazili pripravljenost, da glede nadaljnjega razvoja dogodkov nadaljujejo iskreno sodelovanje, ki je bilo značilno za politiko obeh vlad, odkar se je začela sueška kriza«, je navedeno v sporočilu, ki pravi dalje, da bosta Francija in Velika Britanija naprej utrjevali politično, vojaško in gospodarsko sodelovanje zahodnoevropskih držav. Proučevali bosta nove oblike sodelovanja bodisi v evropskih organizacijah, katerim pripadata, bodisi po drugi poti. Ob koncu pravi sporočilo, da bodo v primeru potrebe sklicani novi sestanki ministrov obeh držav.

Odhajajoč iz glavnega mesta Francije, je predsednik britanske vlade Eden poudaril »pomembno enotnost in solidarnost Britanije in Francije, ki je močnejša in trdnejša kot kdajkoli«.

Kakor so izjavili zastopniki za tisk obeh držav, je bil glavni predmet razgovorov sueško vprašanje, beseda pa je bila tudi o drugih problemih, »predvsem o možnosti dobrohotnega sodelovanja Britanije pri naporih francoskega predsednika Molleta za evropsko ravnovesje in povezavi šestih zahodnoevropskih držav članic skupnosti za premog in jeklo«.

Podrobnosti teh zelo zaupnih razgovorov sicer niso znane, ker so v zvezi s »taktiko in strategijo«, ki jo bosta ministra Pineau in Lloyd zavzela na zasedanju Varnostnega sveta 4. oktobra, poučeni pa trdijo, da sta Eden in Mollet ugodno ocenila izid »prvega kola« v Varnostnem svetu, ki je vpisal kot prvo točko dnevnega reda anglo-francosko pritožbo zaradi »resnega položaja, ki je nastal z nacionalizacijo Sueškega prekopa«. Pravijo, da poglavitno načelo o zahtevi po internacionalizaciji uprave nad prekopom ni bilo opuščeno, pač pa so nekatere formulacije malce ublažili. Kakor vse kaže, bosta Francija in Britanija v Varnostnem svetu vztrajali predvsem pri tem, da je treba zavarovati koristnike prekopa pred enostranskimi ukrepi, ki bi jih v prihodnje utegnila sprejeti egiptovska vlada.

Francoski časopisi široko pišejo o teh tajnih razgovorih, ki so, kakor trdijo, pokazali, da »Francija ni osamljena v zaskrbljenosti zaradi sueške krize«. Današnjo objavo uradnega sporočila o obisku angleške kraljice razlagajo v Parizu kot nadaljnji dokaz želje obeh vlad, da poudarita medsebojno zaupanje in razumevanje.

Plenum CK KP Italije

Rim, 27. sept. (Reuter). Nocoj se je začelo zasedanje plenuma CK KP Italije. Namestnik generalnega sekretarja Luigi Longo je na nocojšnji seji podal referat o pripravah za kongres komunistične partije Italije.

Priprave za tretjo londonsko konferenco

London, 27. sept. (AP) Predstavnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve je danes izjavil, da je določeno število držav sprejelo sodelovanje na konferenci, ki bo 1. oktobra v Londonu in na kateri bodo izvršili konstituiranje združenja koristnikov Sueškega prekopa. Ni pa hotel povedati, katere države so do sedaj sprejele vabilo za udeležbo na tej konferenci.

Zahodna Nemčija pristopila k združenju

Bonn, 27. sept. (AP) Zahodnonemška vlada je danes sprejela odločitev, da bo pristopila k združenju koristnikov Sueškega prekopa. Odločitev so sprejeli na današnji seji vlade, ki ji je predsedoval kancler Adenauer.

Revija »Jugoslavija« v New Yorku

New York, 27. sept. (Tanjug). Izšla je prva številka novega turističnega časopisa »Jugoslavija«, ki izhaja v angleščini in jo izdaja jugoslovanski turistični urad v New Yorku. Časopis bo verjetno izhajal občasno, da se bo ameriška javnost mogla seznaniti z naravnimi lepotami in zanimivostmi Jugoslavije.

Favzi potuje v New York

Kairo, 27. sept. (AP) Po poročilih iz uradnih krogov bo minister za zunanje zadeve Mahmud Favzi vodil egiptovsko delegacijo, ki bo v Varnostnem svetu sodelovala v diskusiji o Sueškem prekopu. Odhod ministra Favzija v New York še ni določen.

Člane jugoslovanske vojaške delegacije, ki se mudi na Kitajskem, je te dni sprejel kitajski obrambni minister Peng De Huai.

Ratifikacija v Bonnu

Zahodnonemški Bundestag je potrdil sporazum o predvojnih in vojnih terjatvah Jugoslavije do Zahodne Nemčije — Po sporazumu bo Jugoslavija dobila 300 milijonov mark

BONN, 27. sept. (Tanjug). Zahodnonemški Bundestag je ratificiral sporazum o predvojnih in vojnih terjatvah Jugoslavije do Zahodne Nemčije. Na prvi plenarni seji po poletnih počitnicah je zahodnonemški parlament z 236 glasovi proti 96 (16 poslancev se je vzdržalo glasovanja) potrdil sporazum, sklenjen 10. marca v Bonnu.

Po sporazumih, ki so bili sklenjeni tedaj, mora Zahodna Nemčija plačati Jugoslaviji tri sto milijonov mark, od tega 60 milijonov na račun jugoslovanskih terjatev za socialno zavarovanje jugoslovanskih delavcev v Nemčiji med vojno. Ostalih 240 milijonov, ki so v zvezi z drugimi jugoslovanskimi terjatvami, je bilo predmet posebnega sporazuma. Med pogajanji, ki so bila v začetku tega leta v Bonnu, je bilo doseženo soglasje glede podaljšanja plačilnih rokov za jugoslovanske povojne dolgove, nastale v blagovni zamenjavi, in znižanju obrestne mere.

Sporazum je bil ratificiran po obrazložitvi državnega sekretarja Halsteina in neuspeli intervenciji dveh poslancev in tako imenovane skupine beguncev, ki sta hotela povezati odobritev sporazuma s političnim stališčem Jugoslavije, zlasti glede priznanja vzhodnonemške vlade. Pri posameznem glasovanju so se za ratifikacijo izjavili vsi poslanci socialne demokratske stranke in večina poslancev krščansko demokratske stranke ter liberalcev. Proti so glasovali v celoti blok beguncev, svobodna narodna stranka (liberalni disidenti) in begunske skupine v krščansko demokratski uniji liberalcev ter poslanci nemške stranke.

Francoski zdravniki v Ljubljani

Ljubljana, 27. sept. S kratkim obiskom v Sloveniji so se zaključili letošnji francosko-jugoslovansko zdravniški dnevi. Večja skupina znanih francoskih zdravnikov, ki se mudila teden dni v Beogradu, kjer je bilo prirejenih več strokovnih predavanj, znanstvenih ogledov in razprav, je prispela ob koncu obiska v Jugoslaviji danes tudi v Ljubljano, kjer so bili gostje Slovenskega zdravniškega društva. V spremstvu slovenskih kolegov so francoski zdravniki dopoldne obiskali ljubljansko kirurško kliniko ter nekatere zanimivosti mesta, opoldne pa so se zbrali na sprejemu v Narodni in univerzitetni knjižnici, ki sta ga priredila Zdravniško društvo in rektorat ljubljanske univerze. Sprejema so se udeležili tudi podpredsednik OLO Joško Gorjanc, francoski konzul Georges Graussard ter oba rektorja dr. Anton Kuhelj in dr. Božidar Lavrič.

Znani francoski kirurg prof. dr. Robert Monad se je zahvalil za prisrčen sprejem in gostoljubje.

Francoski zdravniki so v spremstvu slovenskih zdravnikov popoldne obiskali še Kropo, Bled in Podljubelj, kjer so se poklonili spominu francosko-jugoslovanskih žrtev nekdanjega koncentracijskega taborišča. Ob koncu so si ogledali še sanatorij za TBC na Golniku, kjer je bila prirejena tudi poslovilna večerja. Na njej je goste pozdravil podpredsednik Društva za kulturno sodelovanje s Francijo dr. Ivan Marinčič.

Ostra reakcija v Kairu

V egiptovskem glavnem mestu tolmačijo zadnje izjave zahodnih državnikov kot nadaljevanje pritiska na Egipt

KAIRO, 24. sept. (Tanjug). Pred začetkom debate v Varnostnem svetu o sueški krizi v Kairu opozarjajo na več groženj in manevrov ne samo proti Egiptu, ampak tudi proti Združenim narodom. Tukaj so izjave Foreign Officea, Pineauja in Menziesa obsodili kot neposredno kršitev Ustanovne listine OZN.

Včerajšnjo izjavo predstavnika Foreign Officea so tukaj razumeli kot opozorilo Varnostnemu svetu, da Velika Britanija ne bo sprejela sklepa, ki ne bi bil v skladu z njenim stališčem. V Kairu so ostro reagirali tudi na Pineaujevo izjavo, v kateri Francija še vedno zahteva internacionalizacijo Sueza, ter na Menziesovo izjavo, v kateri je predvidena uporaba sile za rešitev krize. Tukajšnji opazovalci tudi opozarjajo na sicer oster ton, ki ga je Menzies uporabljal tudi v Kairu, med svojo misijo. Kot pritisk na Egipt in Varnostni svet so sprejeli tudi novico, da se bodo ministri za zunanje zadeve držav članic »združenja koristnikov« sestali med samo debato v Varnostnem svetu. Politični krogi v Kairu opozarjajo na stalne napore Velike Britanije, da bi preprečila sporazum med Egiptom in Sudanom o Nilu in Asuanskem jezu.

Obenem pa je egiptovska javnost ostro obsodila vojaško akcijo Izraela proti Jordanu. Časopisje obtožuje za ta napad tudi Veliko Britanijo in trdi, da Izrael ne stori nobenega koraka brez soglasja nekih zahodnih držav Egipčani menijo, da je namen izraelskih akcij slabitev arabske enotnosti, krepitev tistih elementov v Iraku, ki nasprotujejo iskrenemu arabskemu sodelovanju in hočejo spraviti Jordan v bagdadski pakt. To naj bi bila — po mnenju tukajšnjega tiska — etapa na poti k izolaciji Egipta.

Včerajšnje izjave ameriškega zunanjega ministra Dullesa so povzročile nove težave v britansko-francoski politiki do Sueza. Pričakujejo, da bosta London in Pariz zahtevala nadaljnja obvestila o stališču ameriške vlade. Predsednik Foreign Officea ni komentiral Dullesove izjave »zaradi protislovnih poročil v tisku«. Toda v Londonu so jih ocenili kot slabitev združenja koristnikov Sueškega prekopa.

Posebno neugodno so v Londonu odmevale Dullesove besede, da se ZDA ne bodo pridružile gospodarski vojni proti Egiptu in da bodo ameriške ladje, ki plovejo pod tujimi zastavami, lahko tudi v prihodnje vozile skozi Suez brez nadzorstva ameriške vlade. Tako je Dulles zavrnil predloge avstralskega premiera Menziesa o osrednjih ukrepih in hujših gospodarskih sankcijah proti Egiptu.

V britanskih diplomatskih krogih menijo, da bi Dullesovo stališče utegnilo pospešiti odhod zunanjih ministrov Velike Britanije in Francije v ZDA, da bi se tam posvetovale z ameriško vlado pred debato v Varnostnem svetu. V Foreign Officeu so danes sporočili, da še nobena izmed 17 držav, ki so bile povabljene na konferenco veleposlanikov, ni zavrnila povabila. Med tem je norveški zunanji minister Halvard Lange sporočil, da se bo njegova država udeležila konference veleposlanikov.

Indijska kulturna delegacija v Ljubljani

Ljubljana, 27. sept. Nocoj je prispela v Ljubljano indijska kulturna delegacija skupno z indijskim umetniškim ansamblom, ki bo nastopil v našem mestu. Delegacijo vodi pomočnik indijskega ministra za zunanje zadeve Amil Kumar Čanda. Ob prihodu v Ljubljano je bil indij. gostom prirej. sprejem v hotelu Slon, kjer jih je pozdravil predsednik sveta za kulturo OLO Ljubljana dr. Helij Modic. Sprejema ki je potekel v prijateljskem ozračju, so se udeležili poleg indijskih gostov tudi sekretar sveta za kulturo LRS Vlado Vodopivec direktor Drame in Opere ter drugi zastopniki gledališkega in umetniškega življenja.

VREME

Obsežno področje nizkega zračnega pritiska zajema Atlantik in zahodno Evropo. Hladni zrak, ki se zadržuje med Alpami povzroča nestalno vreme.

Napoved za petek: Oblačno vreme, pozneje krajevne razjasnitve. Temperatura ponoči med 10 in 12, v Primorju 16, čez dan do 20 stopinj.

ZAČETEK RAZPRAVE O SUEZU

NEW YORK, 27. sept. (Tanjug). Na včerajšnjem sestanku varnostnega sveta so naleteli na dva osnovna problema: ali vključiti v dnevni red obe zahtevi o sueški razpravi, to je tisto, ki sta jo predložili britanska in francoska delegacija in tisto, ki jo je predložila egiptovska delegacija, samo eno od teh dveh. Obstaja še tretja možnost, namreč da bi obe zahtevi spojili v en sam problem, ki bi prišel na dnevni red pod skupnim nazivom.

Ker imajo zahodne delegacije v Varnostnem svetu večino, sploh ni bilo vprašanje, ali bo prišla na dnevni red britansko-francoska zahteva ali ne.

Jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej je predlagal, naj bi prišli na dnevni red obe pritožbi, britansko-francoska in egiptovska. Brilej je poudaril da se je jugoslovanska vlada že od začetka spora o Suezu zavzemala za to, da bi prišel spor pred Združene narode, in povedal, da bo glasoval za predlog, po katerem naj bi prišli na dnevni red obe pritožbi.

Debata je po oceni večine diplomatskih opazovalcev pokazala, da je bila ostrina, s katero so nekatere delegacije napadle egiptovsko pritožbo. Posebno oster je bil britanski delegat Dixon, ki je izjavil, da je egiptovska pritožba »propagandni manever« in zlobna kleveta, preračunana na to, da bi se pozornost svetovne javnosti odvrnila od enostranske akcije Egipta.

Na te obtožbe je odgovoril Rus Soboljev, ki je opozoril na težnjo zahodnih držav, da prevale krivdo za položaj na sueškem področju na Egipt, ki na razpravi ni prisoten.

Drug problem je bil v tem ali naj dobi prednost britansko-francoska ali egiptovska. V tem ko so zahodne delegacije vztrajale, da ima prednost britansko-francoska pritožba, je sovjetski delegat zahteval, naj dobijo prednost Egipčani.

Še pred debato o prioriteti, ki je bila dokaj ostra, pa je dr. Brilej predlagal, da bi obe pritožbi obravnavali hkrati kot dve plati istega vprašanja. Pozneje je Brilej svojo sugestijo formuliral tudi v formalnem predlogu, ki pa ni dobil večine glasov, kajti večina v Varnostnem svetu je dala prioriteto anglo-francoski pritožbi.

PRIPRAVE ZA IZDELAVO DRUŽBENEGA PLANA ZA 1957. LETO

Nadaljevanje dosedanje ekonomske politike

(Od našega beograjskega dopisnika)

V Zvezni ljudski skupščini je bil te dni še enkrat poudarjen velik pomen pravočasne izdelave zveznega družbenega plana za normalni razvoj našega celotnega gospodarstva: v razpravi proračunskih odborov o izvršitvi zveznega proračuna v prvem polletju letošnjega leta je bilo naglašeno, da je zapozneli sprejem letošnjega družbenega plana glavni vzrok dosedanjega nezadovoljivega dotoka proračunskih dohodkov. Ta ugotovitev ni nekaj novega — in zato pristojni organi tudi na ukrepe proti ponovitvi letošnje prakse v zvezi s sprejemom družbenega plana niso začeli misliti šele sedaj. Ti organi zatrjujejo, da bo zvezni družbeni plan za 1957. leto izdelan in sprejet do konca letošnjega leta in s tem v zvezi pričakujejo, da se bo to ugodno odrazilo na naši gospodarski življenje, predvsem pa na normalno izvrševanje planskih nalog v prihodnjem letu.

GLAVNA NALOGA — STABILIZACIJA TRGA

Metoda izdelave zveznega družbenega plana, kakor tudi republiških družbenih planov za 1957. leto se v precejšnji meri razlikuje od dosedanje tako glede planiranja, kakor tudi zaradi dejstva, da bo družbeni plan za prihodnje leto samo en del planiranega perspektivnega razvoja našega gospodarstva. Ker pa razna vprašanja pespektivnega plana še niso dokončno razčiščena, strokovnjaki mislijo, da bodo temeljne postavke družbenega plana za prihodnje leto na liniji nadaljevanje naše dosedanje gospodarske politike. Možne so sicer manjše spremembe nekih planskih instrumentov, drugače pa bodo glavni cilji družbenega plana za 1957. leto isti, kot so cilji letošnjega plana — to se pravi stabilizacija trga in povečanje proizvodnje blaga za široko potrošnjo.

POVEČANJE INDUSTRIJSKE IN KMETIJSKE PROIZVODNJE

Planske postavke o industrijski proizvodnji v prihodnjem letu — vsaj kar se tiče konkretnih številk — še niso dokončno znane, lahko pa se reče, da strokovnjaki za 1957. leto planirajo določeno povečanje industrijske proizvodnje. Nekatere naše ljudske republike planirajo povečanje industrijske proizvodnje od 10—27 odstotkov. Ta zadnja številka se nanaša na industrijsko proizvodnjo v Srbiji; strokovnjaki Zavoda za plan LR Srbije namreč smatrajo, da bo v njihovi republiki prišlo — seveda pod določenimi pogoji — do omenjenega zvišanja industrijske proizvodnje, predvsem zaradi povečanja poizvodnje prehrambene industrije in povečanja proizvodnje blaga za široko potrošnjo. V jugoslovanskem merilu pa strokovnjaki predvidevajo določeno povečanje industrijske proizvodnje na podlagi začetka obratovanja raznih novih tovarn, kakor tudi na podlagi predvidenega zboljšanja preskrbe industrije s surovinami, ki so potrebne za njeno delo.

Strokovnjaki računajo, da bo v prihodnjem letu v določeni meri povečana tudi kmetijska proizvodnja. Glede na dejstvo, da je naše kmetijstvo še vedno v glavnem odvisno od vremenskih pogojev, so predvidevanja o kmetijski proizvodnji zasnovana na predpostavki normalne letine v 1957. letu. Strokovnjaki predvidevajo povečanje kmetijske proizvodnje na podlagi znatno večjih sredstev, ki so planirana za dosego tega cilja — to se pravi semen, umetnih gnojil, strojev itd. Kot n. pr. navajajo v zveznem zavodu za gospodarsko planiranje, so za letošnjo jesensko in za pomladansko setev v prihodnjem letu že zagotovljene znatno večje količine kvalitetnega semena, kot v prejšnjih letih. Uvozili smo tudi večje število traktorjev in raznih drugih kmetijskih strojev, prav tako pa so zagotovljene tudi že večje količine umetnih gnojil.

Družbeni plan bo predvidel tudi določene ukrepe za olajšanje nakupa strojev in umetnih gnojil. V tem pogledu je posebno zanimiv predlog o dodeljevanju brezobrestnih posojil za nakup umetnih gnojil — bodisi trgovski mreži, bodisi samim proizvajalcem. Dosedanja praksa je namreč pokazala, da trgovska mreža, pa tudi proizvajalci, ne nabavljajo umetnih gnojil v mesecih, v katerih njihova uporaba ni predvidena. To je imelo za posledico kopičenje velikih zalog pri proizvajalcih umetnih gnojil, kar je s svoje strani vplivalo na zmanjšanje njihove proizvodnje — ker so podjetja zaradi zalog imela »zamrznjena« precejšnja obratna sredstva. Če bo predlog o brezobrestnih posojilih sprejet, potem bo to kmetovalcem pod ugodnimi pogoji omogočilo nakup potrebnih količin umetnih gnojil — ne glede na sezono.

V pogledu investicijske politike strokovnjaki menijo, da ni pričakovati večjih sprememb; predvidevajo, da bo obseg investicij v 1957. letu v glavnem na ravni letošnjih investicij. Spremembe v tem pogledu so predvidene samo v strukturi investicij — in sicer v korist kmetijstva, predelovalne industrije in transporta.

Isto velja tudi za ekonomske instrumente — to se pravi, da niso predvidene večje spremembe, ki bi v pomembnejši meri vplivale na njihov sedanji sistem. Pričakujemo pa lahko spremembo tistih instrumentov, za katere je praksa pokazala, da jih je potrebno izpremeniti. To velja v prvi vrsti za stopnje davka na promet, za način izkoriščanja amortizacije, kakor tudi za formiranje družbenih skladov.

Pomembna značilnost priprav za izdelavo zveznega družbenega plana za 1957. leto je tudi v tem, da zvezni in republiški strokovnjaki za plan že dalj časa skupno določajo temeljne postavke plana za prihodnje leto. To je omogočilo tesnejše približevanje gledišč [illegible] tovo v premajhni meri prispevalo k temu, da bo družbeni plan za 1957 [illegible] — izdelan in predložen zvezni ljudski skupščini še pred koncem letošnjega leta.

Milan Pogačnik

TRETJI KONGRES CESTNIH STROKOVNJAKOV JUGOSLAVIJE KONČAN

Čimveč brezprašnih cest!

Gradnje modernih cest je treba nadaljevati hitreje in ceneje, hkrati pa uvesti sodoben način vzdrževanja cest

Bled, 27. sept. Tretji in četrti dan kongresa sta obsegala še preostalih 17 referatov ter obširno razpravo in sprejem zaključnih sklepov. Ti referati so bili posvečeni problemu gradnje, vzdrževanja cest in uporabe mehanizacije pri gradnji cest. O mehanizaciji ter možnostih njene nabave, posebno še o kakovosti doma izdelane mehanizacije za to stroko so referirali: inženir **Franc Gortnar** iz Ljubljane, ing. **Milivoj Šircelj** iz Ljubljane, ing. **Valter Gajšek** iz Ljubljane in ing. **Novaković** iz **Beograda.** O gradnji betonskih cest je podal obširno poročilo ing. **Mühleisen** iz Ljubljane. Pri gradnji betonskih cest — tudi dobršen del avtoceste Zagreb-Ljubljana se gradi v betonu — so v drugih državah z metodo gradenj že tako napredovali, da so strokovnjaki v tej zvrsti dosegli že velike uspehe v hitrejšem in kvalitetnejšem delu.

Zanimiva je bila primerjava izkušenj pri asfaltiranju v republiki Srbiji, Hrvatski in Sloveniji, čeravno so osnovni pogoji za ta dela različni zaradi materiala, sredstev, klime itd. Vendar se vse izkušnje presenetljivo stikalo v več točkah. Te referate so podali za Srbijo ing. **Ristić**, za Hrvatsko ing. **Heruc** ter za Slovenijo ing. **Janežič** in **Jan.** Slednji je imel poleg tega še poseben zelo izčrpen referat o industriji bitumena in o predlogih te industrije za še večjo uporabo bitumena in njegovih izdelkov pri cestnih gradnjah. Zaradi velikega zanimanja, ki ga je vzbudil ta referat, se bomo k tej temi še posebej povrnili.

Slično temo je obravnaval zelo izčrpno tudi ing. Kodžić iz Zagreba.

Vsi referenti so podčrtali potrebe stalne strokovne kontrole bitumena na samem gradbišču, v terenskih laboratorijih in istočasno povezavo z rafinerijo, ki dobavlja bitumen operativi. Rafinerije lahko nudijo trgu že zelo kvalitetne proizvode, vendar operativa na žalost ugotavlja, da niso stalno na isti ravni in da je treba posvetiti večjo pazljivost delu pri rafiniranju in hitrejši vzgoji strokovnih kadrov za ta dela. Rafinerija Reka je v tem pogledu večkrat pohvaljena, medtem ko Brod zaostaja.

Potreba po standardnih predpisih za ta gradiva je vsak dan večja in je treba te predpise čimpreje sprejeti zaradi enotne in uspešnejše kontrole.

Tudi referata ing. Gabrča iz Zagreba o bitumenskih maltah in Grimšičarja iz Ljubljane o domačih mineralnih gradivih za asfaltna dela, sta podprla skupno tezo vseh referatov o asfaltiranju, namreč, da je treba pri cestni gradnji dati čimvečjo prednost raznim vrstam asfaltnih površin, s čimer bomo dosegli čimveč brezprašnih cest, hkrati pa je treba uvesti nov sodoben način vzdrževanja cest z raznimi hitrimi in cenejšimi prebrizgi.

Ročno asfaltiranje je treba čimpreje in v čimvečji meri nadomestiti s strojnim. Finišerji in ostali asfalterski stroji domače produkcije po tujih licencah imajo še vrsto pomanjkljivosti. Te bo treba čimpreje odpraviti.

Referenti, ki so obravnavali vprašanje mehanizacije cestne gradnje so bili edini v tem, da je domača gradbena mehanizacija še vedno predraga, tuja pa skoro nedosegljiva. Razmerje med ocenjenimi in tržnimi vrednostmi strojev je nevzdržno, kar potrjuje odločno previsoko ocenjeno življenjska doba gradbenih strojev ((17 let), kar je nepravilno predpisano z odstotkom osnovne vrednosti za vse gradbene stroje enako. Tudi postavke za vzdrževanje teh strojev so v primerjavi z evropskimi državami — kaj šele z ZDA — neverjetno nizke. Ker za te stroje nikakor ne moremo nabaviti nadomestnih delov za redno vzdrževanje, nam stroji često prezgodaj propadejo. Graditelji cest se dobro zavedajo velike prednosti uporabe mehanizacije namesto ročnega dela, ki sedaj pri teh delih prevladuje. Stoje pa pred težko odločitvijo za večjo uporabo mehanizacije, predvsem zaradi občutnega nesorazmerja med njeno ceno in ceno ročnega dela. Povrh vsega je doslej ovirala hitrejšo delo tudi premajhna povezava med istovrstnimi podjetji za cestna dela, ki je že često povzročala, da so mnoga podjetja, ki so imela več sreče pri nabavi sredstev za mehanizacijo, le-to često slabo uporabljala, medtem ko so druga ostala brez nje ali pa so jo morala nabavljati z nesorazmerno dragimi deviznimi sredstvi. Zato je bilo predlagano, da bi se morda osnovalo posebno podjetje, ki naj bi za posamezne republike ali centre združevalo vso mehanizacijo, vključno avtopark in mu dajalo na razpolago podjetjem po potrebah, tako kakor se je to že uspešno uveljavilo drugod po svetu.

Na kongresu smo pogrešali zastopnike naše domače industrije gradbenih strojev — razen železarne Ravne — ki pa ne bi imeli lahke naloge odgovarjati na številna kritična vprašanja diskutantov in na njihove utemeljene kritične ugotovitve iz prakse.

Kljub zelo obsežnemu kongresnemu gradivu je v referatih in razpravi manjkal večji poudarek pomena dela naše cestne gradbene operative. Videti je, da tisti strokovnjaki, ki trdo delajo na tem področju, res nimajo časa še za strokovno izpopolnjevanje zaradi obilice težav v vsakdanjem delu. Prav bi bilo, če bi večkrat prišlo do izmenjave mnenj in izkušenj teh strokovnjakov, kajti tako bi se tudi vskladilo njihovo delo v posameznih republikah. Za podobne bodoče posvete in kongrese bi bilo priporočljivo, da bi se istovrstni referati ne čitali na kongresu, pač pa je izvlečki, več časa pa naj bi se posvetilo navezavi osebnih stikov med strokovnjaki, ker bomo le na ta način dosegli večje uspehe pri gradnji naših cest.

Pred zaključkom kongresa se je predsednik DGIT ing. Bajželj zahvalil vsem sodelavcem pri tiskanju obsežnega kongresnega gradiva in strokovnih člankov v »Ceste i mostovi« ter marljivim domačim organizatorjem. Poudaril je, da bodo morali inženirji in tehniki — graditelji cest — posvetiti v bodoče več pozornosti študiju ekonomskega vprašanja svoje stroke, da ne bodo pri svojem delu, izločeni od teh vprašanj, postavljali enostranskih zahtev.

Ob zaključku kongresa so sprejeli obširne sklepe s področja projektiranja, gradenj in vzdrževanja cest. V sklepe so vnešene vse neposredne naloge, ki jih je treba po mnenju cestnih strokovnjakov opraviti za izboljšanje cestne mreže pri nas. Nato so sklenili, da bo prihodnji kongres čez dve leti, in sicer ga bo organiziralo Društvo za ceste v Srbiji, kraj pa bo določen naknadno.

Predsednik pripravljalnega odbora dr. ing. Žnidaršič je pred zaključkom predlagal pozdravne brzojavke predsedniku republike Josipu Brozu Titu, pokroviteilju kongresa predsedniku izvršnega sveta LRS Borisu Kraigherju ter glavnemu odboru Društva inženirjev in tehnikov, ki so bile sprejete z viharnim ploskanjem.

B. B. — Mr.

POSVET KONSERVATORJEV

Murska Sobota, 27. sept. Davi se je v Murski Soboti začelo republiško posvetovanje konservatorjev ter zastopnikov ustanov in organizacij, ki sodelujejo pri varstvu spomenikov v Sloveniji. Po oficielni otvoritvi in pozdravih sta imela referata prof. Franjo Baš o »Spomeniškem Pomurju«, Stanko Pakič pa o »Arheoloških spomenikih v Pomurju«. Ker dr. Stele ni mogel prisostvovati posvetovanju, je njegov referat o »Umetnostnih spomenikih v Pomurju« podal dr. Zadnikar. Splošno zanimanje je vladalo za deferat dr. Angele Piskernik o prirodnih znamenitostih Pomurja.

Razprava se je v glavnem dotikala referata dr. Piskernikove. Omenjeni so bili zanimivi novi kraji, važni za rastlinstvo in deloma živalstvo Pomurja. Sprejet je bil tudi sklep, naj se predlaga organom ljudske oblasti, da se restavrirajo spomeniki po stopnji ogroženosti. Vsi so se strinjali, naj bo prvenstveno restavriran srednjeveški grad pri Gradu na Goričkem, za katerega je že okrajni ljudski odbor v Murski Soboti odobril sredstva, in sicer vsaj toliko, da se prepreči nadaljnje rušenje. Glede cerkve v Domajševcih in Sv. Ani pri Gornjih Petrovcih pa so odobrili prav tako sredstva, potrebna bo le strokovna pomoč.

Popoldne je bil ogled parka in gradu v Murski Soboti. Pri ogledu so tolmačili dr. Piskernikova, dr. Zadnik in Franjo Gunilar. Potem sta sledila še dva referata, in sicer Tončke Urbas v etnografskih spomenikih v Pomurju in Franja Baša o tehnoloških spomenikih Pomurja.

Jutri bo na dnevnem redu najprej predavanje o spomenikih iz NOB v Pomurju.

C.

Porast potrošniških kreditov

Beograd, 27. sept. Po podatkih Narodne banke je v zadnjem času naraslo izkoriščanje potrošniških kreditov, glede na sedanjo sezono pa lahko pričakujemo nadaljnji porast. V avgustu so potrošniki porabili 4 milijarde 988 milijonov dinarjev kredita, medtem ko so v istem mesecu lani izkoristili le 3 milijarde 143 milijonov. Junija letos so porabili 3 milijarde 463 milijonov, julija pa 3 milijarde 676 milijonov dinarjev kredita.

Zanimivo je, da so letos potrošniški krediti naraslí v poletnih mesecih, čeprav bi bilo normalno, da se v tej dobi ne zvišujejo zaradi letnih dopustov. Lani in predlanskim ni bilo večjih nihanj pri izkoriščanju potrošniških kreditov med poletjem kot je to bilo letos, ko je bilo v avgustu izkoriščenih okoli milijardo 300 milijonov dinarjev več kot v juliju.

Do pomembnega porasta potrošniških kreditov je prišlo zlasti zaradi ugodnega vpliva novih gospodarskih ukrepov. Tržišče je letos bolj oskrbljeno z blagom široke potrošnje iz domače proizvodnje in uvoza, za katerega so bila določena pomembna devizna sredstva. Zaloge blaga so občutno narasle tako v industriji kot v trgovini s čimer so bili ustvarjeni ugodni pogoji za stabilizacijo cen.

Nekateri industrijski izdelki kot radijski sprejemniki, pohištvo in drugi so se celo pocenili. Novi predpisi so dali možnost podjetjem, da izkoriščajo rezervne sklade za znižanje cen posameznim predmetom, največ pa tistim, ki gredo slabo v promet. Ugotovljeno pa je, da trgovina nerada izkorišča to možnost, da bi za poživitev prometa tudi z izgubo prodala določeno blago, ki zaradi tega, ker nima tekoče prodaje ali pa zaradi visokih cen leži v skladiščih.

Močna vzpodbuda za izkoriščanje kreditov so tudi olajšave, ki so jih pred kratkim dobili potrošniki, kot so možnost dobivanja novega kredita pred odplačilom starega ter podaljšanje odplačil od enega na dve leti za več industrijskih izdelkov, ki se rabijo v gospodinjstvu.

S porastom potrošniških kreditov se je skupna zadolženost prebivalstva v letošnjem avgustu povečala na 30 milijard 52 milijonov dinarjev napram 27 milijardam 81 milijonom dinarjev v istem mesecu lanskega leta. Iz tega sklepajo, da je bolj elastično kreditiranje angažiralo del kupne moči prebivalstva za realizacijo blaga, kar so po nekaterih prejšnjih mnenjih ospoavali glede na skupno višino zadolženosti potrošnikov. Zanimivo je tudi mnenje, da je večje izkoriščanje potrošniških kreditov šlo deloma tudi na račun letnih dopustov.

Revija otroških filmov v Sarajevu

Sarajevo, 27. sept. Okoli 15.000 sarajevskih otrok bo glasovalo o najboljšem filmu, katerega bodo predvajali med revijo otroških filmov, ki jo je organizirala komisija »Film in otrok« pri svetu društev za vzgojo otrok v Bosni in Hercegovini. Rezultati glasovanja bodo služili pedagogom za ocenitev otroških želja in okusa.

Nad tri tisoč slušateljev na delavski univerzi v Zagrebu

Zagreb, 27. sept. Nad 300 članov delavskih svetov, upravnih odborov in drugih članov zagrebških delovnih kolektivov bo obiskovalo v prvi polovici prihodnjega leta seminarje in druge oblike dela na delavski univerzi. Največ slušateljev se je letos vpisalo na strokovne seminarje, zvišalo pa se je tudi število slušateljev na seminarjih za splošno in gospodarsko izobrazbo.

30-LETNICA DELAVSKE KNJIŽNICE

Danes ob 10. uri je bila v prostorih delavske knjižnice mala slovesnost, ki so se je udeležili predstavniki oblasti, pisatelja France Bevk in Tone Seliškar, najstarejši člani knjižnice in prvi knjižničar te knjižnice dr. Kreft — Ob tej priliki je podarila Univerzitetna knjižnica delavski knjižnici različne knjige. O delu in razvoju knjižnice je govoril upravnik knjižnice.

Pregled izvoznih možnosti

Prvi sejem izvoznih artiklov FLRJ od 29. septembra do 7. oktobra v Ljubljani

Prvi sejem izvoznih artiklov FLRJ bo od 29. septembra do 7. oktobra v Ljubljani.

Za zadnjo letošnjo razstavo na ljubljanskem GR — za prvi sejem izvoznih artiklov Jugoslavije je zanimanje tolikšno, da bo prostora dosti premalo in se bodo morali razstavljalci zadovoljiti s precej manjšimi razstavnimi površinami kot so jih sprva zahtevali. Samo lesna industrija je n. pr. zahtevala toliko, da bi zavzela kar vse prostore razstavišča.

No, in vendar bo v razstavnih dvoranah našlo prostora kar 398 razstavljalcev. Med njimi bodo prevladovali oni iz kovinsko-predelovalne industrije, ki jih bo 123, sledile bodo lesnopredelovalna industrija s 54 razstavljalci, kemična s 50, živilska s 47 — in druge.

Vsega 296 razstavljalcev iz Slovenije, 43 iz Srbije, 34 iz Hrvatske, 18 iz BiH in 7 iz Makedonije, bo na sejmu zastopalo vsa področja gospodarske industrije, trgovine, kmetijstva, gozdarstva in obrništva.

Tu bo prišla do izraza konkurenčna borba med izvoznimi podjetji za izboljšanje kvalitete našega izvoza. Res da bo sejem lepa notranja manifestacija jugoslovanskih izvoznikov, vendar pa bo njegov vpliv na gospodarsko javnost izven naše države še dosti večji. Tudi z ostalimi velikimi razstavami daje naše gospodarstvo pregled proizvodnih uspehov in hkrati tudi pregled naših izvoznih možnosti. Vseeno pa oni, ki jih zanima naš izvoz in seveda tuji kupci še posebej, na teh razstavah le težko ugotovijo kaj je od množice izdelkov namenjeno za izvoz, kakšni so izvozni pogoji, kolikšne količine so na razpolago itd.

Velika prednost prvega sejma izvoznih artiklov bo torej v tem, da bo mogoče naše izvozne možnosti pretehtati na enem mestu, ne da bi bilo potrebno prepotovati velik del države in obiskati veliko število podjetij.

Razumljivo je torej, da vlada v tujini — kateri je sejem pravzaprav namenjen — za to prireditev veliko zanimanje. Na njo bodo prišli italijanski kupci, prav tako tudi Avstrijci in Nemci, katerih zanimanje je usmerjeno predvsem na našo živilsko industrijo. Bolgarija, Madžarska, Izrael in Tunis se zanimajo za naše lesne izdelke. Potem bo še vrsta kupcev iz ostalih držav, saj so v tujino odposlali nad 6500 vabil.

Da bi sejem do kraja izkoristil vse možnosti za osvetlitev naših izvoznih problemov in da bi bilo srečanje s tujimi kupci še koristnejše, bodo imeli naši proizvajalci in izvozniki vrsto sestankov in konferenc s tujimi interesenti za naše izvozno blago. Uvod v sestanke, organizirane po posameznih panogah, bo napravljen 29. septembra s konferenco jugoslovanskih izvoznikov. Potem pa bodo od 1. do 6. oktobra sledili sestanki interesentov za barvno metalurgijo in nekovine, za lesno predelovalno industrijo, za tekstilno, usnjarsko in gumarsko industrijo, za kovinsko-predelovalno in elektroindustrijo ter črno metalurgijo, za prehrambeno industrijo in kmetijstvo in nazadnje za kemično in papirno industrijo.

frje

Nov splošno jugoslovanski mladinski list

BEOGRAD, 27. sept. — Namesto dosedanje »Omladine« in republiških mladinskih listov »Novine mladih«, »Omladinska riječ«, »Naš vesnik« in »Omladinski pokret« bo 10. oktobra začel izhajati nov splošno-jugoslovanski mladinski list »Mladost«.

Namen reorganizacije mladinskega tiska je, da bo novi list kot list LMJ z združitvijo sil in sredstev, z okrepljeno redakcijo in bolj razvitim zunanjim sodelovanjem po svoji kakovosti, bogastvu in raznolikosti vsebine, po zanimivem in natančnem načinu njene obdelave čimbolj reprezentančen in vpliven, čimbolj zanimiv in koristen za najširše kroge bralcev. Novi list »Mladost« bo imel po vsebini izrazito jugoslovanski značaj ter bo izhajal vsako sredo na 16 straneh velikega formata, tiskan pa bo v latinici in ekavščini.

ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA PODJETJA ZA PTT PROMET

Ljubljana, 27. sept. Od včeraj zaseda delavski svet Podjetja za PTT promet v Ljubljani. Člani DS so kritično razpravljali o stanju v poštni, telegrafski in telefonski eksploataciji. S tehtnimi predlogi za izboljšanje poslovanja so olajšali delo komisij za izdelavo sklepov, ki bo lahko na podlagi razprave sestavila koristne sklepe kot bodoče naloge podjetja, osnovnih in izvršnih enot.

Članstvo je kritično razpravljalo tudi o kvaliteti PTT poslovanja, ki je sicer na primerni višini, vendar je potrebno, da pokaže osebje več smisla za gospodarsko stran in s tem za boljši finančni učinek podjetja, po drugi strani pa da s stalnim strokovnim izpopolnjevanjem nudi kakovostne usluge koristnikom.

Poseben poudarek je dalo zasedanju razpravljanje o rednem vzdrževanju telegrafsko-telefonskih linij in naprav. Podjetje je usmerilo v ta namen znatna finančna sredstva, ki pa so se bogato poplačala, ker je bilo redno tehnično vzdrževanje telegrafsko-telefonskih linij kvalitetno izvršeno. Precejšnja ovira telegrafsko-telefonskemu prometu so električna križanja, ki povzročajo pogoste šume in s tem slabo čutnost telefonskih pogovorov. Take motnje lahko privedejo do občutnih težav v prometu.

Članstvo je razpravljalo tudi o kadrih v PTT stroki ter je ugotovilo, da tudi v tekočem letu kljub ugodnim tarifnim postavkam niso dobili zadovoljivega števila osebja s popolno srednjo šolo. Del pripravnikov bo imel tečaj ostali pa se bodo strokovno izpopolnjevali v seminarjih pod vodstvom izkušenih strokovnjakov PTT stroke.

PREDLOG ZA PRIKLJUČITEV PODJETIJ K ZADRUŽNIM ORGANIZACIJAM

Beograd, 27. sept. V glavni zadružni zvezi Jugoslavije je bil danes sestanek s predsedniki republiških zadružnih zvez, na katerem so sklenili, predlagati državnim organom, da izdajo odlok o pogojih za priključitev podjetij, trgovin in obratov k poslovnim zvezam ter k splošnim in posebnim kmetijskim zadrugam.

Med drugim predlagajo, naj bi se kmetijskim zadrugam priključile gospodarske organizacije, za katerih ustanovitev so zadružne organizacije dale v celoti ali več kot polovico sredstev. K poslovnim zvezam bi se priključile organizacije, ki v prvi polovici lesošnjega leta niso bile registrirane kot industrijska podjetja, njihova osnovna dejavnost pa bi bila lahko tudi dejavnost poslovne zveze. Razen tega predlagajo priključitev nekaterih organizacij, ne glede na to ali so registrirane kot industrijska podjetja, če so se v prvi polovici leta 1956 oskrbovale ali delale usluge kmetijstvu na področju poslovne zveze, kateri naj bi se priključile.

Priključena podjetja, trgovine in obrati bi imeli položaj obratov s samostojnim obračunom in organi delavskega upravljanja. Sklep o priključitvi bi sprejemali delavski sveti gospodarskih organizacij, ki se priključujejo in najvišji organ zadružne organizacije ob soglasju okrajnega ljudskega odbora. Če bo predlagani odlok sprejet, bi se priključitev lahko izvajala do konca prihodnjega leta.

Gozdove lahko uspešno zdravi le visoko izobraženi gozdar...

V. medfakultetna gozdarska konferenca Fakultet za agronomijo, gozdarstvo in veterino

LJUBLJANA, 27. sept. Danes se je začela v Ljubljani V. medfakultetna gozdarska konferenca Fakultet za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo jugoslovanskih univerz. Udeležili so se je predstavniki fakultet iz Beograda, Skoplja, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane, predstavniki študentov ljubljanske fakultete, predstavniki Društva inženirjev in tehnikov gozdarjev, konference pa se je udeležil kot predstavnik ljubljanske univerze tudi njen rektor prof. dr. ing. Kuhelj.

Konferenco je začel dekan Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo prof. Zavrnik, uvodno besedo pa je imel predstojnik oddelka za gozdarstvo prof. Ivan Klemenčič, ki je govoril predvsem o pomenu medfakultetnih konferenc ter o njih uspešnem in plodnem delu. Ko je dejal med drugim, da so gozdovi najvažnejši temelj ljudskega blagostanja, je obenem poudaril vlogo, ki so jo odigrali naši gozdovi pri obnovi naše domovine, zlasti v prvih povojnih letih, saj so nam omogočili veliko izgradnjo. Svojo važno gospodarsko vlogo pa imajo gozdovi tudi še sedaj. Ker pa so zaradi velikih potreb države morali dajati gozdovi več kot v njih letno priraščа, seveda posledice niso izostale. Zato je nujno, da iščemo danes nadomestila za les in lesne izdelke, da damo gozdovom potreben oddih, da jih ozdravimo. Vendar pa se tega dela lahko loti le usposobljen strokovnjak. Gozdove lahko zdravi le visoko izobraženi gozdar z uspehom.

Odveč je vprašanje, če so medfakultetne gozdarske konference, ki se pojavljajo zdaj že peto leto, potrebne ali ne. Prav tem konferencam gre zasluga, da se je izkristaliziral študijski načrt, študijski režim in lik gozdarja. Na teh konferencah je bilo doseženo že soglasje, da naj traja študij na vseh fakultetah devet semestrov, da se za diplomo predlaga pismena naloga in da se naj izpiti polagajo posamezno. Prav tako je bilo sklenjeno, da naj se posamezne fakultete prilagodijo posebnostim posameznih republik. Ta in še druga vprašanja, ki zadevajo študij na gozdarskih fakultetah in vlogo, ki jo morajo le-te odigrati, da bodo dale res sposobne in delavoljne gozdarske strokovnjake, so rešile prav medfakultetne konference. Mnogo dela pa jih še čaka.

Na konferenci, ki se je danes začela v Ljubljani, bodo udeleženci obravnavali dokaj pester dnevni red, tako stanje gozdarskih fakultet oziroma oddelkov (organizacijo, študij in znanstveno delo), razpravljali bodo o podiplomskem študiju, njegovi vsebini in načinu izvedbe, o problemih izpopolnjevanja, usposabljanja in napredovanja asistentov in univerzitetnih učiteljev

— vš.

Razstava italijanske likovne umetnosti

Beograd, 27. sept. V zagrebški umetni galeriji bodo odprli 1. oktobra reprezentančno razstavo sodobnega italijanskega slikarstva in kiparstva, na kateri bo zastopanih 25 najvidnejših slikarjev in 9 kiparjev. Razstava bo potem tudi v Ljubljani, Skoplju in Beogradu.

DANES BO USTANOVLJEN

Zavod za varjenje LR Slovenije

Društvo za varilno tehniko Slovenije, ki zelo živahno deluje, si je postavilo za enega glavnih ciljev, ustanoviti zavod za varjenje, ki naj bi opravljal predvsem naslednje delovne naloge: 1. propaganda in pospeševanje varjenja na splob v smislu boljših proizvodnih metod in povečanja storilnosti v industriji in obrti, 2. strokovno in raziskovalno delo po lastni pobudi ali po naročilu na področju varilnih postopkov, varilnih priprav in pribora, materiala za varjenje, varjenih proizvodov in konstrukcij, 3. vzgoja varilskih kadrov in varilca do varilskega inženirja.

Zavod bo finančno-upravno samostojen, vodil ga bo direktor in upravni odbor, ki ga bodo sestavljali izvršni odbor DVT LRS in zastopniki gospodarskih, sindikalnih in strokovnih organizacij LRS.

Zavod za varjenje bo močan činitelj racionalnejše proizvodnje in produktivnosti v našem gospodarstvu, izpolnjeval pa bo še večjo vlogo kot dosedaj društvo pri vzgoji strokovnjakov od varilca do inženirja. Baza novoustanovljenega zavoda sta dosedanji varilski šoli v Ljubljani in v Mariboru, ki bosta postopoma izgrajeni in razširjeni v skladu s programom zavoda.

Novozgrajeni tehnični oddelki celotne stavbe zavoda v Ljubljani so v neposredni bližini Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij LRS. To naj bi pripomoglo k čim tesnejšemu vzajemnemu delovanju na področju preiskav materila in konstrukcij, obenem pa bo mogoče tudi kapacitete obeh zavodov čim smotrnejše izkoristiti.

Izgradnjo zavoda je narekoval predvsem naša vedno bolj močna kovinska industrija, ki hoče izkoristiti ogromen razvoj na področju varjenja v svoji proizvodnji.

Zavod za varjenje LRS, ki je prvi tovrstni zavod v državi, je ustanovljen 25 let po ustanovitvi in uspešnem delovanje podobne institucije v sosednji mali Avstriji in ostalih industrijsko razvitih državah. V ilustracijo navajamo, da ima n. pr. Češkoslovaška Zavod za varjenje z 800 sodelavci in 44.000 kv. metrov zazidane površine.

Zavod bo najprej razvil delo v zvezi z realizacijo novejših varilskih postopkov s študijem in razvojem domače opreme in materiala za varjenje.

Geslo »Danes varimo« je postalo povsod tam, kjer konstruiramo in gradimo dejstvo, kajti v našem stoletju najbolj varne in najbolj komplicirane konstrukcije varimo. Ladje, transportna sredstva na sploh, mostovi, industrijske hale, stavbeni bloki, stroji od parnih in vodnih turbin pa tja do poljedelskih pa tudi orožje so varjeni.

Prihranek na teži, hitrosti v izvedbi in elegantna forma varjenih konstrukcij so nedvomno znaki ekonomičnosti in produktivnosti. Raba modernih konstrukcijskih materialov kot so n. pr. aluminij in specialne legure za naprave za izkoriščanje atomske energije so vezane na sodobno tehniko varjenja in sodobna sredstva za varjenje. Že laboratorijskih naprav za atomsko energijo ni možno konstruirati in izdelati brez upoštevanja varilske tehnike. Pomisliti pa moramo pri tem, da naša država vlaga s svojim zveznim odborom za atomsko energijo in tremi inštituti za nuklearne vede vse napore za osvojitev tehnamodernejše in najmočnejše energije.

Poleg izgradnje močne kovinske industrije je treba omeniti še vrsto že ustanovljenih raziskovalnih inštitutov kot so: Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij LRS, Inštitut za metalne konstrukcije pri Univerzi v Ljubljani, Inštitut za lahke kovine, Inštitut za ladjedelništvo, Vojnotehnični inštitut, inštitut za turbo stroje, Inšpekcija parnih kotlov, poleg že omenjenih atomskih institutov. Med temi inštituti je Zavod za varjenje tudi vmesni člen, če hočemo, da bodo raziskovalne in nadzorne ustanove ter proizvodnja imeli za področje varilne tehnike zanesljivo oporo pri izvrševanju svojih nalog.

Predlog je, da se na pobudo novoustanovljenega zavoda ustanovi koordinacijski odbor s sodelovanjem ustanov, ki so zainteresirane na razvoju varjenja in za katere varjenje predstavlja člen v njihovi dejavnosti. Zavod za varjenje bo z izmenjavo mnenj in vskladitvijo raziskovalnih programov skušal čim več prispevati k smotrnosti raziskovalnega dela na tem področju.

Današnja otvoritev je vezana na zanimiv strokovni program. Povabljeni direktorji ali zastopniki evropskih Zavodov za varjenje, med katerimi so zastopane Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češkoslovaška, Francija, Nemčija, Norveška, Španija, Švedska, bodo imeli referate o delu in razvoju tovrstnih inštitucij v inozemstvu. Prav tako so navzoči predstavniki Mednarodnega inštituta za varjenje, katerega član bo tudi Zavod za varjenje LRS. Slovesnost otvoritve, ki je obenem tudi proslava 5-letnega uspešnega delovanja Društva za varilno tehniko Slovenije, je pod pokroviteljstvom člana izvršnega sveta tov. Toneta Boleta.

Društvo za varilno tehniko LRS, ki je doprineslo velik delež k izgradnji Zavoda za varjenje, pa bo v bodoče v še večji meri kot doslej predstavljalo strokovno organizacijo inženirjev in tehnikov varilske stroke, ki bo ob podpori izrednih članov-varilcev in gospodarskih članov podjetij, usmerjalo in propagiralo delo na področju varjenja pri nas.

Želimo, da bo z zavodom, ki je danes ustanovljen, postavljen zdrav temelj, na katerem se bo odvijalo uspešno delo v korist naše socialistične družbe in v ponos našega naroda.

S. Fa.

Ob robu dogodkov

Nov sestanek

V starem mestu Koblenzu na Renu se bosta v soboto sestala Mollet in Adenauer. Z uradnih strani — kakor je to navada — pripisujejo sestanku izreden pomen. Uradno je treba udariti pečat na sporazum o Posarju, o kanalizaciji reke Mozele in o premogu iz Warndta (s podrobnostmi se že ubadajo strokovnjaki), toda v resnici gre za poskus večjega zbližanja med starima nasprotnikoma.

Ključ do vsebine novega sestanka (vsaj kar zadeva Adenauerjeve želje) je kanclerjev govor v Bruslju, kjer je omenil potrebo po evropski federaciji. To federacijo pa si Adenauer zamišlja kot protiutež sovjetskemu bloku in celo ZDA, ker »življenjske potrebe evropskih držav niso nujno in zmeraj istovetne z življenjskimi potrebami ZDA«. Tisto, kar je dejal na račun ZDA, je verjetno bolj izraz slabe volje zaradi ameriške brezbrižnosti do kanclerjeve politike. Ni dvoma, da bo Adenauer sprožil ta predlog na sestanku z Molletom in mu skušal dopovedati, kako koristen je za vse prizadete.

Sueška kriza pa je pri Francozih povzročila mrzlično iskanje novih energetskih virov in zato je postalo za njih vprašanje Evratoma hudo pereče. Nič manj pereči niso petrolejski vrelci, ki jih je v Sahari menda dovolj (le da še niso navrtani) in bi jih Francozi radi vrtali z Nemci skupaj.

Videti je, da se enemu in drugemu mudi — Molletu zaradi Sueza, Adenauerju zaradi volitev prihodnje leto. Javne ankete namreč že več mesecev kažejo, da Adenauerjev ugled nenehno pada. Treba je storiti nekaj učinkovitega. Za Adenauerja naj bi bila to antikomunistično razpoložena evropska federacija, ki je pa francoski parlament najbrž ne bo pogoltnil, kakor ne bo pogoltnil nemškega predloga, da bi bila zahodnonemška vojska opremljena z atomskim orožjem, ker je to v nasprotju s pariškimi sporazumi in razpoloženjem v Franciji. Vsekakor pa bo sestanek v Koblenzu pomenil novo zbližanje, čeprav ne tako veliko, da bi morala Britanija gledati postrani, in ne tako majhno, da ne bi vplivalo na evropsko gospodarstvo in politiko.

B. Pahor

Incidenti

Medtem ko je sueški zaplet že dosegel vrhunec, vse kaže, da tudi drugi spor, ki se je odvijal vzporedno, ne bo resneje ogrozil mir v tem delu sveta. V zadnjih dneh je bila izraelsko-jordanska meja ponovno okrvavljena zaradi številnih incidentov in je kot vedno težko ugotoviti kronološko odgovornost. Toda kot ugotavljajo razne agencije so se Izraelci odločili za represalije, ker so — kot poročajo Izraelci — Jordanci ubili in ranili 22 Izraelcev. Povod, da so se dogajali incidenti je bil tudi v tem, ker so Jordanci v zadnjem času skoncentrirali vzdolž globokega jeruzalemskega koridorja večje število svojih čet. Po izraelski tradiciji pa izvršijo represalije na mestu, kjer je nasprotnik povzročil incident.

Vse to pa je treba presojati v okviru sueške krize. Izrael je sicer že v prvih dneh krize zavzel rezervirano stališče in izraelski zunanji minister g. Golda Meir je ponovno poudarila, da nima Izrael nobenega namena sprožiti preventivno vojno proti Arabcem. S tem je hotel uradni Izrael pokazati, kako ne želi izrabiti egiptovskih težav, da bi odvrnil s svojih mejah stalno grožnjo arabskih združenih armad. S takim stališčem pa se ni strinjala opozicija, ki je menila, da je prav sedaj ugoden moment za spremembo položaja na Srednjem Vzhodu. K temu še lahko dodamo, da je izraelski premier Ben Gurion sicer poudaril, da mora Izrael storiti vse za očuvanje mira, toda dokler mu ne bo »zagotovljena svobodna plovba po Rdečem morju in Suezu, ne bo prišlo do mira in varnosti v tem delu sveta«.

V zvezi s sueško krizo pa bi se po vsem tem lahko sklepalo, da bi bila zahodna intervencija lahko sinhronizirana z izraelsko. Sueški spor pa je prišel pred Varnostni svet. Anglija in Francija pa sta zavrgli vsako misel na kakršnokoli avanturo z uporabo sile. Tudi Jordan v sedanjem momentu nima nobenega interesa povzročiti novih resnejših incidentov, ki bi samo otežili rešitev problemov arabskih držav.

S. L.

KONFERENCA O USTANOVITVI AGENCIJE ZA ATOMSKO ENERGIJO

Nihče ni zadovoljen

Vsi delegati imajo pripombe k predlaganemu statutu agencije — Doslej sta dve vprašanji najbolj sporni: vprašanje nadzorstva in vprašanje pooblastil izvršnega odbora

NEW YORK, 27. sept. (Tanjug). Prvi dan konference o ustanovitvi mednarodne agencije za miroljubno izkoriščanje atomske energije je pokazal, da nihče od zastopnikov 80 delegatov ni posebno zadovoljen s predlogom statuta za to agencijo. Vodja ameriške delegacije veleposlanik James Wadswort je izjavil, da je bila delegacija njegove države ena izmed tistih, ki so se brez pridržka izjavile za predlog statuta. Pa vendarle to ne pomeni, je dejal Wadswort, da so ZDA najbolj zadovoljne z njim. Vzlic temu pa je predlog soliden temelj za začetek dela atomske agencije.

Tudi sovjetski delegat ni bil posebno zadovoljen s predlogom. Meni namreč, da zahodne države niso dovolj popustile, zato bi morali predlog »močno zboljšati«. Kakor meni Zarubin, bi to dosegli, če bi brezpogojno prepovedali uporabo atomske energije za vojaške namene in bi odprli vrata agencije vsem državam. Pri tem je imel v mislih LR Kitajsko, ki po sedanjem predlogu ne bi mogla biti članica, ker ni članica Združenih narodov niti specializiranih agencij. Kljub vsem tem ugovorom pa je sovjetski delegat izrazil upanje, da bo konferenca uspela.

Britanski delegat Dickson je izrazil mnenje, da je predlog statuta »ustanovna listina atomske dobe, nekaj najboljšega, kar je bilo mogoče doseči na temelju tako različnih mnenj in pogledov«.

Dosedanja debata je izkristalizirala dve najbolj kočljivi vprašanji. Prvo je vprašanje nadzorstva, ki ga je bila indijska delegacija načela že pred konferenco. Po indijskem predlogu bi morali nadzorstvo usmeriti v tiste kraje, kjer je podana varnost, da bi se atomska energija uporabljala v vojne namene. Delegati manj razvitih držav so ta predlog sprejeli s precejšnjimi simpatijami, zahodne delegacije pa so nasprotovale sleherni resnejši spremembi določb o nadzorstvu. Drugo vprašanje je problem večjih pooblastil skupščini agencije. Zahodne države bi hotele položiti čimveč pravic v roke izvršnega odbora, v katerem bi imele glavno besedo velesile. Mnenje večine manjših delegacij, ki ga je izrazil zastopnik Danske Eskelund, je, da bi bilo mogoče zagotoviti normalno in učinkovito sodelovanje vseh držav članic pri agenciji, če se skrčijo pravice izvršnega odbora in razširijo pravice skupščine agencije.

Splošna debata bo trajala verjetno še teden dni. Vodja jugoslovanske delegacije veleposlanik Leo Mates bo govoril po načrtu v petek. Sredi prihodnjega tedna bo konferenca začela razpravljati o predlogu statuta v podrobnostih, delo pa bo končano verjetno konec oktobra.

PO SPOPADU NA JORDANSKI MEJI

Jeruzalem, 27. sept. (Reuter). Komisija Združenih narodov za nadzorstvo nad premirjem v Palestini je sinoči izdala uradno sporočilo, da so opazovalci OZN na področju Husan, kjer je bil napravljen izraelski napad, videli 38 ubitih jordanskih vojakov in policajev. Opazovalci so med žrtvami našli truplo 12-letne deklice in 11 ranjenih jordanskih vojaških in civilnih ljudi.

V sporočilu je rečeno razen tega, da so opazovalci v bližini vasi Ukin, zahodno od Husana, videli porušeno šolsko poslopje.

Predsednik iraške vlade in vršilec dolžnosti ministra obrambe Nuri el Said se je danes v obrambnem ministrstvu srečal z jordanskim ministrom za zunanje zadeve Abdulhadijem, ki je včeraj prispel v Bagdad v zvezi z izraelsko-jordanskim obmejnim spopadom. Pri razgovorih so sodelovali tudi šef generalnega štaba araške vojske generalni major Rafik Aref, iraški veleposlanik v Jordanu in več višjih iraških častnikov.

V poučenih krogih pravijo, da so govorili o iraški pomoči za utrditev jordanske nacionalne obrambe in sodelovanju med jordansko in iraško vojsko.

Skupščina britanskih liberalcev

London, 27. sept. (Tanjug). Danes se bo v Folkestonu začela letna skupščina britanske liberalne stranke, ki bo trajala tri dni. Sodeluje sedemsto delegatov.

od srede

NEW YORK — Skupina azijsko-afriških držav, članic OZN je zahtevala naj na dnevni red jesenskega zasedanja Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 12. novembra, vpišejo tudi vprašanje francoske uprave v Alžiru.

PARIZ — Britanski ministrski predsednik Eden in zunanji minister Lloyd sta prispela v Pariz, kjer se bosta s francoskim premierom Molletom in zunanjim glede taktike, ki jo bosta zavzeli obe državi v sueški razpravi pred Varnostnim svetom.

RIM — Italijanski zunanji minister Martino je v poročilu, ki ga je dal senatu o italijanskem stališču do sueške krize dejal, da ima italijanska vlada namen podpirati prizadevanja za takšno rešitev, ki bi ob spoštovanju egiptovske suverenosti in skrbi za ohranitev miru zagotovila prosto plovbo skozi Sueški prekop. Njegovo izjavo tolmačijo, da se italijanska vlada strinja z nacionalizacijo prekopa.

WASHINGTON — Ameriški zunanji minister Dulles je na redni tiskovni konferenci izjavil, da ne sprejema možnosti, da bi Egipt obdržal Sueški prekop ter da bodo ZDA v glavnem podprle francosko-britansko stališče v razpravi pred Varnostnim svetom. Dejal je tudi, da je precej upanja, da bo Egipt razumel pomen sodelovanja z državami koristnicami prekopa in da ne bo delal proti njim.

PARIZ — Iz Alžira bodo do konca leta poslali domov nad 200 tisoč francoskih vojakov. To je prvi pomemben sklep za vzpostavitev miru v Alžiru. Bolj zapletena pa so politična vprašanja alžirske krize in menijo, da bo moral Mollet prihodnji teden ponovno v Alžir.

NIKOZIJA — Lord Radcliffe je prispel na Ciper, kjer bo ostal osem do deset dni, da bi izdelal novo ciprsko ustavo.

PARIZ — Francoski izvedenci so sporočili, da bo Francija v kratkem razpolagala s približno 4 milijoni ton nafte iz novih vrelcev v Sahari.

KAIRO — Od 75 držav, katerim je egiptovska vlada poslala vabilo za sklicanje konference o Suezu, na kateri bi pripravili revizijo konvencije iz leta 1888, jih je doslej vabilo sprejelo 25, odklonilo pa 18.

BUDIMPEŠTA — Madžarski minister za pošto in promet je izjavil, da so morali na Madžarskem zaradi pomanjkanja goriva vzeti iz prometa več kot tisoč tovornih avtomobilov. Do pomanjkanja goriva je prišlo zaradi zmanjšanja domačega pridobivanja nafte.

na četrtek

Maroko posreduje za Alžir

Sin maroškega sultana princ Mulaj Hasan je prispel v Pariz — Menijo, da je Francija pripravljena sprejeti posredovanje sultana, ki ima med alžirskimi uporniki velik ugled

PARIZ, 27. sept. (Tanjug). Sin maroškega sultana princ Mulaj Hasan je skupaj z ministrom za zunanje zadeve Balafrejem prispel danes v Pariz, da bi proučil možnosti za maroško posredovanje v alžirskem sporu.

Pred dvema dnevoma je maroški sultan v Uždi majhnem obmejnem kraju na alžirsko-maroški meji, imel velik programski govor, v katerem je izrazil solidarnost z upravičenimi težnjami alžirskega prebivalstva in upanje, da se bo našla rešitev, ki bo enako upoštevala koristi Francije in želje Alžircev. Sultanov govor bodo v Parizu razumeli kot pobudo za posredovanje na temelju politične rešitve alžirskega spora, ki ne bi pomenila hkrati tudi popolne izgube Alžira za Francijo.

Včerajšnji sklep francoske vlade, da bo odpoklicala rezerviste iz Alžira in s tem za polovico zmanjšala efektive francoske garnizije v Alžiru, je bil prvi odločni korak za vzpostavitev medsebojnega zaupanja. Na isti seji je vlada sklenila, da bo v kratkem objavila tudi splošne smernice bodočega statuta za Alžir ter se tako uprla skupini okrog generalnega rezidenta Lacosta, ki je zahteval »razglasitev oktroiranega statuta«, in sicer šele, ko bo prej rešena sueška kriza.

V Parizu so sprejeli maroško pobudo z zanimanjem in pozornostjo posebno glede na osebni ugled maroškega sultana pri alžirskih nacionalistih. Nekatere nespravljive in ostre kritike te poteze se slišijo samo iz skrajno desničarskih, kolonialističnih krogov.

O alžirskem vprašanju je razpravljalo danes tudi vodstvo vladne socialistične stranke, ki se je zbralo pod predsedstvom predsednika Guya Molleta. Več članov je ostro grajalo politiko generalnega guvernerja in zahtevalo, da se vlada strogo drži sklepov strankinega kongresa v Lillu, ki je priporočil »pogajanja z zastopniki tistih sil, ki se bore v Alžiru proti Franciji.«

Čeprav s sestanka ni bilo objavljeno nikako sporočilo, trdijo, da je predsednik vlade zastopal enako stališče. Pogajanja, kolikor bi do njih prišlo, naj bi omogočila mirno rešitev spora in privedla do trdne skupnosti med Alžirom in Francijo. Stališče alžirskih nacionalistov je bilo po drugi strani brezpogojno za popolno neodvisnost in to je kakor pravijo, onemogočilo sleherne stike za začetek pogajanj.

Želja vlade in skoraj vseh parlamentarnih strank, da bi rešili alžirski problem pred zasedanjem Generalne skupščine OZN, da bi se tako izognili splošni menarodni obsodbi francoske politike v Alžiru, kakor se je zgodilo lani, je kakor je kazno vplivala na pripravljenost francoske vlade, proučiti neposredno pobudo Maroka za posredovanje.

Alžirski uporniki so včeraj izvedli več napadov na pripadnike francoski oboroženih sil. Prav blizu mesta Alžira so obkolili in napadli neko pehotno francosko enoto. Neki francoski vojak je bil ubit, dva pa ranjena.

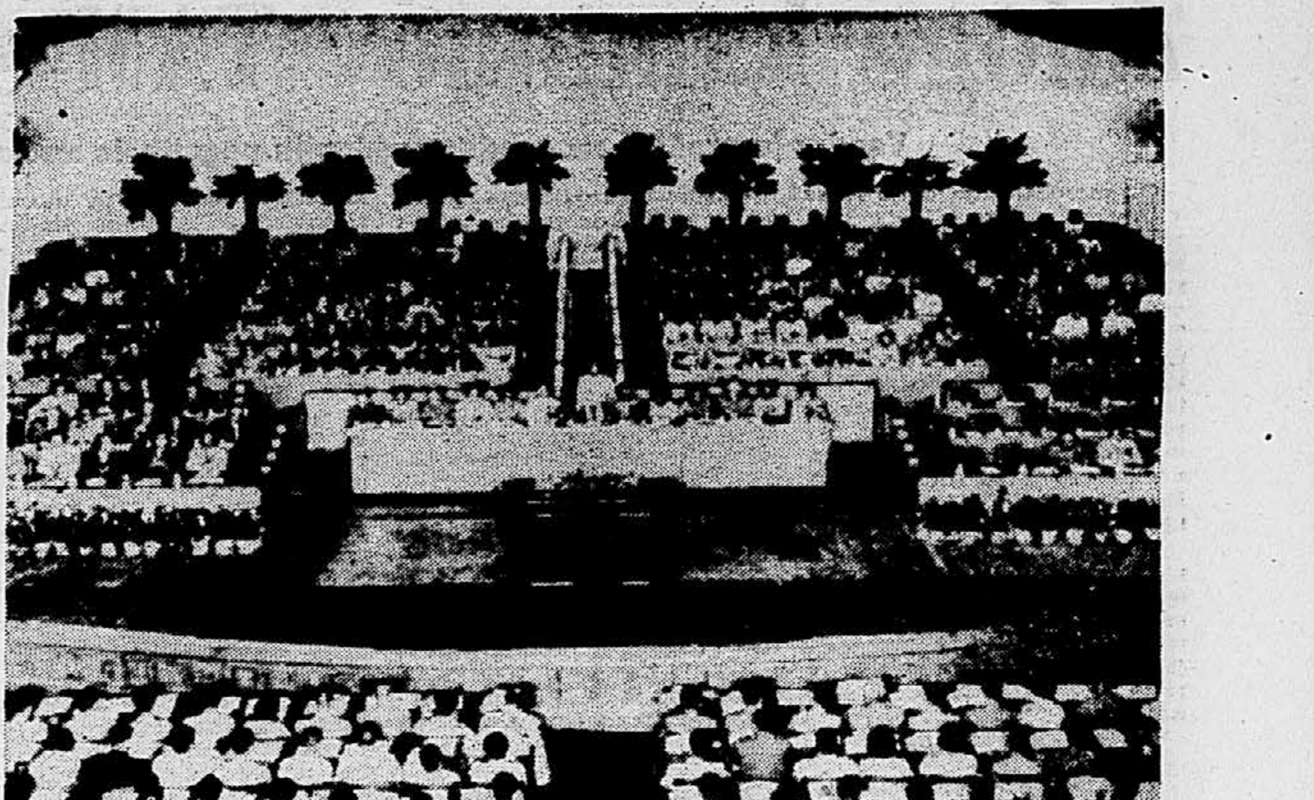

PEKING, 27. sept. Danes je bil izvoljen novi centralni komite komunistične partije Kitajske, v katerem so poleg drugih tudi Mao Ce Tung, Liu Šao Či, Ču De, Ču En Laj, Po I Po in drugi. Razen 97 članov centralnega komiteja je izvoljenih tudi 73 kandidatov za člane CK KP Kitajske. Volilo je 1026 delegatov. — Na sliki: Pogled v dvorano, kjer je zasedal kongres, med govorom Mao Ce Tunga.

PRVA VOLILNA OFENZIVA V ZDA KONČANA

Tekma za glasove

Oba predsedniška kandidata sta si v zadnjih desetih dneh prizadevala dobiti na svojo stran farmarske glasove, ki so že večkrat bili odločilnega pomena

WASHINGTON, 27. sept. (Tanjug). S predvčerajšnjim Eisenhowerjevim govorom v državi Illinois se je končala desetdnevna prva ofenziva voditeljev dveh glavnih strank na srednjem zahodu ZDA, ki je politično zelo važno farmarsko področje. Glasovi farmarjev imajo zelo veliko vlogo v kongresnih in skoraj odločilno vlogo v predsedniških volitvah.

Predsedniški kandidat, ki hoče zmagati, si mora zagotoviti večino od 266 volivcev, ki volijo poglavarja države posredno. Dvanajst držav farmarskega področja na srednjem zahodu in v severnem srednjem delu pa da 167 posrednih volivcev. Za uspeh je treba torej dobiti še sto posrednih volivcev na drugi strani. To področje je v tridesetih letih stalno glasovalo za Roosevelta in Trumana, edino leta 1952 je glasovalo za Eisenhowerja, ker so jim obljubili, da bodo ostale maksimalne odkupne cene kmetijskih pridelkov, česar pa niso izpolnili.

Sedanji boj za farmarske glasove poteka v razmerah, ko so dohodki farmarjev padli skoraj za polovico, medtem ko so se dobički družb v zadnjem letu zvišali za 26 odstotkov. Dva glavna nasprotnika, ki se med seboj obtožujeta za težaven gmotni položaj farmarjev, vidita izhod v popolnoma nasprotnih smereh. Stevenson je v govoru, ki ga je imel v državi Iowi, predlagal, da bi se povrnili k Rooseveltovim najvišjim odkupnim cenam in preprečili kmetijske presežke z večjo subvencionirano prodajo hrane revnemu prebivalstvu v državi, po mednarodni prehranbeni banki pa nerazvitim državam v svetu. Eisenhower je v sosedni državi Illinois imenoval predlog o maksimalnih cenah »roganje in zavajanje farmarjev« ter ponovil sedanji vladni program, po katerem bi farmarske težave, ki so nastale zaradi »kmetijske nadprodukcije«, odstranili z znižanjem proizvodnje.

Več časopisov in kmetijskih strokovnjakov pa drugače gleda na celoten problem. »Washington Post« meni, da je zelo dvomljivo, če je katera izmed strank našla pravi izhod za težave farmarjev. Profesor čikaške univerze Schultz meni, da noben strankarski program ne more preprečiti stalnega padanja kmetijskega prebivalstva, ki se je v zadnjih 15 letih znižalo za tretjino, ubraniti samostojne farmarje propada in onemogočiti koncentracijo kmetijske proizvodnje na majhno število kmetijskih tovarn. Po njegovem mnenju bi morala vlada del zveznih subvencij oddeliti za uvrstitev odvišnih milijonov delovnih rok iz kmetijstva v nove industrijske panoge.

Ker stranke, razumljivo, ne morejo sprejeti takega predloga, poteka politični boj v znamenju pridobivanja treh milijonov samostojnih farmarjev. Ankete in komentatorji trdijo, da imajo demokrati več upanja v uspeh kot pred štirimi leti, da pa je Eisenhower po moči še vedno pred Stevensonom.

TELEGRAMI

MOSKVA. Baletni ansambel moskovskega Velikega teatra bo navzlic neljubemu dogodku z atletinjo Nino Ponomarevo odpotoval na gostovanje v London. Direktor teatra je povedal, da je na ta sklep vplivalo sporočilo British Councila, da je brez podlage bojazen sovjetskih umetnikov, da bi se jim v Londonu lahko kaj zgodilo.

BUDIMPEŠTA. Madžarski minister za promet in pošto je izjavil, na tiskovni konferenci, da bo za približno tri tedne ustavljenih več potniških vlakov in avtobusov. Vzrok za to je predvsem pomanjkanje petroleja in premoga.

BONN. Pod predsedstvom kancelarja Adenauerja je bila dopoldan seja zahodnonemške vlade, na kateri so sprejeli zakon o enoletni vojaški obveznosti. Po tem zakonu se bo povečal kontingent profesionalnih vojakov in prostovoljcev.

VARŠAVA. Danes se je začela obravnava proti skupini ljudi, ki so sodelovali v poznanjskih neredih. Trije so obtoženi uboja neoboroženega pripadnika poljske vojske, napadov na poslopje javne varnosti in zažiganja listin, devet ljudi pa dolže napadov na ustanove javne varnosti in nošenja in rabe orožja.

DRUGO OBDOBJE SOCIALISTIČNEGA ZDRUŽENJA V ITALIJI

Čez nevarne čeri

Vodstvo socialistične internacionale, ki se je 20. septembra sestalo v Londonu, je po poročilu namestnika generalnega sekretarja francoske socialistične stranke Pierra Commina o vprašanju združitve italijanskih socialističnih strank, imenovalo komisijo socialistične internacionale, ki bo v bodoče na razpolago italijanskim socialistom za eventualna posredovanja in posvetovanja v procesu združevanja. V komisijo so bili imenovani generalni sekretar internacionale Morgan Phillips, Pierre Commin in avstrijski vicekancler Adolf Schärf. Komisija bo posredovala le v primeru, če bo to želela italijanska socialno demokratska stranka, ki je včlanjena v internacionalo. O vsebini razprave, ki se je razvila na zasedanju internacionale, ni bilo sporočeno ničesar, ker je bilo zasedanje za zaprtimi vrati.

Medtem ko je v Londonu zasedalo vodstvo socialistične internacionale, pa se je v italijanskih političnih krogih razvila široka diskusija okrog problema združitve socialističnih strank, ki sicer ni več tako hrupna kakor so bile prve reakcije na sestanek med Nennijem in Saragatom v Pralognanu. Sedanja diskusija je od prvega površinskega navdušenja prešla v globino, v razpravljanje o problemih, ki so povezani z združitvijo in o mestu, ki naj ga bodoča združena socialistična stranka zavzame v italijanskem političnem življenju. Vzporedno s to diskusijo pa se je začela tudi široka razprava o združitvi sindikalnih organizacij v enoten neodvisen sindikat, kar bi rešilo enega najtežjih problemov, pred katere sta bili izpostavljeni obe socialistični stranki, z ozirom na dejstvo, da so člani italijanske socialistične stranke vključeni skupno s komunisti v generalno konfederacijo dela (CGIL), člani socialne demokratske stranke pa delno v socialnodemokratsko sindikalno organizacijo UIL, delno pa v krščansko demokratske sindikate CISL.

STALIŠČE PREDSTAVNIKOV POSAMEZNIH STRANK

V tem drugem obdobju, ki bo zaključeno šele po kongresih vseh glavnih italijanskih političnih strank od krščanskih demokratov do komunistov, so se izkristalizirala tudi stališča do vprašanja, kdaj naj pride do združitve in kakšne naj bodo naloge bodoče združene socialistične stranke. Večina predstavnikov italijanske socialistične stranke z Nennijem na čelu je mnenja, naj do združitve pride čimprej, toda preje mora biti vse temeljito pripravljeno tako da bo uspeh popoln, medtem ko se je predstavnik leve struje socialnih demokratov Zagari izjavil za takojšnjo združitev za vsako ceno, da bi pripečili razne manevre proti združitvi; o bodoči politiki združene socialistične stranke pa naj bi razpravljal šele ustanovni kongres. —

Predstavnik neodvisne socialistične zveze Lucio Libertini je na posvetovanju socialistov raznih struj, ki je bilo 9. septembra v Firencah dejal, da so sovražniki socialistične enotnosti dvojni: tisti, ki skušajo vprašanje enotnosti odložiti in odkrito zavirati pot združevanja, toda mnogo nevarnejši so zakrinkani sovražniki, ki se pojavljajo kot vneti pristaši enotnosti ter bi radi zadušili vsako diskusijo o politični liniji združene stranke in odložili sklepanje o tem za čas po združitvi. Libertini je poudaril, da so se socialisti leta 1947 razšli zaradi različnih gledanj na nekatere osnovne politične probleme in da zato tudi ne more biti trajne in trdne združitve brez predhodne enotnosti glede političnih problemov. Z njim so se strinjali tudi predstavniki italijanske socialistične stranke, ki so bili na tem posvetovanju. — Toda kakor ima Libertini prav, da je treba pred združitvijo temeljito razčistiti stališče do osnovnih političnih vprašanj, ima tudi Zagari prav, ko je proti vsakemu zavlačevanju. Zagari, ki je predstavnik leve struje socialnodemokratske stranke in ki se je za socialistično zbližanje zavzemal že davno pred sestankom v Pralognanu, dobro pozna razmere v svoji stranki, namreč v vodstvu stranke, kjer so nekateri ljudje močno povezani z nekaterimi krogi izven stranke, ki si ne žele socialistične združitve, vsaj take ne, ki bi pomenila levo usmeritev italijanskega političnega življenja. Zagari tudi ve, da si »dosledno demokratično usmeritev« bodoče združene socialistične stranke nekateri socialni demokrati predstavljajo drugače kot n. pr. Nenni. Zato se boji raznih manevrov proti združitvi, ki bi postali lahko zelo nevarni, če bi se z združitvijo odlašalo. Prav te dni je v Rimu znani ameriški sindikalist italijanskega porekla Antonini, ki ima velik vpliv na Saragata in je vedno služil za zvezo med njim in Washingtonom. Zato je tudi v sedanjem trenutku njegov prihod v Rim povzročil v naprednih krogih precejšnje vznemirjenje.

Kar se tiče osnovnega programa bodoče združene stranke, se v glavnem obe strani strinjata s programom, ki ga je označil Nenni takole: postaviti krščanski demokraciji socialistično alternativo vlade, ki ne bi bila niti sredinska, niti vlada ljudske fronte, zagotoviti deželi demokratičen in ustavni značaj socialistične opozicije ali vlade, postaviti program političnih in socialnih zahtev, ki bi obsegal rešitev vseh velikih problemov družbe in države. Glavna naloga socialistične vlade bi bilo izvajanje ustave, ki je bila sprejeta še v času antifašistične koalicije italijanskih strank.

ODNOS DO KPI

Osnovne razlike pa obstojajo v vprašanju odnosa združene socialistične stranke do KPI. V nekaterih socialnodemokratskih krogih se namreč pojavljajo težnje, da bi združena socialistična stranka nastopila v okviru protikomunističnega bloka, kar pa je seveda močno v nasprotju s stališčem Nennijeve socialistične stranke, ki je sicer za avtonomno socialistično politiko, toda ne v protikomunistični funkciji, temveč v funkciji čim širšega združevanja vseh levih sil. Član vodstva Nennijeve socialistične stranke Lelio Basso (ki so ga vedno imeli za najbolj vnetega zagovornika socialistično-komunistične enotnosti) se v članku »Kako priti do socialistične enotnosti«, kjer je s precejšnjo rezervo obdelal vprašanje združitve, sprašuje, če PSDI ne misli morda, da bi moral biti teren za srečanje obeh strank protikomunizem in sodelovanje s krščansko demokratsko stranko, to je teren, na katerem je propadla PSDI in na katerem bi propadla tudi PSI. V tem primeru pravi Basso, bi bil odpor proti združitvi v PSI nepremagljiv. Basso je predstavnik tistih, ki na združitev gledajo najbolj pesimistično. V istem članku namreč pravi, da je po njegovem mnenju škodljivo govoriti prezgodaj o socialistični združitvi. Toda tudi na posvetovanju socialistov v Firencah je večina zavzela stališče, da socialistične enotnosti ni mogoče doseči v protikomunistični funkciji.

Bojazen nekaterih socialistov in komunistov, da si del socialnih demokratov predstavlja socialistično združitev v antikomunistični funkciji ni utemeljena, čeprav socialni demokrati tega niso direktno povedali. Kot pogoj so postavili le ločitev socialistov od komunistov, sum pa vzbuja predvsem njihovo nenehno poudarjanje »dosledne demokratičnosti« bodoče združene stranke, ki naj bo socialistična stranka zahodnega tipa. Bojazni Nennijevih socialistov in komunistov pa temelje delno tudi na vlogi, ki jo je zadnja leta igral Saragat.

In kakšno je stališče KPI do socialistične združitve? Togliatti je v govoru, ki ga je imel dne 9. septembra v Pistoji, med drugim dejal: »Tisti, ki so obtožili komuniste, da nasprotujejo temu procesu, so pokazali, da so če ne drugega, vsaj neresni,« hkrati pa je seveda tudi on opozoril, da bi bila socialistična združitev brez vsake koristi če naj bi to pomenilo samo razširitev protikomunistične fronte, kajti v tem primeru bi ne šlo za dosego enotnosti delavskega razreda, temveč za utrditev reakcionarnih sil. Prav tako kot Nenni je tudi on postavil osnove izvajanja socialistične politike izpolnjevanja republikanske ustave, ki predvideva »globoko politično-ekonomsko in socialno preobrazbo italijanske družbe.« Gre torej za nadaljevanje politike, ki je prenehala leta 1947 z razbitjem antifašistične fronte in razcepom socialistične stranke.

Na poti socialistične združitve so torej še nevarne čeri, toda čeprav bo pot do cilja še težka, bi bil vendarle umik v sedanjem trenutku skoraj nemogoč, za stranko, ki bi ga povzročila, pa bi lahko pomenil tudi smrtno obsodbo.

A. Stanovnik

Zaloge kamionov TAM se krčijo

Vendar je prodaja na kredit v sedanjih pogojih le začasna rešitev

Od meseca maja dalje so se v Tovarni avtomobilov v Mariboru kopičili izgotovljeni kamioni in čakali kupce. Zaradi govoric o ugodnem uvozu tujih kamionov je prodaja TAM-ovih kamionov skoraj popolnoma zastala. Tovarna, ki je, upoštevajoč velike potrebe našega voznega parka, planirala za letos maksimalno možno proizvodnjo — 2500 vozil — se je zaradi tega znašla pred meseci v izredno težkem položaju.

Sledila je znana uredba o možnosti nakupa s kreditnim odplačevanjem. Zanimali smo se kako poteka prodaja kamionov sedaj, ko imajo podjetja možnost odplačevanja v roku dveh let. Izvedeli smo naslednje:

Ugodnost kreditnega nakupa je vsekakor pripomogla k prodaji kamionov. Tako na velesejmu v Zagrebu, kot v Novem Sadu se je oglasilo lepo število kupcev, tako da so obstoječe zaloge v veliki meri prodali. V Zagrebu so sklenili 300 pogodb, v Novem Sadu pa nad 60. Te pogodbe so deloma že definitivne, deloma pa še razčiščujejo garancijske izjave, čakajo potrdila okrajnih odborov in Narodne banke, da imajo kupci potrebne pogoje itd.

Postopek, potreben za odobritev kredita, je še dokaj kompliciran. Kupec mora poleg drugega predložiti investicijski elaborat. Zahtevane analize so takšne, da jih marsikatero podjetje, zlasti pa kmetijske zadruge, ne morejo sestaviti z lastnimi ljudmi. Vse to zavlačuje nakup, hkrati pa onemogoča zadrugam, ki vozila nujno potrebujejo, da bi se vključile v jesenski odkup. Ta komplicirani postopek — ki bi ga bilo moč brez škode poenostaviti — je tudi kriv, da je morala Narodna banka konkurz že dvakrat podaljšati, ker do prvega roka ni mogla rešiti nobene prošnje. Šele zadnji mesec se je prodaja premaknila z mrtve točke.

Na vprašanje, kakšni so nadaljni izgledi za prodajo vozil na osnovi kreditnega odplačevanja, so nam v TAM odgovorili, da je to le začasna rešitev. Hkrati, ko se krčijo zaloge zastalih vozil, se že pojavlja skrb kako bo s prodajo 700 novih vozil, ki jih bodo do konca leta še izdelali.

Interes kupcev bi bil nedvomno večji, če bi podjetja lahko predvidevala kakšni bodo planski instrumenti prihodnje leto in s kakšnimi vsotami bodo razpolagala v času dveh ali treh let, za kolikor so vezala svoja sredstva z nakupom. Fondi za samostojno razpolaganje v podjetjih so majhni, zato bo treba urediti vprašanje pravočasnega kreditiranja. Krediti naj bi se ne dodeljevali kampanjsko.

Dokler v tem pogledu ne bo jasne perspektive, bo naša avtomobilska industrija še v skrbeh, ki se stopnjujejo zlasti sedaj, ob pripravljanju predloga za proizvodni plan prihodnjega leta. Potrebe za obnovo voznega parka narekujejo maksimalno proizvodnjo, letos nastala situacija pa nujno poraja resne pomislieke...

Pri sestavljanju proizvodnih planov za leto 1957 ne gre samo za Tovarno avtomobilov v Mariboru, marveč tudi za več kot 100 dobaviteljev, ki so v veliki meri odvisna od naročil TAM, za katere je dobavni rok od 4 do 6 mesecev.

Za našo mlado motorno industrijo so lahko takšna nihanja zelo škodljiva. Na drugi strani pa zagotovo nepotrebna, kajti kljub predvidenemu ugodnemu uvozu, bi imele tovarne avtomobilov dovolj dela zaradi ogromnih potreb za obnovo našega voznega parka. Potrebno bo dokončno določiti mesto naše motorne industrije v bodočem razvoju našega gospodarstva. (jp)

RAVENSKA ŽELEZARNA UPORABLJA LASTNA SREDSTVA ZA IZBOLJŠANJE PROIZVODNJE

Investicijska dejavnost železarne v Ravnah na Koroškem je letos zaradi smernic naše nove gospodarske politike omejena na minimum. Kljub temu pa železarna razpolaga z 256 milijoni lastnih sredstev iz amortizacijskih skladov za nadomestitev in vzdrževanje. Ta sicer skromna sredstva bodo uporabili v glavnem za nadomestitev raznih peči, strojev in za njihovo vzdrževanje. Od gradbenih del bodo letos nadaljevali le začeta dela na pogoreli čistilnici, na kisikarni in na acetilenski napravi. V valjarni so nadomestili turbinski pogon z elektromotorjem in tako ločili pogon grobe in srednje proge od pogona fine proge. Za vzmetarno so naročili iz tujine nove stroje, ki bodo nadomestili sedanje zastarele in iztrošene stroje. Z ureditvijo kisikarne in acetilenske naprave se bodo v ravenski železarni izognili prevozu kisika iz Ruš. Opremo za obe napravi bo odstopila jeseniška železarna. Prav tako so se v ravenski železarni odločili za ureditev dodatnega kunjenja Siemens-Martinovih peči s katranom. Pri proizvodnji generatorskega plina dobijo precejšnje količine katrana, ki so ga doslej odpošiljali raznim podjetjem. Glede na prehod iz navadnih na izdelavo kvalitetnih jekel in njihovo termično obdelavo so povečali število ogrevnih in žarilnih peči. V zvezi s tem bodo povečali tudi proizvodnjo generatorskega plina, kar bodo dosegli s postavitvijo dodatnih generatorjev. V tehniki kovačnici bodo zamenjali ročne žerjave pri parnih kladivih s kovaškim manipulatorjem, ki ga bodo izdelali v podjetju. V mehanični delavnici so morali nekatere stroje zaradi zastarelosti in iztrošenosti izločiti ter jih nadomestiti z novimi, v pretežni večini pa s popravilom in z usposobitvijo reparacijskih strojev. Razen tega bodo v veliki kovačnici popravili in montirali 1200-tonsko stiskalnico. Zaradi ločitve pogona valjarniških prog in zastarelosti ogrevnih peči bodo popravili peči za segrevanje ingotov in peči za segrevanje gredic. V odobritev so predložili investicijski program za gradnjo nove vzmetarne, saj je dosedanja nameščena v objektu mehanične obdelovalnice ter je njena zmogljivost premajhna.

Vsa dela za izboljšanje družbenega standarda delavcev in nameščencev so letos počivala do potrditve zaključnega računa. V juliju so nadaljevali dela na začetem 42-stanovanjskem bloku na Čečovju, za katerega so zagotovili lastna sredstva iz sklada za prosto razpolaganje. Ta blok bodo letos dogradili in izročili svojemu namenu. Nadaljevanje del na petih vrstnih hišah je skozi vse leto počivalo, ker ni bilo finančnih sredstev. Prvotno so predvidevali, da bi s petimi vrstnimi hišami pridobili 20 družinskih stanovanj. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in stanovanjske stiske so se odločili za spremembo projekta s katerim bodo pridobili 30 družinskih stanovanj in 40 samskih sob. Iz stanovanjskega sklada so jim odobrili kredit v višini 25 milijonov dinarjev, vendar ta vsota ne zadošča za dograditev petih vrstnih hiš. M. K.

Ajdovščina

Zdravstveni dom v Ajdovščini bo te dni začel sprejemati prve pacients v novoustanovljeni šolski zobni ambulanti, ki bo delovala do trikrat na teden. Poleg tega nameravajo v okviru zdravstvenega doma že najkasneje v začetku prihodnjega leta urediti še splošno šolsko ambulanto in otroški dispanzer. Največ težav jim povzroča pomanjkanje prostorov. Upajo pa, da bodo sčasoma z dozidavo novih prostorov k sedanjim tudi te uredili.

Letošnja letina v ptujskem okraju

Letošnja letina v ptujskem okraju bo na splošno nekaj slabša od preteklega leta. Čeprav ni bilo izrazitih vremenskih neprilik, so vendarle nekoliko močnejše padavine proti koncu zoritvene dobe žit povzročile večji napad rje na pšenico Pri vseh kmetijskih kulturah, razen pri olimi repici, so letos zasejali večje orne površine. V celoti so zasejane površine letos povečali za osem odstotkov. Kljub temu pa je pridelek manjši, ker znaša na hektar v primerjavi z letom 1955 pri pšenici 83 odstotkov, rži 87 odstotkov, ječmenu 82 odstotkov, ovsu 100 odstotkov in pri olimi repici 83 odstotkov. Letos so pridelali 17 vagonov semenske pšenice, ki bo kmetijskim zadrugam zadostovala za jesensko setev. Prav tako pričakujejo, da bodo letos po približni oceni pridelali okrog 7600 vagonov krompirja. Koruza je letos bolje obrodila kot lani. Sadja bodo letos pridelali polovico manj kot lani, ker je sedna letina le na področju Slovenskih goric. Kmetijska gospodarstva se postopoma razvijajo v vzorne socialistične obrate z izjemo nekaterih novoustanovljenih, ki zaradi pomanjkanja strokovnega kadra in nedokončane arondacije ne morejo pokazati vidnih uspehov. Kmetijska gospodarstva Sobetinci, Juršinci, Cirkulane, Trnovska vas in Središče bi morali temeljito pregledati in jim pomagati z dobrimi kmetijskimi strokovnjaki, ki jih v ptujskem okraju ne manjka, pa se večina ukvarja z administrativnimi posli. Vinogradniška gospodarstva so se zaradi neprodanega vinskega pridelka iz preteklega leta znašla v finančnih težavah, ker morajo poleg stroškov negovanja in kala plačevati tudi obresti za najete kredite za prekomerne zaloge.

Po podatkih Narodne banke in Zadružne hranilnice in posojilnice v Ptuju so se povečali krediti za stalna in dopolnilna sredstva v poljedelstvu za 162 odstotkov in v vinogradništvu za 320 odstotkov. Delovna sila se je letos zmanjšala za 653 ljudi ali na 76.4 odstotka napram lanskemu letu. To znižanje je delno povzročila boljša mehanizacija in ugotavljanje števila delovne sile v juliju, ko je zaposlenih najmanj sezonskih delavcev. Glede na zmanjšanje delovne sile in z uvedbo normiranja v kmetijstvu in delno tudi plačevanja po učinku, se je plača za efektivno delovno uro v primeri z lanskim letom povečala od povprečja 29.63 din na 32.24 din ali za 8.8 odstotka. V kmetijstvu ptujskega okraja je normiranih 53.9 odstotka del; norme pa v celoti izpolnjujejo. M. K.

Novi 4-nadstropni stanovanjski blok v Kopru, dograjen 1956. leta.

KULTURNI RAZGLEDI

OB ARHIVSKEM TEDNU

Prvi zvezek gradiva za zgodovino Ljubljane

Mestni arhiv ljubljanski je ob arhivskem tednu izdal prvi zvezek »Gradiva za zgodovino Ljubljane v srednjem veku«, s katerim pričenja ta mestna znanstvena institucija serijo publikacij virov za mestno zgodovino. Prvi zvezek Gradiva obsega 105 listin in regestov za zgodovino Ljubljane v srednjem veku in sicer iz let 1243—1397. Objavljene listine so bile po večini doslej neznane, oziroma znane le na kratkih regestih ali objavljene po težje dostopnih publikacijah. Večino objavljenih listin hranijo Državni arhiv na Dunaju, Državni arhiv LRS v Ljubljani in drugi arhivi v tujini in doma. Vsaka listina ima kratek regest v slovenščini, podatek kje se hrani in event. podatke o objavi in uporabi v znanstveni literaturi. Objavljeno gradivo je važno za zgodovino mestne uprave (mestni sodniki, pisarji) pa tudi za deželno upravo Kranjske, za topografijo srednjeveške Ljubljane in okolice, za mestno gospodarstvo (številna obrtniška imena), za poznavanje važnejših meščanskih rodbin — patricijev (zlasti rodbie Porgerjev iz prve polovice XIV. stoletja) in okoliških fevdalcev, dalje za cerkveno zgodovino in pod. — Posebnost te izdaje je, da listine niso tiskane, ampak razmnožene na ciklostil, kar je omogočilo nizko naklado za omejen krog interesentov in v bodočnosti rednejše izhajanje glede na preobremenjenost naših tiskarn. Publikacija je urejena kartotečno, to se pravi, listine so vsaka na svojem listu in postavljene po kronološkem redu. Ta ureditev omogoča naknadno vnašanje pozneje objavljenih listin, nadomeščanje regestov s popolnejšimi teksti, korekture s ponovno objavo in pa uporabo tekstov listin pri znanstveno-raziskovalnem delu z neposredno uporabo ustreznih listin brez izpisovanja. Na ta način bo mogoče objavljati gradivo po vrstnem redu, po katerem nam bo postalo dostopno in ne bo treba čakati, da bi bili pregledani vsi arhivi. Šele ko bodo take objave skoro popolne, se bo lahko mislilo na tiskano objavo v knjigah. — Vsekakor bo ta zbirka omogočila znanstvenikom takojšnjo uporabo virov in jim prihranila iskanje po tujih in domačih arhivih, kar bo zlasti važno pri delu za Zgodovino Ljubljane.

PO GOSTOVANJU »ESTRADE-TEATRA« V LJUBLJANI

Po nastopih v Mariboru so prišli člani budimpeštanskega zabavnega gledališča tudi v Ljubljano. Odtod pojdejo po Jugoslaviji. In potem v Švico. Menda se bodo še enkrat vrnili v obdravsko metropolo, ki se jim je močno priljubila. Ljubljana je bila seveda takšna, kakršna je vedno v jesenskih dneh: rahlo meglena in ne preveč bela. Poslovilni dnevi sončnega septembra so bili tudi tokrat usodni. (In ne prvič: vse tuje skupine, vsi ansambli, celo tisti iz drugih kontinentov prihajajo v naše mesto ob »visokih datumih«). Potem pridajmo še hudo skopo zunanjo propagando in menda smo dognali vse vzroke za slabše zasedeno unionsko dvorano, kot jo poznamo iz podobnih zabavnih prireditev. Zato pa je aplavdiranje navdušenih gledalcev povedalo dovolj: Ljubljančani so bili navdušeni nad sijajnimi bravurami violinista Elemer Kissa, nad temperamentnostjo njegovega orkestra, nad šansonerko Hedy Zsolmayevo, ki je pokazala samosvoj način podajanja. Najboljša točka sporeda je nedvomno nastop zdaj že svetovno znanega parodista Imre Maia. Če operetne arije, čeprav še tako odlično zapete, niso »vžgale« — pa menda ni krivda našega mesta. Kot da je zares nekam minil njihov čas. — Madžarskim gostom želimo najlepše vtise na njihovi nadaljni poti. Saj takoj po nastopih osvajajo splošne simpatije.

Med srbskimi revijami

Tokrat bo na kratko govora o »Književnosti« (7—8, 9), »Savremeniku« (7—8, 9), »Delu« (7, 8—9) in »Letopisu Matice srpske« (6). Kakor je iz navedb številk videti, letos zamuja samo »Letopis«.

Na uvodnem mestu dvojne številke »Književnosti« je natisnjen pomemben esej enega izmed urednikov te revije, Elija Fincija, pod naslovom »Jovan Skerlić v svojem času«. Že dalj časa ni nihče pri nas tako poglobljeno spregovoril o spoštovanja vrednem delu najpomembnejšega srbskega književnega kritika in literarnega zgodovinarja Jovana Skerlića. Ta esej je izšel kot uvod v štiri pred kratkim ponatisnjene zvezke njegovih »Knjig in pisateljev« (v izdaji »Prosvete«). Znani strokovnjak za francosko literaturo Dušan Milačić obravnava na desetih straneh pri nas neznanega avtorja iz 15. stoletja, pesnika, komediografa in romanopisca Paula Scarona (1610—1660). Med kritikami razpravlja Svetlana Velmar-Janković o knjigi novel Miodraga Bulatovića »Hudiči prihajajo«, Miloš Bandić pa o romanu Novaka Simića »Bratje in malčki«. V proznem delu so zastopani Dušan Matić, Jara Ribničkar in Milica Zorić, v poeziji ranjki Ante Cettineo, Vasko Popa, Mlodrag Pavlović in Sergej Jesenjin.

Septembrska številka »Književnosti« začenja s študijo »Sociološka koncepcija Jovana Cvijića«. To je drugi veliki srbski Jovan, znani geograf, ki je umrl istega leta 1914 kot Skerlić. Študija se bo nadaljevala. Zelo svež prispevek pomenijo zapiski iz Nizozemske, posvečeni zvečine slikarstvu, katerih avtorja sta Liza in Oto Bihalji-Merin. Preveden je zapis T. S. Eliota »Izročilo in individualni talent«. O zgoraj omenjeni Bulatovićevi knjigi novel obširneje razpravlja M. I. B. Božidar Kovačević piše o pred kratkim zaključenih zbranih Njegoševih delih. Oto Šolc je objavil deset pesmi avstrijskega pesnika Georga Trackla v prevodu.

»Savremenik« prinaša v dvojni številki razen proze Erika Koša, Dušana Djurovića in Mladena Oljače zdaleč obsežnejši esejistično-kritični del. V njem se vrste začetni dei Ziherlove razprave »Umetnost in idejnost«, obsežen odlomek iz študije Vojislava Djurića o pesništvu Milana Rakića, esej Dragana Jeremića o Paulu Valeryju, obsežna razprava Ivana Larika »Odtujeni in izgubljeni«, ki govori o bistvu umetniškega ustvarjanja. Med kritikami je govora o romanu Dragoslava Grbića »Voda, oglasi se!«, o novi ruski študiji V. Ermilova o Dostojevskem, o brezperspektivnosti moralnega prizadevanja Jurija Olješe in o Angležu Samuelu Butleru (ob prevodu knjige, ki je dobila naslov »Edgin i ponovo u Edginu«).

V septembrski številki so razen proze Mirka Vujačića in Laze Lazića objavljeni še nekateri tehtni prispevki. Tako Krešimir Georgijević na trinajstih straneh obravnava književno ustvarjanje češke pisateljice Marije Mayerjeve, ki je pred kratkim obiskala Slovenijo, medtem ko dr. Vida Marković še obširneje piše o znameniti angleški romanopiski Elizabeti Bowen, ki je pri nas nismo prevajali. Dr. Hugo Klajn razpravlja o Sterijini »Hudobni ženi«. Med kritikami piše Boško Novaković o nagrajeni pesniški zbirki »Balada o predvečerju« Stevana Raičkovića, Dimitar Mitrev o knjigi pesmi »Zlij se s tišino« Ace Sopova, Milivoje Jovanović pa o Jesenjinovem pesništvu (ob prevodu »Pugačova« in drugih pesmi v srbščino). Dragan Jeremić polemizira s Svetom Lukičem (z »Dela«) glede Segedinove knjige esejev. Polemika se je raztegnila in prehaja v širjavo, tako da so zajeta tudi nekatera druga imena našega javnega življenja.

Julijska številka »Dela« prinaša med drugim v prevodu dve pesmi Jožeta Udovača (Sij mi, noč; Zastrti dan). Na uvodnem mestu je Zoran Mišić natisnil zapiske pod naslovom »Za enotno jugoslovansko merilo«, ki se nanašajo na naše literarno ustvarjanje. Pod naslovom »Kamen spotike ali antibabilon« razpravlja Oskar Davičo o pesniškem ustvarjanju. V polemičnem delu sta zastopana Petar Džadžić (zaradi članka o jugoslovanskih književnostih v »Il Ponte«, odgovor M. Jurkoviču in drugih iz »Savremenika«) in Sveta Lukič (polemika z Draganom Jeremičem). Jovan Hristić objavlja odlomek iz »Uvoda v kritiko poezije«. Ob že omenjeni Bulatovićevi zbirki novel obširno govori Stevan Majstorović. Marko Ristić nadaljuje svoje »Annuae«. Na koncu je Steve Lukača prikaz Davičove pesniške zbirke »Flora«.

Na uvodnem mestu dvojne številke »Dela« je objavljen referat Mljodraga Protića »O naši umetniški kritiki«, ki je bil prebran na četrtem kongresu likovnih umetnikov v Sarajevu. Ervin Šinko začenja pod naslovom »Krvavi mit« obsežno razpravo o Krheži in njegovem delu. Sveta Lukič tiska začetek obsežnih seminarskih filozofskih skic pod naslovom »Od Bacona do Kenta«. Tu je še prevod Kosovega članka »Umetnost in razredna baza«.

»Letopis Matice srpske« objavlja študijo Zorana Gavrilovića o srbskem literarnem kritiku Svetislavu Vuloviću, medtem ko Šime Vučetić končuje študijo o srbohrvatskem verzu. T. P.

NEKAJ O PSIHIATRIJI IN OKROG NJE

Dr. JANKO KOSTNAPFEL

(Nadaljevanje)

V današnjem, močno razvejanem in zamotanem življenju vselej pač ni mogoče verjeti samo v tisto, kar vidiš in otiplješ. Včasih se je treba dokopati do pravilne spoznave le na osnovi oddaljenih znakov. Vsako vprašanje pa vendarle ni primerno, čeprav morda ni zlohotno.

Veliko neumestnost bi storil na primer tisti gorenjski partizanski kurir, ki bi se na svoji poti — morda tam nekje ob tržaški progi — prvič srečal z dolenjskim partizanom, pa bi mu takole zastavil vprašanje: ali se na Dolenjskem sporazumevate z Nemci?

Nič manjše neumnosti ni napravil seveda tisti uradnik, ki je povsem resno povprašal o tem, če zdravniki v bolnišnici za duševne in živčne bolezni res nosijo pod belimi plašči — korobače...

Strokovnjak s fakultetno izobrazbo pa je pred kratkim — šele potem, ko je namežiknil svoji ženi za soglasje — takole vprašal zdravnika: »Ali pretepate bolnika, ki je ušel iz bolnišnice, pa ste ga potem privedli nazaj?« Še ni dobro končal tega stavka, že se je zavedel, da ga je z njim polomil bolj kot je predvideval, da bi ga lahko, pa je zatorej še dodal: »Mislim na bolničarke, brez vednosti zdravnika...«

Ta dva tovariša menda nista postavila svojih vprašanj namerno. Nekaj sta pač slišala in vprašujeta. Kaj je slabega v tem...? Morda sta izvedela od samih duševnih bolnikov, ki so v bolnišnici. Mogoče od ljudi, ki niso bili še nikoli v bolnišnici, ki jih imajo za duševno zdrave, pa so kljub temu nosilci blodnih idej...

Lepo in velikokrat edino pravilno je verjeti duševnim bolnikom.

Vendar se ob tem kar samo po sebi postavlja takšnole vprašanje: ali bi ta dva tovariša verjela duševnemu bolniku tudi takrat, ko se ta ozdravljen ali izboljšan vrne iz bolnišnice v svoj domači kraj ter prosi za delo in streho, za človečanski odnos?!

Prosvetni delavec pa je na neki seji takole pripomnil: »Proti temu sem, da bi šli kandidati na psihiatrični pregled »tja« v ambulatorij. Naj pride zdravnik v mesto.

???!!!

In ti kandidati naj bi — ...

Kdor izmed njih bi mel pomisleke iti »tja« (kjer veje »kuga«...) na pregled — temu ni treba delati nobenih drugih testov več v smeri ugotovitve usposobljenosti za njegov bodoči poklic! Ta je že pregledan!

Znanstvenik (tako namreč sam imenuje sebe), ki se je pravkar vrnil iz zelo oddaljene tuje dežele, v kateri je bil štipendist, je srečal zdravnika za duševne in živčne bolezni. Takole se mu je po nekem času — pa ne v šali (čeprav bi tokrat tudi šala ne bila na mestu) — spet predstavil: »A. v norišnici si. Pri norcih. Tam je pa interesantno!«

Politični funkcionar, ki je pred kratkim prepričeval državljane o tem, da naj se med seboj pozivajo z besedo »tovariš«, je zelo podobno nagovoril zdravnika.

Ta funkcionar je v anketni list gotovo napisal tudi to, da je preštudiral V. I. Lenina »Materializem in empiriokriticizem« (seveda tudi poglavje: »Ali misli človek s pomočjo možganov?«) in F. Engelsa »Anti-Dühring«.

Naziv »tovariš« ni edina beseda, ki predstavlja pridobitve socialistične revolucije; »gospod« pa ne edina, ki naj se pokonča. So še druge, pri katerih je utemeljitev celo za prav vsak primer absolutna.

Dokončno naj se uniči v glavah ljudi beseda »norec« v pomenu: duševni bolnik. Noben duševni bolnik ni norec, pač pa vsakdo ne zasluži naziva — tovariš!

Naj se v socialistični družbeni ureditvi dovoljuje demontiranje nečesa, kar je sestavni del zgodovine, sestavni in karakteristični del družbe, to kar karakterizira spremenjene odnose v družbi?!

Naj propagira mišljeni funkcionar besedo »tovariš« kolikor hoče, njega bodo nazivali »gospod«. Zakaj takrat, ko je pisalo na popisu bolezni: »Deželna blaznica Kranjska — Irrenheilanstalt zu Studenc in Krain«, takrat, ko je pisalo na formularju ustanove: »Abtheilung: norišni«, tedaj — bógme — naziv »tovariš« ni bil sodoben. Vladalo je XIX. stoletje In ta funkcionar stoji z eno nogo, hočeš-nočeš, še vedno v prejšnjem stoletju.

Ali je ob pravkar navedenih izjavah in mišljenju izobražencev sploh še potrebno govoriti o odnosu preprostih in nešolanih ljudi do duševnih bolnikov?

Ta odnos se vidi najbolje po tem, da se mnogi bolniki, ki so bili odpuščeni v svoj domači kraj kot izboljšani, že po nekaj dneh bivanja doma spet poslabšani vrnejo v bolnišnico, čeprav so bili pred svojim odpustom že mesece in mesece dolgo povsem ujasnjeni, urejeni, kritični in socializirani. Vzrok temu je mnogih primerih docela nepravilen sprejem izboljšanega duševnega bolnika. V vas se je namreč spet vrnil »tisti norec«, ki je bil doslej v »norišnici«...

Dežurni zdravnik v bolnišnici za duševne in živčne bolezni je pred kratkim poklical k sebi sodelavca zelo visoke znanstvene ustanove, ker so pravkar pripeljali njegovega bolnega brata. Želel je namreč dobiti podatke o povsem zmedenem in neurejenem sorodniku ter se pogovoriti o zdravljenju.

Potem, ko je prišlec z začudenjem pogledal svojega izpremenjenega brata, je takole pozdravil zdravnika: »Kaj mislite, da je moj brat norec?! Kaj mislite, da bo ostal tukaj?!«

Zdravnik mu je takoj odvrnil, da še zdaleč ne misli kaj podobnega. Mirno mu je povedal, da njegovega brata nikakor nima za norca, pač pa za duševnega bolnika. Tudi mu je zagotovil, da ga ne misli sprejeti v bolnišnico iz enostavnega razloga, ker predvsem zaradi nenehavnega porasta duševnih bolezni po vojni ni na razpolago dovolj bolniških postelj. Pa tudi sicer je psihiatričnih postelj danes v Sloveniji manj kot jih je bilo nekoč v bivši Dravski banovini.

»Sicer bi bilo predvsem bolniku, pa tudi sorodnikom in ostalim v veliko korist, če bi ga sprejel v bolnišnico« — je nadaljeval zdravnik — »vendar tega žal zaenkrat ni mogoče storiti. Zunaj čakajo na svoje mesto v bolnišnici namreč še stotine in stotine bolnikov, ki so oboleli pred vašim bratom. Prenekateri izmed teh imajo samomorilne namene, drugi požigalske namere, tretji so napadalni in nevarni okolici, četrti nočejo jesti in vidno propadajo... Nekateri čakajo na svojo bolniško postelju zvezani z vrvjo v vlažnih kleteh... Zavoljo teh dejstev vašega brata ne bom sprejel v bolnišnico, bodite brez skrbi, gospod...« Tako je končal zdravnik.

(Konec jutri)

Stanko Bunc: SLOVENSKA JEZIKOVNA VADNICA. II. del. Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1956.

BULLETIN SCIENTIFIQUE. Zagreb, Conseil des Academies de la RPF Yougoslavie, 1956, Tome 3, No. 1.

Z občnega zbora Društva za napredek gospodinjstva v Celju

V bloke pralne stroje

V bodoče več gospodinjskih tečajev — Usluge pri biroju za pomoč v gospodinjstvu so predrage za delavsko ženo

Minuli drugi letni občni zbor društva za napredek gospodinjstva v Celju je pokazal, da se je ta ženska organizacija s svojimi uspešnim delom v preteklosti že močno uveljavila in da postaja čedalje bolj zvest in nepogrešljiv svetovalec gospodinjam v vseh problemih in težavah.

Bolj kot kjerkoli drugje so se žene na tem občnem zboru zelo podrobno in konkretno pogovorile o problemih, ki težijo gospodinje in delavke. Ni naključje, da so se prve misli in prve besede nanašale na dosedanje delo biroja za pomoč gospodinjam, ki ga je ustanovilo celjsko društvo za napredek gospodinjstva. Njegov uslužnostni značaj se je že v kratkem razdobju močno uveljavil. Biro nudi zaenkrat pomoč 26 celjskim gospodinjam. Toda analiza te pomoči in uslug kaže, da se jih vse premalo poslužujejo žene-delavke. Ta ugotovitev je razumljiva, saj so usluge, ki jih nudi biro za ženo-delavko predrage, ker stane n. pr. dnevna dveurna pomoč za en mesec 2.000 dinarjev. Spričo opravljenega dela in izvršenih ur, ta izdatek ni pretiran, nesprejemljiv pa je za ženo delavko in za njen mesečni zaslužek v tovarni ali kje drugje. Zato tudi žena delavka ne išče pomoči pri biroju in le naprej sama opravlja vsa gospodinjska dela po redni zaposlitvi v tovarni.

Če je v prvem letu obstoja celjsko društvo za napredek gospodinjstva organiziralo več gospodinjskih tečajev, pa je ta dejavnost v zadnjem obdobju precej zamrla. Razlog za to je iskati v pomanjkanju prostorov. V prihodnje bo organizacijo najrazličnejših tečajev sprejel zavod za napredek gospodinjstva. Tako bodo tudi žene v mestu ob Savinji imele veliko priložnosti za izpopolnjevanje znanja o gospodinjstvu.

Ko so žene govorile o uvajanju strojev v gospodinjstvu, so med drugim predlagale, naj bi obvezno v vseh novih stanovanjskih blokih nameščali tudi pralne stroje. Namestitev teh strojev - 1 stroj za 5 gospodinjstev - bi bil spričo ostalih gradbenih stroškov in spričo olajšanja dela pri pranju malenkosten izdatek. Poleg tega pa so še predlagale, naj bi posamezne mestne četrti ustanavljale pralnice, seveda opremljene s stroji, v katerih bi perilo svoje družine lahko oprale gospodinje same. Pogoj za izkoriščanje takšne usluge pa naj bi bil poprej opravljen tečaj, na katerem bi se takšne žene seznanile z delom in ravnanjem s strojem.

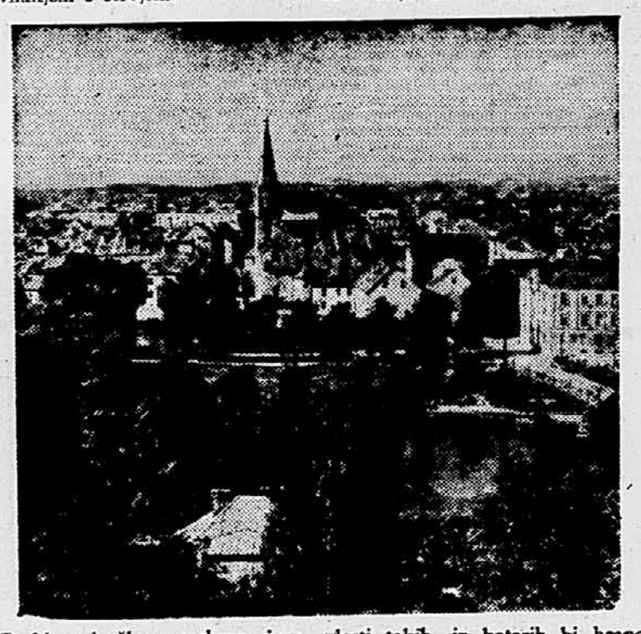

Problem družbene prehrane je v Celju že dlje časa precej pereč. Če povzamemo nekatere kritične besede z občnega zbora je pač tako, da nekatera gostinska podjetja v Celju nočejo sprejemati večjega števila abonentov, kakor je pokazal občni zbor, so v tem pogledu v precej neugodnem položaju prosvetni delavci, ki zaradi dela v šoli ne morejo priti vedno ob določenem času v gostilno, ali v menzo h kosilu ali večerji. Zato večkrat ostanejo brez hrane, ali pa jim postrežejo s prestano. Žene so predlagale, naj bi v celju ustanovili nekaj menz, zlasti takih, iz katerih bi hrano lahko nosili tudi na domove. Po predlogu občnega zbora naj bi to vprašanje v bližnji prihodnosti rešilo posvetovanje zastopnikov gostinske zbornice, članov gospodarskega sveta in seveda zastopnic društva za napredek gospodinjstva.

M. B.

PRED TEDNOM OTROKA V NOVOMEŠKEM OKRAJU

Dokaj pozne priprave

Organizacijsko izvedbo akcij v Tednu otroka v novomeškem okraju imajo Društva prijateljev mladine, sodelovali pa bodo tudi sveti za varstvo matere in otroka, odbori RK in SZDL ter ostala društva.

Kaže, da so s pripravami za Teden otroka v novomeškem okraju letos dokaj pozni. Okr. odbor Društev prijateljev mladine je sklical prvi posvet o tej nalogi šele 24. septembra, torej slab teden pred začetkom Tedna. Na posvetu so se pogovorili o načelnih smernicah, ki jih je dal republiški odbor ter sklenili v vsaki občini imenovati pripravljalni odbor, ki bo skrbel za spored. Čeprav naloge, ki se posebno obravnavajo in izvajajo v Tednu otroka niso samo za en teden, pač pa za vse leto, od tako poznih priprav ni pričakovati takega rezultata kot bi bil sicer. Je pač tako, da razne organizacije na terenu še vedno čakajo pred vsako akcijo načelnih smernic od zgoraj. Posamezna društva, ki imajo delovno vodstvo, so vseeno brez posebnih okrajnih navodil pripravila spored za Teden otroka. Tako si je društvo prijateljev mladine v Žužemberku zadalo kot najbolj važno nalogo v Tednu zdravstveno prosvetljevanje mladine in odraslih. V ta namen bodo imeli več zdravstvenih predavanj, zlasti predavanja o novih nalezljivih boleznih, o katerih so ljudje premalo poučeni, imeli pa bodo tudi akademijo.

Na posvetu so tudi poročali o delu Društev prijateljev mladine. V nekaterih krajih je delo društev zelo plodno. Tako so v Kostanjevici na pobudo društva in ob pomoči občinskega ljudskega odbora ter ostalih organizacij letos uredili lep otroški vrtec, ki je najlepši v okraju. V Dolenjskih Toplicah so uredili igrišče za otroke. V Črnomlju si društvo že več let prizadeva za ustanovitev otroškega vrtca, ki je v mestu zelo potreben. V Žužemberku je občinski ljudski odbor dodelil društvu za otroški vrtec stavbo, ki je last splošnega ljudskega premoženja, dodelil pa je tudi zelo lep prostor ob Krki za otroško igrišče. Društvo že zbira sredstva za preureditev stavbe. Igrišče ob Krki je že uporabno, čakajo samo, kdaj bo Kovinarska delavnica v Novem mestu naredila že pred meseci naročene dele za vrtiljak. Tudi v Šentrupertu, kjer je mlado društvo prijateljev mladine, urejajo otroško igrišče, ki bo poleg šole.

Okrajni odbor Društev prijateljev mladine je letos zlasti sodeloval pri otroških kolonijah. Tako je bilo letos na pobudo društva poslanih na letovanje tudi 120 vajencev in vajenk in 40 osnovnošolskih otrok. Za vajeniško kolonijo je prispevala okrajna trgovinska zbornica 57.000 din, okrajni urad socialnega zavarovanja 150.000 din in okrajni odbor [illegible] 120.000 din. Okrajna obrtna zbornica ni prispevala nič[illegible].

Na posvetovanju so sklenili, da je treba na vseh šolah imenovati pionirske starešinske svete in izvoliti tudi občinske odbore Društev prijateljev mladine. Zdaj so ta društva že v vseh občinah, v nekaterih pa jih je tudi več. V Šentjerneju snujejo taborniško organizacijo, izgledi za taki organizaciji so tudi v Straži in Črnomlju.

(r)

Krvodajalska akcija v Pomurju

Okrajni odbor Rdečega križa v Murski Soboti bo v začetku oktobra organiziral v raznih krajih Pomurja krvodajalsko akcijo z namenom, da se pridobi čim več krvi za soboško bolnišnico. Zaradi tega bo v Pomurje prispela ekipa Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane. Odvzem krvi je letos dobro organiziran, saj so pri soboški bolnišnici ustanovili posebno transfuzijsko postajo. Prostovoljne krvodajalce bo letos vozil poseben avto od domače vasi do kraja odvzema in nazaj, da ne bi preveč izgubili na času. Odbori Rdečega križa po občinah so že razpravljali o krvodajalski akciji ter takoj začeli zbirati prijave. Doslej so dale največ krvodajalcev občine Ljutomer, Lendava, Beltinci in Radgona, najmanj pa občine Martjanci, Cankova in Videm ob Sčavnici. V Murski Soboti je odziv za krvodajalsko akcijo malenkosten, čeprav imajo transfuzijsko postajo.

M. K.

Pred občnimi zbori sindikalnih podružnic v mariborskem okraju

Sindikalne podružnice v Mariborskem okraju pristopajo letos že dvanajstič k izvajanju rednih letnih občnih zborov. Ena izmed priprav na ta važen vsakoletni obračun o delu sindikata v posameznih podjetjih in ustanovah, pa tudi v okviru občin, je bila VI. redna seja Plenuma okrajnega sindikalnega sveta Maribor. Na tej seji so se sindikalni delavci podrobno pogovorili o vsebinski plati, kakor tudi o organizacijskih problemih bližnjih občnih zborov, ki bodo na področju celotnega okraja končani do 10 novembra. Občni zbori občinskih sindikalnih svetov pa bodo do 1. decembra.

Vodstva sindikalnih podružnic bodo na občnih zborih kritično ocenila svoje delo in uspehe na področju poglabljanja delavskega samoupravljanja, zlasti pa bodo razpravljali o tem, kaj so sindikati storili za odstranitev raznih škodljivih pojavov v podjetjih.

V poročilih in razpravah o gospodarjenju v podjetjih, ki so vsako leto v središču zanimanja, bodo letos nakazali vse možnosti za pravočasno izpolnitev družbenih planov. Zaradi objektivnih težav namreč večina podjetij mariborskega okraja ni izpolnila polletnih planskih nalog. Nujno bo poiskati vse možnosti, da se nadoknadi zamujeno: poiskati skrite rezerve, odpraviti neizkoriščene kapacitete in dvigniti proizvodnost dela.

Poleg podrobne analize o dosedanjih uspehih sindikatov na področju vzgoje članstva, kar je osnovni pogoj za poglabljanje delavskega samoupravljanja, bo do občni zbori podali tudi konkretne programe za zimsko delo podružnic. Tako bodo, sodeč po dosedanjih pripravah, občni zbori letos zanimivi, vsebinsko bogati in zaradi tega kvalitetnejši.

(jp)

Po sklepu delavskega sveta podjetja prodamo

tovorni avto znamke »FIAT«

nosilnost 5 ton, v dobrem stanju.

Cena izredno nizka.

Ogled dnevno od 6. do 14. ure.

»OLJARICA«, tovarna rastlinskih olj in oljnih izdelkov, BRITOF PRI KRANJU

Od BLIZU in DALEČ

Ptujska bolnišnica v finančnih težavah

Bolnišnica v Ptuju je zašla v kritičen finančni položaj, ki ovira normalno delo, saj ima za nad 9 milijonov dinarjev dolžnikov. Med njimi prednjačijo občinski ljudski odbori, ki dolgujejo samo do konca julija nad 5 milijonov. Zavodi za socialno zavarovanje redno plačujejo svoje račune. Bolnišnica je vložila tožbe zoper vse občinske ljudske odbore, katerih terjatve izvirajo vsaj 20 dni nazaj. Zaradi takšnega finančnega stanja vodstvo bolnišnice v Ptuju ne more zagotoviti normalnega poslovanja. Dobavitelji zdravil, prehrane in kurjave so ustavili dobavo, ker bolnišnica nima sredstev za plačevanje. Poleg tega morajo plačevati s tem nastale obresti in visoke stroške sodnih postopkov. Prav tako jim grozi sankcija Narodne banke, ker ne morejo odvesti predpisanih sredstev za amortizacijo, ki mora biti vplačana do 10. v mesecu za pretekli mesec. O tem perečem problemu so razpravljali tudi na seji sveta za zdravstvo okrajnega ljudskega odbora in sklenili, da bodo pokrenili potrebne ukrepe.

M. K.

Tečaji zadružnic v radgonski občini

Te dni so zaključili v radgonski občini tečaj za konserviranje sadja in zelenjave, ki so ga udeležile zadružnice iz območja KZ v Apačah, Radencih in Kapelah. Tečaj, ki ga je vodila strokovna učiteljica, je povsem uspel. Dobro so bili obiskani tudi tečaji v manjših naseljih — Žepovcih, Črncih, Hrastju-Moti in Murščaku. V začetku novembra pa se bodo začeli v občini enomesečni gospodinjski tečaji. V njih bodo dobile žene in dekleta osnovne pojme v pripravljanju zdrave in preprosto hrane. Tečaji bodo zajemali tudi predavanja iz zdrav. stva. Prvi tak tečaj bo v Radencih, poznejše pa bodo tudi drugod.

I. K.

Lipogiav

Kulturno-prosvetno društvo »Ivan Cankar« na Lipogiavem se pridno pripravlja na občni zbor, ki bo pomenil tudi začetek nove sezone. V obnovljeno Ljudsko knjižnico bodo kmalu spet lahko prihajali ljubitelji knjig. Društvo si je že uredilo mladinski prosvetni klub, kjer bodo na razpolago knjige, časopisi, revije in šah. Dramska skupina pa se že nekaj časa pripravlja na okrajni dramski festival. Predstavila se bo z Roksandičevim delom »Beli metulji«, ki ga bodo to pot prvič igrali na slovenskem odru. V počastitev prvega slovenskega dramatika Antona Tomaža Linharta pa bodo pripravili »Županovo Micko«.

K. B.

GORENJSKO

V Ljubnem so se zdramili

Čeprav obstoja v vasi kulturno-prosvetno društvo, dokaj dolgo ni pripravilo nobene kulturne prireditve. Tudi kinematograf, ki je začel pred nedavnim delovati, je kmalu prenehal zaradi finančnih težav. Tako je prišlo do pravega mrtvila, dokler ni SZDL postala bolj aktivna. Kmalu so se pokazali prvi sadovi te dejavnosti. Kulturno-prosvetno društvo je uprizorilo Borove »Raztrgance«, strelska družina pa je izvedla tekmovanje najboljših gorenjskih strelskih ekip. Mladinska organizacija je priredila večer mladinskih pesmi in napevov, na katerem so sodelovali mladinci iz Ljubnega, Bleda in Kranja. Vse to je predvsem zasluga Socialistične zveze.

V bodoče nameravajo v Ljubnem ustanoviti še športno in turistično društvo. Ljubitelji alpinizma pa se zavzemajo tudi za planinsko. V mladinsko organizacijo nameravajo pritegniti vso vajenško mladino.

V. I.

Turistični teden na Visokem

Turistično društvo na Visokem pri Kranju bo priredilo letošnji turistični teden v dneh od 30. septembra do 7. oktobra. Slavnostna otvoritev bo v nedeljo 30. septembra. Po njej bo delegacija Turističnega društva položila venec pred spomenik padlih borcev. Popoldne bo na sporedu v sindikalnem domu na Visokem Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«, ki ga bo pripravilo domače kulturno prosvetno društvo. 2. oktobra bodo priredili predavanja o turizmu na Gorenjskem, zvečer pa bo v sindikalnem domu slavnostna kinopredstava. 4. oktobra bodo pripravili literarni večer, za zaključek turističnega tedna pa bo Turistično društvo na slavnostni seji podelilo najzaslužnejšim članom odlikovanja, diplome in pohvale.

ROJSTVA IN POROKE V KRANJU

Rodile so: Marija Štrgar, Franska Mežnar, Ivana Markelj, Lucija Hafner, Antonija Konc, Marija Luzar, Angela Drmota, Marija Bizjak, Ana Prezelj, Nadežda Florjančič, Milena Škufca, Slavka Novak, Breda Fras, Jožica Podgoršek — vse dečke. Stanislava Kavčič, Valentina Kozar, Cirila Habjan, Rozalija Horvatič, Bernarda Rant — vse deklice.

Poročili so se: Milan Kajzer-Verbič in Marija Zupanc, Zafito Sabotič in Ivana Delavec, Jože Gašpar in Ivana Kaplar, Peter Finžgar in Jožefa Rozman, Franc Koder in Marica Černivec, Franc Keim in Ivana Sirc, roj. Antonin.

ROJSTVA IN POROKE NA JESENICAH

Rodile so: Marija Topič, dečka, Magdalena Domjan, dečka, Ljudmila Mavsar, deklico, Jožefa Renier, deklico.

Poročili so se: Zvonimir Rebsej in Ivana Gasser, Rudolf Kos in Helena Kristan, Janez Lovše in Danica Klinar, Milan Klančar in Alojzija Balanč, Martin Zagorc in Marija Lipovnik, Mihael Žalohar in Antonija Bogataj, roj. Traven, Aden Dukovič in Nedžida Šiljak, Viktor Sever in Ljubica Pogačnik, Marijan Drole in Erna Krivec, Stanislav Robič in Amalija Zakrajšek.

Gabrovica

Naša kmetijska delovna zadruga dokaj dobro gospodari. Ob reorganizaciji, ki je bila pred leti so sicer izstopili nekateri zadružniki, vendar to ni vplivalo na njen nadaljnji razvoj. Danes zadružni vinogradi, ki so jih zasadili pred leti, že zelo dobro rodijo. Letos pridelek sicer ni najboljši, vendar pričakujejo, da bo še sorazmerno dober. Zadruga pridela precej kvalitetnega vina, ki ga ni težko prodati. Letos so ga prodali celo v Trst. Trudodan znaša v tej zadrugi celo nad 500 din. kar je vsekakor najboljši dokaz, da zadružniki dobro gospodarijo.

-bec

Postojna

Društvo za napredek gospodinjstva je doslej priredilo že vrsto tečajev za konserviranje sadja in zelenjave ter enomesečni gospodinjski tečaj. Dejstvo, da za tečaj za vkuhavanje, ki je te dni v Postojni, ni velikega zanimanja kaže, da društvo premalo skrbi za zaposlene žene in da bo moralo svojo dejavnost izboljšati. Večje zanimanje je v Postojni za štirimesečni gospodinjski tečaj, ki ga bo društvo priredilo za žene in dekleta v zimskem času. Poleg tega bo društvo v kratkem priredilo še tečaje za vkuhavanje sadja in zelenjave v Bukovju, Hruševju, Planini in Prestranku.

Priznanje tovarni pohištva v Novi Gorici

Delovni kolektiv Tovarne pohištva v Novi Gorici je te dni dobil od Prireditvenega odbora sejma, ki je bil maja letos v Osijeku, prvo nagrado za sodobno moderno pohištvo, ki so ga razstavljali. Kolektiv tovarne je to visoko priznanje nedvomno zaslužil, saj se prav vsi trudijo za izboljšanje proizvodnje in znižanje cen. Tako so v primerjavi z lanskim letom ob zmanjšanju delovne sile za 9 odstotkov dvignili produktivnost kar za 15 odstotkov. Ob znatno boljši izdelavi pohištva za domači trg pa so ustlali že cene za spalnice za 20 odstotkov.

Da bi bili kos svojim nalogam in konkurenci na inozemskem trgu, bodo morali čimprej razmišljati o nadaljnji modernizaciji tovarne, predvsem v oddelku za politiranje in površinsko obdelavo. Modernizacija bi vodila tudi k skrajšanju delovnega časa za izdelavo posameznega izdelka. Elaborat so se izdelali in stremijo za tem, da bi postopoma zamenjali izrabljene stroje z najmodernejšimi.

—jp

Gračišče

Odkar imamo v Gračišču novo šolo je pri nas vse bolj prijetno. Otroci sedaj radi hodijo v šolo. Gradilo jo je gradbeno podjetje »Kraški zidar« iz Sežane. Šola stoji na majhnem gričku pod vasjo. Ima prostorne in svetle učilnice, pa tudi drugače je njena notranjost kar najbolje urejena. Lahko zapišemo, da je to najlepša šola v slovenski Istri. V bodoče bo treba urediti še šolsko dvorišče in zasaditi okrog šole kakšno zelenje. V šoli imajo po enkrat na teden tudi kinopredstave, ki privabijo številne gledalce.

-bec

Miha Šoštarič — 75-letnik

V krogu svoje družine praznuje v nedeljo v Verženju 75-letnico rojstva Miha Šoštarič. Kot pionir živinorejske organizacije ga poznajo domala v vsem Pomurju. Vrsto let je bil živinorejski kontrolor pri selekcijskem društvu v Verženju, pozneje pa živinorejske zveze. Za živinorejce ni bil samo kontrolor temveč tudi svetovalec in pomočnik. Njegova strokovna pomoč je bila povsod dobrodošla.

Danes uživa Miha Šoštarič zaslužen pokoj. Kljub letom in bolehnosti pa še vedno opravlja najrazličnejše posle. Predvsem skrbi za rejo perutnine. Sad njegovega dela so danes številne zadruge z dobro živino, urejena gnojišča, hlevi itd. Pred minulo vojno je bil naš jubilant član raznih naprednih organizacij in eden najstarejših članov gasilskega društva v Verženju. Za svoje delo je povsod prejel številne pohvale in diplome.

Mihi Šoštariču ob njegovem lepem jubileju čestitajo številni znanci in prijatelji in mu želijo še vrsto zadovoljnih let.

V ZAČETKU OKTOBRA

ZAHTEVAJTE PRI VSEH PRODAJALCIH ČASOPISOV

CENA 50 DIN

OTROŠKA PARALIZA V PTUJSKEM OKRAJU

Organi sanitarnega inšpektorata v ptujskem okraju so v zadnjih mesecih ukrenili vse potrebno, da bi s preprečevalnimi ukrepi preprečili širjenje otroške paralize, ki se je pojavila v nekaterih krajih ptujskega okraja. Skupno so ugotovili 11 primerov, medtem ko je osumljenih pet. Med temi je 11 otrok do treh let, dva do sedem let in dva do 15 let starosti. Vsi bolniki so v glavnem iz Kidričevega in Ormoža ali iz okolice obeh krajev. Okrajni sanitarni inšpektorat bo priredil po raznih krajih predavanja, na katerih bodo zdravniki, medicinske sestre, babice in drugi zdravstveni delavci predavali o tej nalezljivi bolezni. V vseh ugotovljenih primerih obolenj so sanitarni organi opravili natančne epidemiološke ankete, izdali navodila, razkužili stanovanja in stranišča, klorirali vodnjake ter svojce izolirali. Tudi učitelji so dobili potrebna navodila za preprečevanje bolezni.

Sanitarni inšpektorat je zahteval, da so stranišča po osnovnih šolah uredili bolj higiensko in na hodnikih postavili razkuževalno tekočino za pranje rok. Vodnjake v bližini šol bodo higiensko zavarovali in klorirali vodo, v kolikor ne bi bila zdrava. Prav tako so sanitarni organi prepovedali po šolah mazanje tal s prašnim oljem in zahtevali boljše zračenje učilnic. Tajništvo za notranje zadeve v Ptuju je naročilo postajam Ljudske milice naj nadzirajo uresničitev zahtevanih ukrepov in navodil.

M. K.

ROJSTVA V CELJU

Rodile so: Marija Hojan, Klara Mastnak, Marija Mavrič, Ana Cafuta, Avgušlina Lah, Lucija Gregorc, Ljudmila Horjak, Marija Očko, Sehira Tahrič, Ivana Kotnik, Elizabeta Ivečnik, Antonija Pajnkret, Ana Turk, Vera Uduč, Antonija Frece, Vida Trebižan, Amalija Lesjak, Marija Turnšek, Džurdžica Krofič, Marta Kranjc, Vida Odlazek, Marija Cilenšek, Frančiška Šepetavc, Antonija Hrastnik, Marija Tepeš, Alojzija Gorjan, Pavlina Levart, Silva Zelič, Jožefa Koren, Neža Bučar, Silvestra Malgaj, Ana Krbavec, Terezija Jegrišnik, Ivana Pocajt, Marija Goričan, Jožefa Božič, Angela Koštomaj, Antonija Mazej, Alojzija Pospeh, Matilda Rožič, Ivanka Rožanc, Marija Bezgovšek, Amalija Zekar, Frančiška Ratej, Neža Valentinc, Olga Sedminek, Ema Jeseničnik, Alojzija Herman, Ana Kok, Angela Ogrizek — vse dečke. Irena Kučiš, Terezija Kranjc, Kristina Rajh, Terezija Tržan, Antonija Esih, Ana Vrenko, Marija Sekol, Stanislava Drobnak, Pavla Kovač, Terezija Gluvič, Jožefa Oset, Veronika Cajnar, Neža Uzmah, Brigita Lipar, Marija Zagorčnik, Marija Štusej, Frančiška Friškovec, Marija Breceljj, Jožefa Čmajne, Marija Zabukovič, Roza Drolc, Marija Vrnčko, Marija Muzel, Slavica Magyar, Nikolina Leben, Angela Juhart, Amalija Kerovec, Milica Vedenik, Rozalija Brežnik, Marija Cizej, Silva Pihler, Marija Hribar, Alojzija Komerički, Ana Vodopivec, Cecilija Mavhar, Silvija Gregorn, Amalija Lamprečnik — vse deklice. Marta Lovrenčič in Karolina Kočar — deklico in dečka. (Dvojčka.)

MATEVŽ HACE

Po bosanskih krajih

Od 7. do 22. septembra je 24 poslancev iz Slovenije potovalo po naših krajih, da bi se pobliže spoznalo s problemi v Bosni in Hercegovini, Črni gori, Srbiji in Vojvodini. Skupino je vodil ljudski poslanec Lado Krivic.

Potovali smo s Putnikovim avtobusom. Kljub velikim razdaljam in napornim potem je bilo potovanje še kar udobno. Seveda smo si najprej ogledali zagrebški velesejem, kajti na taki prireditvi lahko dobi človek lep vpogled v našo industrijsko zmogljivost.

Bosno smo pričeli spoznavati v Banja Luki. Lepo mesto je to. V zadnjem času se je precej razvilo in moderniziralo. Ljudje so zelo živahni in ob večerih so sprehajališča pravi debatni sestanki o raznih političnih in gospodarskih problemih. Precej se je izpremenila Bosna od tistih časov, ko jo je slovenski javnosti opisal pisatelj Franc Maselj-Podlimbarski. In to je razumljivo. Veliko se je v tem času v Bosni gradilo. Ne samo, da je postala svobodna federalna republika, ampak v letih po osvoboditvi se je njena gospodarska zmogljivost ogromno povečala. Na poti med Banja Luko in Jajcem smo si ogledali enega teh novih objektov — hidrocentralo na Vrbasu.

Z veličastnim spoštovanjem smo si ogledali zgodovinsko mesto Jajce, kjer so bili na II. zasedanju AVNOJ ustvarjeni temelji naše nove države. Poslanec Jože Rus, ki je prisostvoval temu zasedanju nam je govoril o spominu na te slavne dni.

Slikovitost Jajca je res velika. Poseben vtis pa naredijo na obiskovalca več sto let stari leseni mlini, kjer si po šest do osem okoliških kmetov po vrstnem redu zmelje svoje pridelke. In prav v teh mlinih mnogo govore o letini, in čeprav že tri mesece ni bilo dežja, so bili z ječmenom kar zadovoljni. Bolj slabo pa je bilo s koruzo.

V Bosni je bilo zgrajenih več novih hotelov. Če se tujci, ki pridejo v Jugoslavijo začudijo nad velikimi porcijami mesa v Slonu ali Unionu, ni to nič čudnega. Saj smo se tudi mi čudili velikim porcijam mesa, ki so mnogo večje kot pri nas v Sloveniji. In tako se nehote pojavlja misel ali ne bi bilo bolje malo manj in malo ceneje, kajti za običajnega turista je taka porcija vsekakor prevelika. Razveseljivo pa je, da je hotelsko osebje dokaj uslužno in skuša zadovoljiti vsem vašim željam.

Na poti proti Travniku smo si ogledali lepe gozdove. Nič čudnega, da je tu dokaj razvita lesna industrija. Putnikov vodič nam je razlagal zgodovino Travnika. Včasih je bil celo v zadregi, kajti opazil je, da so med nami taki, ki dobro poznajo zgodovino bosanskih mest. Pomagal pa si je na vse načine, kajti poznalo se mu je, da tudi on dobro pozna zgodovino.

V bližini Travnika je bilo v neki dolini zbranih par tisoč deklet in fantov, ki so plesali narodne plese. Praznovali so svoj občinski praznik. Ustavili smo avtobus in nekaj časa opazovali veselo in razposajeno bosansko mladino.

Zenica impresionira s svojimi velikimi industrijskimi objekti. Ni še vse gotovo, pa že dela v velikem železarskem kombinatu in koksarni okoli 11.000 delavcev. Med njimi je tudi precej Slovencev. Polovica delavcev ima že stanovanja, ostali pa se še vozijo. Razgovarjali smo se s člani delavskega sveta — med njimi smo našli tudi jeseniškega martinarja — in povedali so nam mnogo o svojih dosedanjih izkušnjah in uspehih. Razveseljivo je, ko smo videli dokaj dobro delovno disciplino.

Sarajevo, glavno mesto Bosne, je po številu prebivalcev skoraj enako Ljubljani. Od leta 1940 se je do sedaj še za enkrat povečalo. Mnogo je tu kutlurnih znamenitosti, zlasti muzej NOB, muzej Gavrila Principa in tovarišev, ki so izvedli atentat na Ferdinanda leta 1914, star turški han s prenočišči, ki je bil svojčas največji na Balkanu, Husredbegova džamija, stara nad 200 let, sarajevsko gledališče ...

Poseben vtis napravi na obiskovalca moderna železniška postaja, najlepša v naši državi. Posebno vpliva na Ljubljančane, kjer razprava o novem železniškem vozlišču in novi postaji traja že precej dolgo.

V Sarajevu smo imeli obširne razgovore z ljudskimi poslanci Bosne in Hercegovine in smo tako spoznali vrsto gospodarskih in kulturnih problemov, ki jih tam rešujejo. Takšni razgovori so nam bili vsem koristni, kajti služijo boljšemu poznavanju in razumevanju splošnih jugoslovanskih problemov.

Ogledali smo si Jablanico, to ogromno hidrocentralo. Ko bo dokončana, bo pomenila precej v proizvodnji naše električne energije. Potem spet naprej v Mostar, to slikovito mestece s slavnim, 400 let starim mostom čez Neretvo. V okolici Mostara je precej golih hribov, ki so bili še pred dvajsetimi leti lepo poraščeni z gozdovi. Največ so jih uničili Italijani med okupacijo, ponovni pogozditvi pa so predvsem škodovale koze. Sedaj so storili že mnogo in ne bo dolgo, ko bodo te goličave spet pogozdene.

Pot nas je vodila potem čez Popovo polje v Trebinje, od tam pa v Dubrovnik in nato v Boko Kotorsko.

(Nadaljevanje sledi)

KJE SO KANDIDATI ZA VIŠJO ŠOLO ZA TELESNO VZGOJO?

PREMAJHEN ODZIV ZA VELIKE POTREBE

Na višji šoli za telesno vzgojo postaja te dni kakor na ostalih podobnih ustanovah zopet živahno. Pripravljamo se na novo študijsko leto, med pripravami pa je seveda najvažnejši dogodek — vpis novih slušateljev v I. letnik. To je povsem razumljivo, saj je od dobrega naraščaja predvsem odvisen uspeh šole in, kar je še važnejše, uspešno vključevanje njenih absolventov v življenje. Letošnje število novovpisanih je skoraj enako lanskemu: enaindvajset kandidatov in kandidatinj je že uspešno opravilo sprejemne izpite, število morebitnih zamudnikov ne bo bistveno povečalo številke.

Število novincev že lani ni bilo in tudi letos ni v skladu z našimi potrebami po tem kadru, ker je odločno premajhno. V takem tempu prihajanja novih kadrov bo področje telesne vzgoje še dolgo reševalo eno najtežjih ovir, ki zavirajo hiter napredek.

Kje je vzrok za to? Letos smo izvedli podrobno propagando za vpis po vseh šolah, ki prihajajo v poštev. Ugotovili smo, da je za mladino dovolj: podatki, ki smo jih zbrali ob propagandnem delu po šolah, so kazali, da bomo pri letošnjih sprejemnih izpitih lahko izbirali med petdeset in celo več kandidati. To bi nam omogočilo tako v tehničnem in tudi moralnem pogledu skrbno izbiro kandidatov. Ob vpisu pa se je število kandidatov skrčilo na dobrih dvajset. In na šoli smo tudi v praksi začutili, da so vendarle nekje vzroki, ki mladino odvajajo od tega študija. V razgovoru s kandidati smo dognali, da je poglavitni vzrok za to rang šole. Mladi ljudje se ne zadovoljujejo z sedanjim rangom višje šole, zlasti še zato, ker študij na tej ustanovi že tako traja šest semestrov in je zelo koncentriran. Razne vaje pa, ki so sestavni del študija, terjajo od slušateljev še posebej mnogo fizičnega napora. Študij je torej dva semestra daljši od študija na Višji pedagoški šoli, kar pomeni, da slušatelji lahko z razmeroma manjšim naporom in dosti hitreje kakor na kaki drugi fakulteti dosežejo stopnjo visoke kvalifikacije. To je eden od poglavitnih vzrokov, da je vpis manjši, kakor si želimo in kakršen bi bil potreben. Mislim, da so slušatelji, ki navajajo te vzroke, v veliki meri upravičeni: sedanje pomanjkanje kadrov povzroča, da bodo naši absolventi še dolgo vrsto let učili na gimnazijah in srednjih strokovnih šolah, opravljali torej enake dolžnosti kakor tovariši ostalih strok, ki pa imajo možnost doseči priznanje visoke kvalifikacije, kar ustvarja razlike med njimi samimi. Pa tudi stroka sama bi z ureditvijo ranga dobila lepo priznanje, ki bi bilo še posebej potrebno še zato, ker je telesna vzgoja do sedaj pri nas bila zanemarjena in zapostavljena.

Ob željah po večjem vpisu pa se pri nas pojavlja **vprašanje prostorov.** Tovrstne šolske ustanove terjajo neprimerno več od šol drugih vrst. Povrh predavalnic so potrebne telovadnice in igrišča z najrazličnejšo opremo. Potrebni so dobro opremljeni kabineti za uspešno delo in predavanje iz anatomije in fiziologije, metodike, zgodovine, psihologije, pedagogike itd. V bivši kuhinji leži velika strokovna knjižnica skupaj z arhivom, ki ga zbira šola. Če povem še to, da ima šola vsega skupaj samo enajst prostorov za predavanja, upravne posle itd., tedaj mislim, da ni potrebno še bolj dokazovati, da so prostori eden bistvenih pogojev za uspešen razvoj ustanove. Vemo, da nismo edini, ki delamo v težkih razmerah, in prav tako nam je znano, da nam trenutno naše razmere še ne dopuščajo kakih velikih ali celo razkošnih gradenj. Potrebni so nam samo najosnovnejši pogoji in v tej stiski smo že naleteli na tovariše, ki razumejo te težave in nam žele pomagati. Obljubljeni so nam novi prostori, ki jih bomo lahko z razmeroma majhnimi stroški preuredili tako, da se bomo v njih lahko razvijali. Želimo si samo to, da bomo naleteli na razumevanje tudi takrat, ko bo treba nekoliko globje poseči v žep. Upanje nas — kakor se pravi — drži pokonci, želimo pa si seveda, da bi ga čimprej tudi uresničili.

In naše dosedanje delo? Če bi ga ocenjeval zgolj s strokovno tehnične plati, bi sodil, da delamo dobro. Tehničnega znanja pridobivajo med študijem naši absolventi toliko, da v poklicu res ne morejo biti nikoli v zadregi pri izbiri gradiva. Tudi metodiki posvečamo toliko skrbi, da sem prepričan, da bodo naši absolventi sodili med sodobne, moderne telesnovzgojne strokovnjake. Uspehi nas seveda ne bodo uspavali in stalno iščemo novih poti in načinov za čimboljše delo. Samo tehnično delo pa seveda ni vse! Naši absolventi se morajo zavedati, da v poklicu ne bodo gojili niti nogometa, atletike, plavanja itd., temveč vzgajali človeka, vaje pa bodo samo sredstvo za vzgojo. Samo tehnično znanje torej ni dovolj za to, da bo naš absolvent izpolnjeval vse naloge, ki mu jih nalaga kot vzgojitelju družba. Te naloge so neprimerno širše, lastnosti te vrste pa je tudi teže pridobiti kakor zgolj tehnično znanje. Pri delu v tej smeri pa smo bili do sedaj precej osamljeni. Te naloge presegajo moči profesorskega zbora samega in zato še zelo težko pričakujemo ustanovitev šolskega upravnega odbora. Tako bodo ustvarjene široke možnosti, da nam družba pomaga pri tem najodgovornejšem delu. Če bodo tudi študentovska in ostale politične organizacije posvetile tovrstni vzgoji naših študentov nekoliko več skrbi kot doslej, ne bomo več zaskrbljeni ob vprašanju, kako se bodo naši absolventi znašli in uveljavili v življenju. S.

DELAVSKE ŠPORTNE IGRE

NAŠA PRIJETNA NALOGA

Našo športno dejavnost gledamo večkrat prav z lahke strani. Navada je že, da na raznih skupščinah vneto pripovedujemo, kako bomo odpravili razne pomanjkljivosti in napake, ko pa so skupščinski dnevi že za nami, pa pozabljamo na trdne sklepe ter napotila. Ena takšnih nalog je omogočiti našim delavcem, uslužbencem in nameščencem zdravo športno razvedrilo, o čemer so na skupščini Športne zveze precej razpravljali in dali koristna navodila za izvedbo tega načrta.

Točka 12 pravi takole: »Glede na to, da Športna zveza Slovenije zagovarja stališče, naj se v naši republiki uveljavijo predvsem krajevna tekmovanja med tovarniškimi, šolskimi in vaškimi kolektivi, je potrebno, da se omogoči udeležba čim večjemu številu kolektivov.«

To je zelo lep sklep, po katerem moramo posvečati našim ljudem v tovarnah in ustanovah vso skrb, če hočemo izpolniti naloge naše vrhovne športne organizacije. Nekaj je bilo že storjenega. Tradicionalne športne igre grafikov, Litostroja, kovinarjev v Ravnah, tekstilcev v Kranju ob 20-letnici stavke (kdo ve, če bi te igre tudi sicer organizirali), pa tudi delavci in nameščenci PTT so že pokazali veliko voljo in spretno organizacijsko roko pri izpolnjevanju teh dolžnosti. Športna zveza Slovenije je pomagala po svoje, in sicer tako, da je dajala strokovno pomoč pri organizaciji teh ali onih delavskih iger, kar je po našem mnenju povsem dovolj. Vprašanje pa je, če smo, oziroma če bomo tudi v prihodnje zadovoljni s takimi delavskimi in sindikalnimi športnimi igrami, ki bi zdaj že morale dobiti določeno tekmovalno obliko. Za šport navdušeni ljudje po ustanovah in tovarnah so tekmovali zase kakor poprej, vendar smo opazili organizacijsko spretnost PTT, ki je prav letos posrečeno izbrai nekolikanj drugačno organizacijsko obliko tega tekmovanja.

Mestni sindikalni svet je razpisal tekmovanje, organizacijo pa je prevzel PTT. Sodelovalo je okrog 800 tekmovalcev iz 18 sindikalnih podružnic. Menda ni treba posebej poudarjati, da so tako imenovana separatistična tekmovanja ustanov, tovarn in podjetij precej dražja od teh, čigar organizator je PTT. V bodoče bo treba prirejati tekmovanja najprej v občinskem, nato pa v okrajnem merilu. S tem bi prihranili precejšnja finančna sredstva, po drugi plati pa bi omogočili še večjo udeležbo naših delovnih ljudi. — Naši sindikalni funkcionarji, ki se ukvarjajo s športno dejavnostjo svojega članstva, naj o obliki tekmovanja dobro premislijo in pošljejo svoje predloge Športni zvezi Slovenije in Republiškemu svetu sindikatov. Le iz skupa takih predlogov bo mogoče izbirati pravilno pot.

Ali naj spet sprašujemo, zakaj pri mnogih naših tovarnah še zmeraj ni športnih igrišč. Ta problem je kajpak tesno povezan z delavskimi športnimi igrami. Čas bi bil, da besede postanejo že dejanja in da se delavski sveti čimprej dokopljejo do spoznanja, kako koristno bo za tovarno in za skupnost, če bodo skrbeli za zdravo športno razvedrilo svojih delavcev in uslužbencev. (a)

SLUŽBENE OBJAVE

SPORED PRVENSTVENIH TEKEM NLP
7. t. m.
Člani:

Stane Rozman : Slovan-B, igr. Slovana, ob 10.30, služb. Spetič
Krim-B : Litija, igr. Krima, ob 15.30, služb. Cemažar
Papirničar : Jadran, igr. Vevče, ob 10, služb. Jurca
Olimpija : Poštar, igr. Svobode, ob 10.30, služb. Modrijan
Sava : Medvode, igr. Tacen, ob 10, služb. Jakus
Svoboda : Elan, igr. Svobode Kočevje, ob 15, služb. Koleta
Škofljica : Bela Krajina, igrišče Škofljica, ob 15, služb. Jeras
Grosuplje : Ribnica, igr. Grosuplje, ob 15, služ. Jevšinek
Kočevje : Kočevje-B, igr. Kočevje, ob 15, služb. Jelenc
Kamnik-B. : Odred-B, igr. Kamnik, ob 13.45, služb. Smrekar
Domžale : Domžale-B, igr. Domžale, ob 15.30, služb. Pečovnik
Tabor : Mengeš, igr. Ihan, ob 15.30, služb. Kovič
Kamnik : Svoboda D., igr. Kamnik, ob 15.30, služb. Smrekar
Ljubljana-B : Slivnica, igr. Ljubljane, ob 10.30, služb. Bizjak J.
Usnjar : Svoboda, igr. Vrhnika, ob 15, služb. Kukec
Borovnica : Javornik, igr. Borovnica, ob 15, služb. Stanovnik

Mladinci:

Ilirija : Odred, igr. Ilirije, ob 10, služb. Lajmiš
Krim : Litija, igr. Krima, ob 14, služb. Cemažar
Svoboda : Mengeš, igr. Svobode Lj., ob 9, služb. Drašler
Domžale : Sava, igr. Domžale, ob 14, služb. Pečovnik
Grafičar : Papirničar, igr. Grafičar, ob 9, služb. Osterc
Ljubljana : Medvode, igr. Ljubljane, ob 9, služb. Bizjak J.

Pionirji:

Olimpija : Slovan, igr. Slovana, ob 9.40
Odred : Ilirija, igr. Odreda, ob 10
Jadran : Slovan-B, igr. Slovana ob 8.50
Ljubljana : Krim-B, igr. Ljubljane, ob 14
Krim : Papirničar-B, igr. Krima, ob 9.30
Ljubljana-B : Sava, igr. Ljubljena, ob 15

Sindikalna moštva — 8. t. m.

TELA : SKIP, igr. Grafičarja, ob 16.30
ZTL : Gluhi, igr. Ljubljana, ob 16.30
Slovenija-Sport : Akademski kolegij, igr. Krima, ob 16.30

ŠE NEKAJ MISLI O NAŠIH KOLESARJIH

ZNANJE, TAKTIKA IN — DISCIPLINA

Že zadnjič smo na kratko zapisali nekaj vzpodbudnih besed za naše kolesarje, ki so se to pot v družbi ostalih najboljših v državi vnovič spopadli; za najvišje lovorike. Res težko je še kje najti tako primerno — idealno progo za tekmovanje, kakor je prav asfaltirana cesta od Šentvida do Kranjske gore in nazaj. Kolesarska zveza Slovenije je nazadnje tudi zaslužila to zaupanje, mimo tega, da smo, čeprav v skromnih pogojih, že vzgojili kar lep kader kvalitetnih dirkačev; in prav to dejstvo enako opravičuje organizacijo državnega prvenstva v Sloveniji.

Vse, kar smo lepega povedali o naših fantih potem, ko se že pospravili republiško prvenstvo pod streho, to moramo pribiti tudi danes, po tretjem — zadnjem delu največjega tekmovanja v državi. No, zdaj se glasneje in samozavestneje, saj imamo v svoji sredini najboljšo ekipo v Jugoslaviji — mlade Rogove kolesarje iz Ljubljane, pa čeprav jim

NI BILO USOJENO,

da bi še zadnjič letos obračunali z najboljšim tekmecem Partizanom iz Beograda. Samo dva njegova zastopnika sta prišla iz našega glavnega mesta, tretjega pa se jim bržkone ni zdelo vredno poslati; semkaj, morda zato, ker je bilo prvo mesto praktično že oddano.

Vzlic temu pa dirka ni prav nič izgubila na privlačnosti ali kvaliteti. Rogovi in Odredovi kolesarji so mednarodnim borcem na pedalih dokazali vse svoje sposobnosti. Novi državni prvak Petrović, pa Valčič, Levačič in drugi so morali kar krepko pljuniti v roke, da niso doživeli še večjega presenečenja. Če bi se Ljubljančani bolje sporazumevali in poznali vsaj malo več taktike, bi imel nedeljski finale mnogo več

DRAMATIČNIH RAZPLETOV.

na prvih mestih v končnem plasmaju pa bi slej ko prej blestela druga imena...

Ne bi bilo prav, še manj pa vzgojno, če bi obšli tudi sence, ki nedvomno kvarijo razpoloženje, hkrati pa ovirajo nadaljnji napredek tega športa v Sloveniji. — Nadarjeni Odredov kolesar Bergant se je v nedeljo na primer prijavil vodstvu tekmovanja tik

PRED SAMIM STARTOM,

tako da so ga naknadno vnesli v seznam udeležencev. Ni važno za nas, ali je bila nevšečna zamuda opravičljiva ali ne, pač pa je bil to nekaterim funkcionarjem povod, da so mrmraje izražali nezadovoljstvo, predvsem glede discipline v Odredovih vrstah nasploh. Prav je, da se tisto jutro niso spuščali v podrobnosti te senčne plati, saj bi s tem pokvarili praznično in borbeno vzdušje kolesarjev obenem, toda zdaj, ob koncu sezone, pa je primeren čas za resen razgovor o vseh nepravilnostih in morebitnih nesoglasij. Tovariši iz vrst kolesarjev, to ni očitek, temveč samo koristno opozorilo vsem, ki jim je napredek kolesarskega športa res pri srcu!

ZA VAŠO DRUŽINO
ILUSTRIRANA REVIJA
»TOVARIŠ«

ODSEK ZA ŠPORTNO ORODJE PRI TRGOVINSKI ZBORNICI

Za ceneno in dobro blago

Pri Trgovinski zbornici za LR Slovenijo je bil pred časom ustanovljen poseben odsek za športno orodje, ki naj bi usmerjal proizvodnjo in izdelavo vsega blaga, kakršnega potrebujejo naši športniki in telovadci. Odsek, ki ga vodi Rudi Finžgar, je imel pretekli teden že drugo zasedanje, na katerem so razpravljali o proizvodnih planih, o uvozu športnih artiklov, o sodelovanju med posameznimi našimi podjetji in drugih problemih.

Pogosto je bilo pri nas slišati najrazličnejše pritožbe o pomanjkljivi kakovosti športnih rekvizitov, o visokih cenah in tudi o nezadostni izbiri. Novo ustanovljeni odsek se je z vso resnostjo oprijel reševanja vseh problemov, saj je jasno, da se naš šport lahko uspešneje razvija tudi z ugodno rešitvijo vseh vprašanj v zvezi z rekviziti. Razumljivo je, da je bila kritika športnih forumov na račun proizvajalcev često upravičena, dostikrat pa tudi neutemeljena, kajti povprečen potrošnik še zdaleč ni seznanjen z vsemi težavami, ki nanje zadeva proizvodnja v težnji, da bi našemu športu zares nudila najboljše orodje.

Da bi bili vsi izdelki kar se da ceneni in tudi kvalitetni, so se zastopniki posameznih podjetij dogovorili, da bi vsa podjetja ne izdelovala vseh artiklov, marveč da bi se proizvodnja porazdelila. Tako bi posamezno podjetje izdelovalo manjšo količino raznih rekvizitov in morda še nekatere sestavne dele, ki bi jih dobavljalo drugim podjetjem. Naše največje podjetje »Elan« bo v prihodnje izdelovalo samo še veliko telovadno orodje, naprave za otroška igrišča, reševalne naprave za gasilsko in gorsko reševalno službo ter samo kvalitetne lepljene smuči. Tvrdka »Planicašport« bi izdelovala navadne mladinske in terenske smučke ter razen nekaterih drugih artiklov tudi vse, kar je potrebno za taborjenje in turistiko. Tvrdka »Šport oprema« bi po novem izdelovala v glavnem atletsko orodje in čolne ter bi se ne ukvarjala več z izdelavo težkega telovadnega orodja.

Izvajanje tega dogovora o medsebojni porazdelitvi proizvodnje bo, kakor smo že dejali, koristilo podjetjem, potrošniku in celotni naši telesni vzgoji. Ob tem nikakor ni utemeljena trditev, da bi bilo treba pri nas čimveč podjetij, ki bi izdelovala enake rekvizite, računajoč tako na povečanje konkurence in s tem na znižanje cen in izboljšanje kvalitete. Pri nas je namreč potrošnja veliko premajhna, saj n. pr. dobra bradlja vzdrži dobo treh generacij, atletska krogla prav tako, medtem ko so le smuči proizvod, ki ima razmeroma kratko življenjsko dobo. A tu vidimo, da je za neprekinjeno proizvodnjo spet premalo smučarjev.

Ob razgovorih o raznih rekvizitih, ki bi se jih pri nas doma še ne izplačalo izdelovati (n. pr. drsalke) ali pa bi jih še ne mogli izdelovati zadosti kvalitetno, je bilo sklenjeno, naj bi iz deviznih sredstev za široko potrošnjo dobila tudi športna podjetja določen del. Tako bi naši športniki iz omenjenih deviznih sredstev lahko dobivali ustrezne rekvizite, hkrati pa tudi podjetja določene surovine, ki bi pripomogle k zadovoljivi kvaliteti končnega proizvoda.

Ob novo ustanovljenem odseku pri trgovinski zbornici naša športna javnost vsekakor upravičeno pričakuje izboljšanja kvalitete in še bolj znižanje cen vsega športnega orodja. Razumljivo je, da je prav vprašanje znižanja cen najtežji problem, vendar je predsednik odseka tov. Rudi Finžgar ponovno poudarjal, da podjetjem ni za ustvarjanje dobička, marveč težijo in bodo v prihodnje še bolj težila za tem, da bi zadovoljila naše športnike.

Ljubljanska nogometna sodniška organizacija bo priredila sredi oktobra tečaj za nove sodnike, in sicer za kandidate, člane novih nogometnih klubov iz Grosuplja, Škofljice, Novega mesta itd.

STROKA na kratko

FARTLEK

S fartlekom razumemo posebno metodo kondicijskega treniranja na planem. Švedska beseda »fartlek« pomeni po naše igra hitrosti, nemško »Tempospiel«.

Približno to, kar je za 60 let stare ljudi vsakdanji sprehod, naj bi bil za športnike, ki so vrhunski tekmovalci, fartlek. Začeti je treba z ogrevanjem, to je z lahkotnim tekom po tratah in prožnih gozdnih stezah. Ogrevanje naj traja 5 do 10 minut.

Za tem naj pride izdatna dihalna vaja v obliki enakomernega teka na 1200 do 2400 m. Preden je športnik utrujen, začne spet s hojo, in sicer s hitro hojo približno 5 minut.

Bistvena značilnost za fartlek je menjava hitrosti in intenzivnost hoje in teka v naravi. K fartleku spada tudi nekaj intervalnega treninga: prehodi iz lahkotnega teka v najhitrejši sprint (50 do 60 m), nato spet lahkoten tek zaradi oddiha, in spet najhitrejši sprint.

Tovrstna vadba v naravi naj traja 1 do 2 uri, vendar v taki menjavi gibalnih nalog, da je športnik na koncu samo prijetno utrujen. Vselej si mora privoščiti krajše ali daljše odmore v obliki hoje. Ker je ves čas temeljito ogret, si lahko dovoli tudi nekaj skokov čez naravne ovire. Zelo priporočajo tudi hojo po prstih (1000 do 3000 m).

Fartlek pomeni temeljito utrjevanje notranjih organov, gibalnega aparata in zlasti nog. Kdor se redno utrjuje s fartlekom, bo uspešnejši v tekmovanju na dolge proge; tudi kot igralec nogometa, košarke ali rokometa si bo pridobil boljšo fizično kondicijo.

NAŠ LEKSIKON

TANDEM — vprega dveh konj (prvi vleče za drugim); dvosedežno kolo.
TAUNO LUIRO (umrli) finski smučar, ki je na skakalnici v Oberstdorfu postavil svetovni rekord v skokih na smučeh 139 m.
TEAM (tim) — moštvo, vprega.
TEHNIKA — veda, s katero razumemo v športu pravilen (smotrn, ekonomičen, lep) način gibanja v plavanju, smučanju, kolesarjenju itd.
TELEMARKEN — norveška pokrajina med Oslom in Stavangerjem, kjer se je razvila tehnika smučanja.

OLIMPIJSKI IDEALI V SENCI OLIMPIJSKIH SENZACIJ

V Olympiji, kjer je pod starodavnim dorskim stebrom pokopano srce Pierra de Coubertina, se bodo to jesen spet zbrali športniki in športnice, pripravljeni za štafetni tek. S pomočjo velike leče in sončne luči bodo prižgali plamenice, ki jih bodo ponesli in popeljali v daljni Melbourne. Spet se bodo začele olimpijske igre...

Iz daljne Avstralije prihajajo vsak dan senzacionalne novice o velikih pripravah. Stadioni, plavalni bazeni, igrišča, novinarska služba, olimpijska vas za 75 državnih reprezentanc — o vsem beremo samo blesteče ocene. Tudi o tekmovalcih, zlasti o atletih in plavalcih poročajo, da so v vrhunski formi, saj je že zdaj prava gneča iznen okrog rekordov v nekaterih disciplinah.

Lahko bi poročali tudi takole: tekmovalci so že pred nekaj meseci opustili svoja službena mesta in se samo še pripravljajo, trenirajo, hranijo in počivajo.

Kako drugače je bilo leta 1896. v Atenah, ko so slavili prve novodobne olimpijske igre: Nastopilo je 13 državnih reprezentanc, 28 tekmovalcev iz Velike Britanije, 23 iz ZDA, 14 iz Nemčije, 5 iz Avstralije itd. Samo Grki so bili zastopani številno, nastopili so s 306 tekmovalci. Vseh skupaj, ki so nastopili 1896. v Atenah, je bilo 484. O tem, da so bili resnični amaterji, ki so lahko mirne vesti podpisali zadevno izjavo, pač ne more biti dvoma.

Od tistega časa je minilo 60 let. Olimpijske igre so vse sijajnejše, število udeležencev narašča, novi rekordi pomenijo iz leta v leto nove senzacije. Pred 60 leti je bilo v Atenah 484 tekmovalcev. Tokrat jih bo samo iz Sovjetske zveze okrog 500. Tudi ZDA ne bodo zaostajale: v Melbourne bodo napotile 438 svojih najhitrejših najpomembnejših in najvzdržljivejših sinov in hčera.

Američani branijo naslov zmagovalca. V Helsinkih so si pred štirimi leti priborili 40 zlatih, 13 srebrnih in 16 bronastih kolajn. Sovjetska zveza je bila na drugem mestu: 22 zlatih, 30 srebrnih in 15 bronastih. Na tretjem mestu je bila Madžarska. Dejansko v olimpizmu ne poznajo službenih ocen posameznih reprezentanc, vendar si športni tisk ne da vzeti pravice, da bi sešteval in primerjal.

Bilo pa bi napačno, če bi se v olimpijskem letu zanimali samo za organizacijske zanimivosti iz Melbournea in za prognoze vrhunskih tekmovalcev. Vsaka nova olimpiada pomeni napredek na najraznovrstnejših področjih športnega udejstvovanja: nove in popolnejše športne gradnje, izpopolnjeno tekmovalno orodje, nove metode treniranja, izboljšana organizacija poročevalske službe. Prav zaradi tega, ker pomenijo olimpijske igre nekako svetovno razstavo vsega najboljšega na področju športne tehnike itd., se nam zdi škoda, da v novinarskih ložah v Melbourneu ne bo niti enega človeka, ki bi beležil in pisal za slovenski tisk, za naše strokovne revije in ne nazadnje za študijske potrebe Višje šole za telesno vzgojo v Ljubljani. Res škoda, da je Melbourne tako daleč!

Bilo bi tudi napačno, če bi se v olimpijskem letu zanimali samo za blesteče in tehnične strani športa. Nedvomno so to zanimive stvari, toda bistvo olimpizma je v športnih idealih — žal, skoraj pozabljenih. Kakor vsaka štiri leta, tako bodo verjetno tudi v Melbourneu zablestela olimpijska gesla etične vsebine: Citius, altius, fortius! Spoštuj slehernega nasprotnika! Ni smisel olimpijskih iger v zmagi, temveč v udeležbi. Olimpijske igre niso svetovno prvenstvo, temveč vzgojno sredstvo športne mladine sveta. Taka in podobna gesla bo brala stotisočglava množica ob slovesnostih otvoritve in zaključka olimpijskih iger — zanimanje pa bo usmerjeno na napeta srečanja in rezultate.

Komaj bodo sneli belo olimpijsko zastavo z raznobarvnimi kroci (ki simbolizirajo povezanost kontinentov in državnih zastav), komaj bodo ugasnili ogenj na žrtveniku in komaj bodo utihnili zvoki Beethovenove IX. simfonije, bodo v športnem tisku spet šteli zlate, srebrne in bronaste kolajne, računali bodo točke in komentirali nove rezultate.

Ugotoviti moramo, da je, žal, tudi naš odnos do olimpijskih iger tak. Površen in rezultatarski. Zanimajo nas kvečjemu še strokovne pridobitve, gluhi pa smo za vsebino. In ta je pedagoškega pomena v odnosu do celotnega športnega gibanja.

Olimpizem pomeni renesanso antičnih gimnastičnih idealov. Olimpizem pomeni borbo za harmonično vzgojo mladine — moralno, umsko in telesno — po geslu »zdravje duha in zdravje telesa«. Olimpizem pomeni borbo za vsestransko telesno vzgojo v letih telesnega razvoja in za plemenito merjenje sil v obliki športne igre in športne tekme. Ne za denar, temveč za čast! Antični zmagovalec je dobil vejico z oljčnega drevesa, sodobni zmagovalec pa naj bi dobil pozlačeno kolajno (in nič več!).

Coubertinov olimpizem naj bi pomenil »železno zaveso« med amaterskim športom in med profesionalizem. Prvi sodi k trajnemu mladinskemu gibanju, ki mu je cilj zdrav način življenja, vzgoja in kulturno razvedrilo — drugi pa spada (bolje: naj spada!) med poštene poklice. Slednjič naj bi olimpizem pomenil neprestano borbo za pedagoške vrednote športa — in neprestano borbo proti vsem pojavom enostranosti, pretiravanja, precenjevanja, izkoriščanja — skratka, proti vsem pojavom, ki so mlademu rodu kakor koli v škodo.

Drago Ulaga

Kegljaška zveza Slovenije bo ob sodelovanju z zasavsko podzvezo priredila 6. in 7. oktobra v Trbovljah dvodnevni seminar za kegljaške vaditelje

OGLASE
za »Slovenski poročevalec« sprejemajo na podeželju tudi poštni uradi in pismonoše.

Nemški strokovnjak o športni vzgoji na angleških šolah

Z naslovom »Česa se lahko naučimo od angleške vzgoje v igri« je objavil H. G. Reinhardt »Die Leibeserziehung« članek, iz katerega posnemamo nekaj zanimivosti.

Ko si ogleduješ angleške šole, so prostrane zelene površine okrog poslopja prvo, kar te preseneča. Dandanes jih morajo imeti povsod, predpisalo jih je ministrstvo za vzgojo. Angleški otroci so veliko na zraku, v šolah imajo telesne vaje vsak dan. Učni načrti obsegajo dnevno po štiri in pol do pet in pol ur pouka. Vsak petek je pouka prost dan.

Otroci predšolske dobe imajo v vrtcih dnevno po 15 do 20 minut telesnih vaj in iger. Otroci od 7. do 11. leta imajo v ta namen po 20 do 30 minut dnevno, starejši otroci (dijaki in dijakinje) pa po 20 do 40 minut. Videz bi bil, da imajo razmeroma malo časa za telesne vaje, takoj pa moramo dodati, da imajo še posebne ure za športne igre.

Kakšno mesto zavzemajo igre v mladinski telesni vzgoji?

Avtor članka trdi, da Angležem ne gre toliko za telesni razvoj, kolikor za formiranje značaja. Različne sposobnosti in spretnosti, ki jih dobivajo s pomočjo iger, so za značaj velikega pomena. Prvi del vadbenega programa za osnovne šole (Primary Schools) je posvečen interesom in fantaziji otrok, drugi del pa načrtni telesni vzgoji v ožjem pomenu besede.

Ko imajo angleški otroci tako imenovano jutranjo telovadbo, ne delajo samo vaj, temveč tudi tekalne igre, lovljenje ali štafete. Pravi čas za igre pa je popoldne, po končanem pouku, ko imajo ure organiziranih iger (Organised Games Lesson). Veliko pozornost posvečajo ravnanju z žogo, razvijanju občutka za žogo, plasiranju, kritju in razumevanju zamisli igre. Pisec zatrjuje, da je videl izredno dobre igre učencev višjih razredov juniorskih šol.

Še večjo vlogo pa imajo »ure organiziranih iger« v srednjih šolah. Te ure niso samo na koncu dopoldanskega pouka, temveč tudi popoldne. V osnovnih šolah se vrstijo raznovrstne igre druga za drugo, v srednjih šolah pa igrajo celo uro isto igro.

V učnem načrtu za osnovne šole je naštel pisec 35 različnih iger, ki navajajo otrok na različne spretnosti, lovljenje, precizno metanje, umikanje, tekmovanje itd. V srednjih šolah igrajo glede na različne možnosti košarko, odbojko in tenis, največ zanimanja pa je za kriket in nogomet.

Na koncu članka vzporeja pisec šolske športne razmere v Angliji z razmerami v Nemčiji in ugotavlja, da so v Nemčiji v velikem zaostanku. Pri Nemcih še ne more biti govora o vsakdanjem »turnerstvu«, ker nimajo niti vadišč niti kvalificiranih učiteljev. —a

MIMOGREDE

Na konferenci Zveze športov Jugoslavije 29. t. m. v Beogradu bo Slovensko športno zvezo zastopal njen podpredsednik Drago Stepišnik. Na dnevnem redu je razprava o spremembi statuta, poročilo o pripravah za olimpijske igre in razno.

V Novi Gorici bodo ustanovili okrajno športno zvezo. Izvolili bodo iniciativni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za sklicanje ustanovne skupščine. Prav bi bilo, da bi šli po tem zgledu tudi v Mariboru, Celju, Trbovljah in Kranju.

V novem izvršnem odboru Rokometne zveze Slovenije so predsednik Ignac Bajcer, podpredsednik Vinko Knol, sekretar Mihajlo Pejović, tehnični referent Mitja Vidic, za zdravstvo dr. Miro Kališnik, predsednik sodniške komisije Zmago Valhar, predsednik disciplinskega odbora Janez Slovenec, referent za propagando Bojan Zavašnik in Božo Jurak za finančno-materialno poslovanje.

Organizacijo svetovnega prvenstva v hokeju na ledu B skupine, ki bo prihodnje leto v Beogradu, bo prevzela uprava stadiona Tašmajdan zaradi tega, ker je Zveza športov Jugoslavije preklicala prvotno pomoč.

SLOVENIJA : HRVATSKA V HOKEJU NA TRAVI BO DNE 7. OKTOBRA V SENOVEM

Redna skupščina Smučarske zveze Jugoslavije bo 3. in 4. novemb. v Celju, še pred tem pa bo plenum Smučarske zveze Slovenije.

Projektivni biro Športne zveze Slovenije pripravlja načrte za nova igrišča v Tivoliju, medtem ko zaključuje načrte za kopališče v Celju in za nove čistilne naprave v kopališču v Domžalah.

OGLEJTE si najaktualnejšo prireditev Gospodarskega razstavišča v letošnjem letu

I. sejem izvoznih artiklov FLRJ

v dneh od 29. IX. do 7. X. 1956 v LJUBLJANI

Prikazani bodo nešteti predmeti iz področja celotne industrije, kmetijstva, gozdarstva in obrtništva. — Delovni kolektivi, šolska vodstva, organizirajte skupinske obiske za ogled tega sejma. — Razstavni prostori so odprti vsak dan od 9. do 20. ure.

Izkoristite 25% popust na železnici

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE
LJUBLJANA

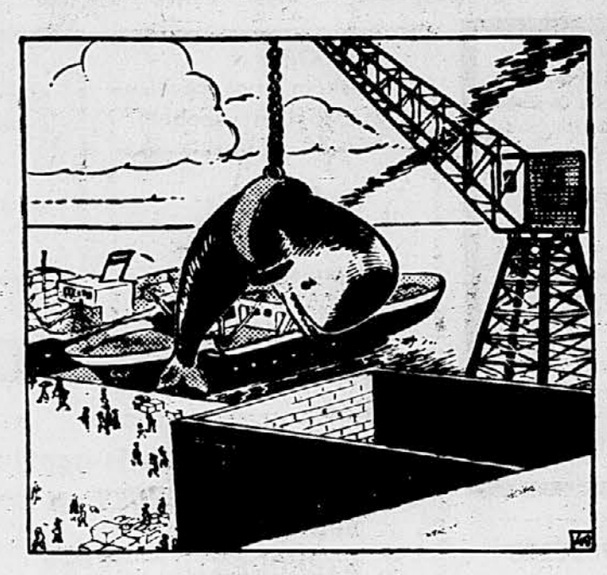

49. Kitolovka se je ustavila in priteklo so možje, oblečeni v nepremočljive obleke. Lučka se ni mogla nagledati velikanske ribe, ki so jo pravkar z žerjavom dvignili v zrak. »Joj, to bo mesa,« je vzkliknila, ko je žerjav s kitom izginil v veliki hišt, klavnici. »Ne,« ji je pojasnil spremljevalec, »kitovo meso ni užitno. V klavnici bodo kitu samo odvzeli maščobo, iz katere delajo mast, kakršno potrebujejo v tovarnah.

50. Tako so si ogledovali pristanišče, dokler niso odšli na novo ladjo. Prijazni spremljevalec je dal Tomu in Lučki za slovo vrečico bonbonov. »Z bonboni si krajšajta čas na dolgočasni vožnji okrog Labradorja!« je dejal. »Sicer pa je zdaj najboljši čas za tako potovanje. Na Sever pomlad šele prihaja.«

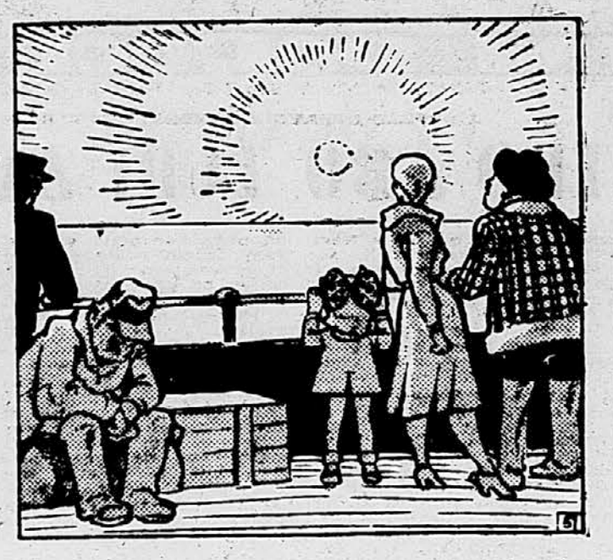

51. Na ladji se je zbrala pisana družba trgovcev, uradnikov in pomorščakov. Vsi so bili zelo resni in potovanje je bilo res dolgočasno. Dan za dnem so gledali samo morje, ki je postajalo vedno bolj sivo. Sive je bilo tudi nebo. Sonce je vzhajalo in zahajalo v tako majhnem loku, kakor v Bostonu pozimi. Tudi obala je bila pusta in neobljudena.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Petek, 28. septembra: Venceslav

xxx

Na današnji dan leta 1831 se je v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah rodil slovenski pripovednik, pesnik, dramatik, jezikoslovec in publicist Fran Levstik. Levstikovo delo je velikega pomena za slovensko slovstvo. Pisal je lirske in epske pesmi, v zadnjih letih pa se je posvetil otroški poeziji in podaril otrokom klasično zbirko otroških verzov »Najdihojca«. Med pripovednimi spisi je najbolj znamenit njegov »Martin Krpan«.

x.x.x

28. septembra 1864 je bila na javnem shodu v Londonu ustanovljena Mednarodna zveza delavcev — I. Internacionala. Njen ustanovitelj in voditelj je bil Karl Marx. Namen te zveze je bil, vzpodbujati delavce vseh dežel k čvrsti strnjenosti v bojih za pravice in osvoboditev delavskega razreda.

Na pravni fakulteti je diplomiral Voje Serbec. Čestita Smiljan in Stane.

Dne 25. t. m. je diplomiral za inženirja elektrotehnike tov. Požar Franc iz Pivke. — Kolegi čestitamo!

Na slavistiki so diplomirali: Jožica Sever, Milan Dolgan, Janez Rotar in Janez Vresk. Čestitamo kolegi iz letnika!

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU vpisuje v jezikovne tečaje od 1. do 15. okt. 1956. Prijave sprejemamo med uradnimi urami v Ljudski knjižnici in tajništvu II. gimnazije. Vpišete se lahko v tečaje angleščine, nemščine in esperanta ter v tečaje francoskega, italijanskega in ruskega jezika v kolikor bo letos za te jezike dovolj kandidatov. Vpisnina 100 din, učnina mesečno 250 din.

Absolvente z dovršeno srednjo ali njej enakovredno šolo z maturo, opozarjamo na Višji administrativni tečaj, ki se bo pričel 2. oktobra. Informacije s prospektom dobite v tajništvu zavoda »Administrativni tečaji«, Roška 19, od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure. Vpisovanje je vsak dan.

Sporočamo javnosti, da bo kitajska razstava odprta nepreklicno le do 30. septembra 1956.

Uprava
Narodnega muzeja

Vpisovanje v strojepisne in stenografske tečaje vseh stopenj pri Društvu stenografov in strojepiscev v Ljubljani je vsak dan od 10. do 13. in od 16. do 19. ure v tajništvu društva, Roška 19 (poslopje Administrativne šole). Informacije s prospektom dobite tudi na Ekonomski srednji šoli, Prešernova 8, od 10. do 12. ure.

Vpisovanje v dopisne tečaje iz osnov knjigovodstva, višje stopnje knjigovodstva (proizvodnjo ali trgovino in gostinstvo) in poslovno korespondenco bo, do 12. oktobra 1956. Vsa pojasnila in prospekte zahtevajte od Ljudske univerze v Ljubljani, Cankarjeva c. 5/III.

Dom za duševno defektne otroke v Dornavi sporoča, da so obiski oskrbovancev zopet dovoljeni.

Zavod za varjenje DVT-LRS otvarja jesenske varilne tečaje z nadaljevalnim tečajem za obločno varjenje dne 2. oktobra 1956. v Ljubljani, Ptujska ulica (za Bežigradom). Prijave in informacije: Društvo za varilno tehniko LRS Ljubljana, Erjavčeva 11, telefon 22-316.

OBVESTILO: Zaradi preurejanja muzeja v Bistri, bo muzej od 29. sept. do otvoritve novega lesnega oddelka do 14. oktobra t. l. zaprt, kar naj obiskovalci uvidevno upoštevajo. — Uprava muzeja.

OBJAVA. Avto-moto krožek Trbovlje, poziva vse svoje člane, da se udeleže izrednega sestanka v petek 28. 9. ob 20. uri v prostorih krožka na Cojzovi 1.

Uprava Dermatološke klinike v Ljubljani sporoča, da se od 1. oktobra 1956. dalje vršijo ambulantni pregledi vsak dan, razen sobote, izključno od 9. do 12. ure. Na ta razpored opozarjamo predvsem zdravnike s podeželja.

Koča na Ratitovcu je do nadaljnjega stalno zaprta.

ALI ŽE VESTE,
da bo 5. oktobra žrebanje
ESPERANTSKE LOTERIJE?
Srečka stane samo 100 din.
Več kot vsaka četrta srečka bo izžrebana!

Gostinsko podjetje **KAVARNA BAR NEBOTIČNIK**, obvešča cenjene goste, da bo od 1. 10. 1956 naprej, kavarna redno obratovala. Vsak ponedeljek, sredo, četrtek in petek bo plesna glasba, ob sobotah in nedeljah pa koncert.

NOV ZAČETNIŠKI PLESNI TEČAJ — Centralne plesne šole — Petkovškovo nabrežje 35. (poleg Zmajskega mostu), se bo pričel v ponedeljek 1. oktobra ob 18. uri. Za študente-ke, znižana učnina. V posebem tečaj za dijake-inje, ki se bo pričel to soboto 29. sept. ob 18. uri se pa sprejema predvsem še začetnice. V sredo 3. oktobra ob 16 popoldne bo otvoritev posebnega tečaja za srednješolce-ke. Vpisovanje v vse tečaje vsak dan od 17. do 21. ure. Poučuje mojster Jenko.

Izkaznice za obisk Narodne in univerzitetne knjižnice, se bodo izdajale od 1. do 13. 10., vsak dan od 7.30 do 10. ure.

RIBJA RESTAVRACIJA OPERNA KLET, ki je nanovo preurejena, nudi vsak dan veliko izbiro strokovno pripravljenih morskih rib, kakor ošliče, kalamare, brancine, orade, sampjero, skombre, skampe, ribji brodet, polenovko i. dr. Pri tem dobite okusen dalmatinski peršut in izbrana dalmatinska vina črnina Kuč, belo bogdanušo, plavac, dingač, vugava in prošek - jadranski biser. Točimo tudi čez ulico po znižanih cenah.

Marta De-De
DEZINFICIRA IN DEZODORIRA
TOALETNO MILO

Flex preparat za čiščenje madežev se zopet dobi. Nekaj časa ga ni bilo na trgu, ker ni bilo surovin. Zahtevajte Flex!

Kvaliteta odloča! Teint Bell ROŽNO MLEKO je bilo nujno potrebno našim ženam. Teint Bell Rožno mleko dobite, kjer vodijo kvalitetno kozmetiko.

ZA OBČUTLJIVO KOŽO
„Pour Vous"
NAJBOLJŠA KREMA!

SAP TURIST-BIRO
AVTOBUSNO IN TURISTIČNO PODJETJE
LJUBLJANA
telefon 30-645

Priredi v okviru tradicionalnega KRAVJEGA BALA v Bohinju izlet v BOHINJ dne 7. oktobra 1956.
Prevoz v obe smeri samo 650 din. Možen je tudi celotni penzion v »Domu pod Voglom«.
Odhod iz Ljubljane ob 6.30 uri, povratek v Ljubljano ob cca 21. uri.

NE ZAMUDITE UGODNE PRILIKE PRIJETNEGA RAZVEDRILA MED VESELIMI BOHINJČANI!

Enodnevni izlet v LOGARSKO DOLINO 7. oktobra 1956.
Prevoz s kosilom 1300 din.
Odhod iz Ljubljane ob 6. uri, povratek ob 21. uri.
PRIJAVITE SE ČIMPREJ!

SAP-Turist biro organizira enodnevni izlet na trgatev na Bizeljsko 7. in 14. oktobra.
Cena je 1200 din po osebi in to prevoz z vlakom, avtobusom, trgatev in kosilo.
Ne zamudite te priložnosti.

Oglejte si znamenito zdravilišče ČATEŠKE TOPLICE 30. septembra 1956
Prevoz z udobnim avtobusom, celodnevni izlet, kosilo in kopanje v zdravilnem vrelcu 54° Cena 1600 din.

SAP-TURIST BIRO LJUBLJANA razpolaga s 40 udobnimi, modernimi avtobusi, zmogljivosti 28, 32, 40 odnosno 49 sedeži.

KOLEKTIVI POSLUŽUJTE SE NAŠIH USLUG!

Oskrbimo Vam vse potrebne rezervacije po hotelih, prenočiščih, nabavljamo potne liste in vize, vršimo menjalno službo valut, prodajamo vozne karte za vse relacije — železniške, avionske in parobrodske.
Organiziramo izlete po domovini in inozemstvu.
Dajemo vse potrebne informacije!
Vedno in povsod Vam je na usluge
SAP-TURIST BIRO LJUBLJANA telefon 30-645.

PUTNIK SLOVENIJA

obvešča vse svoje cenjene stranke, da je oddelek za prodajo domačih železniških vozovnic odprt vsak dan, razen nedelje, neprekinjeno od 7. do 20. ure.

Obenem opozarjamo ravnateljstva vseh šol, da razpolaga naš propagandni biro s prekrasnimi negativi najlepših krajev Slovenije in Jugoslavije ter na željo lahko izgotovimo v najkrajšem času fotografije vseh velikosti.

Turistična društva in hotelske uprave opozarjamo, da isti biro izgotovi v najkrajšem času prospekte posameznim obratov ali pa celotnega okraja. Pri tem upoštevamo vse želje naročnikov, prav tako pa smo pripravljeni pomagati s svojimi nasveti.

Vse tiste, ki v letu 1956. še niso potovali z nami, pa vabimo na VELIKO AVTOBUSNO POTOVANJE V RIM IN NAPOLI Z OGLEDOM POMPEJEV, VEZUVA itd. Prijave sprejemamo do 15. oktobra 1956.

GLEDALIŠČA

DRAMA LJUBLJANA

Petek, 28. IX. ob 15.30 Axelrod: Sedem let skomin. Abonma red Petek popoldanski.
Sobota, 29. IX. ob 20. Axelrod: Sedem let skomin. Abonma red S.

OPERA

Petek, 28. IX. ob 20. Gostovanje reprezentativnega indijskega ansambla plesov in pesmi. Izven. Dramske abonente, ki še dobijo predstavo »Sedem let skomin« iz lanske sezone, prosimo, da zasedajo pri tej predstavi svoje lanske sedeže na podlagi lanske abonentske izkaznice, ne po novih izkaznicah za sezono 1956/57.
Vpisovanje abonmajev SNG je vsak dan od 10. do 12. ure, Cankarjeva 11/I.

V OPERNEM GLEDALIŠČU bo nocoj ob 20. uri nastopil indijski državni ansambel s sporedom indijskih klasičnih pesmi in plesov. Spored in kratka pojasnila bo pri predstavi sproti objavljal napovedovalec. Vstopnice pri operni blagajni. -G

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE - LJUBLJANA

Križanke - Viteška dvorana
Sobota, 29. sept. ob 20: André Roussin: Mož, žena in smrt.
Vstopnice dobite pri gledališki blagajni dnevno od 10. do 12. in 18. do 20. ure. Tel. št. 21-472.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA - Mestni dom

Sobota, 29. sept. ob 20: M. Malenšek — C. Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra, izven.
Nedelja, 30. sept. ob 20: M. Malenšek - C. Pregelj: »Srce nikdar ne laže«, spevoigra, izven.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje tel. št. 32-860.
Abonma za sezono 1956-57 je že razpisan. Vpisovanje bo od ponedeljka 1. oktobra dalje v pisarni v Mestnem domu. Abonma se lahko naroči tudi po telefonu na št. 32-860.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja 30. septembra ob 10. uri dopoldan in 16. uri popoldan: Skufca »Janko in Metka« v počastitev tedna matere in otroka.
Ponedeljek, 1. oktobra ob 16. uri: Skufca »Janko in Metka« v počastitev tedna matere in otroka.
Torek, 2. oktobra ob 16. uri: Skufca »Janko in Metka« v počastitev tedna matere in otroka.
Opozarjamo vse šolske in izvenšolske otroke, da je v počastitev tedna matere in otroka znižana vstopnina na 20 din. Izven Kranjske šole naj javijo svoje zahteve zaključenih predstav do 1. oktobra Upravi Prešernovega gledališča v Kranju.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 28. sept. ob 16: Cehov: Stare ruske šale. I. srednješolski abonma.
Sobota, 29. sept. ob 20: Cehov: Stare ruske šale. Sobotni abonma in izven.
Nedelja, 30. sept. ob 15.30: Cehov: Stare ruske šale. — Nedeljski abonma in izven.

KONCERTI

SLOVENSKA FILHARMONIJA bo pričela z vpisovanjem abonmaja dne 1. X. po naslednjem razporedu: 1. in 2. X. za lanske abonente, ki bodo vzeli vse 3 abonmaje, (rumeni, rdeči, zeleni), 3. in 4. X. za ostale lanske abonente, 5. in 6. X. za nove abonente, ki se bodo abonirali na vse 3 abonmaje in 8. in 9. X. za ostale, vedno od 10.—13. in od 17. do 18.30 ure.
Slovenska filharmonija otvarja sezijo 1956/57 z izrednim koncertom, na katerem sodeluje kot solist, violinist David Ojstrah, ki bo izvajal pod vodstvom dirigenta Sama Hubada dva koncerta: Brahmsa in Čajkovskega. Vstopnice od 400—100 din pri blagajni Slovenske filharmonije. K

PREDAVANJA

1. in 2. oktobra bo na povabilo Urbanističnega društva Slovenije obiskal Ljubljano direktor Gradbenega urada za Štajersko ing. Paul Hazmuka. Imel bo dvoje predavanj: »O pokrajinskem načrtovanju in gradbeni problematiki v povojni Avstriji ter zlasti na Štajerskem«, in o »industrijskih odplaknih voda v Avstriji«. Predavanji bosta spremljani z barvnimi diapozitivi in filmom in bosta v nemščini.
Ing. Hazmuka je eden od vodilnih strokovnjakov pri obnovi povojne Avstrije. Sodeloval je pri regionalnem planu za Štajersko in za celo republiko. Pod njegovim vodstvom je bila organizirana nedavna razstava o pokrajinskem načrtovanju v Avstriji. Kot gradbeni inženir je še posebno zainteresiran na hidrogradnjah. Svoji predavanji bo imel iz obeh področij, ki jima posveča največ pozornosti in, kjer si je pridobil bogate izkušnje. P

Tehniška fakulteta Univerze v Ljubljani in Inštitut za metalne konstrukcije pri Tehniški fakulteti, sta pridobila g. prof. dr. R. Weck-a z univerze v Cambridge-u za seminar o notranjih napetostih pri zvarjenih konstrukcijah.
Predavanj bo skupno 6. Predavanja bodo v nemščini in sicer v veliki predavalnici Oddelka za rudarstvo in metalurgijo, Aškerčeva cesta 32 od 1. do vključno 4. oktobra 1956.
Prvo in drugo predavanje bo v ponedeljek 1. X. 1956 ob 9. in ob 16. uri, tretje in četrto — v torek 2. X. 1956 ob 9. in ob 16. uri, peto predavanje bo v sredo 3. X. 1956 ob 9. in šesto v četrtek 4. X. 1956 ob 9. uri. Vsako predavanje bo trajalo 1 uro in pol, po polurnem odmoru pa bo daljša diskusija.
Glede na to, da je predavatelj priznan znanstvenik in strokovnjak za zgoraj navedena vprašanja, priporočamo udeležbo zlasti onim, ki se bavijo s problemi napetosti v zvarjenih konstrukcijah.

ŠOLSTVO

PRIPRAVLJALNI TEČAJ za višjo gimnazijo (5, 6, 7 in 8 razred) na V. gimnaziji-Poljane se začne v ponedeljek 1. oktobra ob 19. uri. Novi interesenti pridite pol ure prej, na šolo, kjer boste dobili vse informacije. Š

OBVESTILA

LICITACIJA

Uprava Tobačne tovarne v Ljubljani razpisuje po Zakonu o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Ur. l. LRS št. 17 z dne 12. V. 1955)

PRVO JAVNO PISMENO LICITACIJO

za oddajo gradbenih in gradbeno-obrtniških del za prvo tronadstropno stanovanjsko zgradbo v Ljubljani, Oražmova ulica.
Licitacija bo v upravi Tobačne tovarne v Ljubljani, Tržaška cesta 12 dne 12. oktobra 1956 ob 10. uri.
Proračunska vsota znaša 30 milijonov dinarjev (zaokroženo).
Rok za izvedbo gradbenih del je: v tem letu t. j. do 31. decembra 1956. do vključno kletne plošče, do 15. maja 1957 do III. faze in kritje streh, končni dovršitveni rok za vsa dela pa je do 15. avgusta 1957.
Ponudbe morajo biti opremljene v skladu z predpisi Pravilnika o postopku pri javni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. l. LRS, št. 17/55) in se bodo sprejemale na dan licitacijske obravnave t. j. 12. oktobra 1956, do 10. ure v upravi Tobačne tovarne.
Varščina znaša 0,2 odstotka predračunske vsote in jo je treba položiti z garancijskim pismom ali na drug primeren način najkasneje do pričetka licitacijske obravnave.
Projektni elaborat in splošni pogoji so interesentom na razpolago vsak delovnik od 11. do 14. ure v upravi Tobačne tovarne v Ljubljani, Tržaška c. 12. O

Vojna pošta 9685-12 Ljubljana, razpisuje drugo pismeno licitacijo za oddajo montažnih del z dobavo opreme transformatorske postaje v objektu visokogradnje v Ljubljani. Predračunska vrednost razpisanih del je 12.500.000 din.
Licitacija bo dne 8. X. 1956 ob 10. uri v prostorih Vojne pošte 9685-12 Ljubljana Metelkova 2. Ponudbe sprejemamo do 9. ure na dan licitacije.
Elaborat s podatki dobijo interesenti med uradnimi urami v pisarni Vojne pošte 9685-12 Ljubljana.
Ponudbe pošljite v zapečateni kuverti po pošti ali neposredno na naslov V. P. 9685-12 Ljubljana. Na kuverto napišite »Licitacija trafo postaje«;
Poleg proračuna priložite:
a) izjavo da so podjetju poznani licitacijski pogoji in da pristane na nje.
b) Garancijsko pismo banke v višini 2 % od proračunske vsote.
c) Dokaz o registraciji podjetja.
Iz pisarne V. P. 9685-12 Ljubljana O

RAZPIS

Centralni higienski zavod razpisuje oddajo mizarskih del za izdelavo laboratorijske opreme za laboratorij za industrijsko higieno in preiskavo zdravil, za okroglo vsoto pet in pol milijona dinarjev.
Rok za predložitev ponudbe je 10. oktober 1956. Rok za izvršitev del je 31. december 1956.
Elaborati so na razpolago pri Centralnem higienskem zavodu Ljubljana, Trubarjeva 2. O

RAZPISI

RAZPIS

Zdravstveni dom Škofja Loka, razpisuje sledeča službena mesta:
1 stomatologa, oziroma zobarja za zobno ambulanto v Šk. Loki,
1 zobarja za zobno ambulanto v Železnikih,
1 zobarja za zobno ambulanto v Poljanah,
1 sanitarnega tehnika,
1 medicinsko sestro,
1 bolničar-ko,
1 zobotehnika za Žiri.
Pogoj za sprejem je končana predpisana šolska izobrazba in praksa. Plača po pravilniku ZD Šk. Loka. Nastop službe 1. novembra 1956. R

RAZPIS

Na podlagi 12. člena Pravil Gospodarske poslovne zveze Kranj, razpisuje upravni odbor Gospodarske poslovne zveze:
mesto računovodja
Pogoji: najmanj srednja strokovna izobrazba in 6-letna praksa v samostojnem vodenju računovodskih poslov ter poznanjem obrtne in trgovske stroke. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj.
mesto blagajnika
Pogoji: zaželena srednja strokovna izobrazba in vsaj 2-letna praksa, oziroma nižja strokovna izobrazba in najmanj 8-letna praksa v blagajniških oz. knjigovodskih poslih. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj.
Prošnje s kratkim življenjepisom in dokazili o izobrazbi in praksi vložite na naslov Okrajna zadružna zveza Kranj, Ljubljanska c. 1. R

RAZPIS

Bolnica za tuberkulozo v Sežani razpisuje mesto
SOFERJA D kategorije
Plača po Uredbi, dopolnilna plača po Pravilniku bolnice. Prehrana in samsko stanovanje v bolnici. Nastop službe takoj.
Prošnje poslati na Upravo bolnice do 10. 10. 1956. -R

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri občinskem ljudskem odboru Straža — Toplice razpisuje naslednja prazna mesta:
1. MESTO ZDRAVNIKA pri zdravstveni postaji Dolenjske Toplice - Straža.
Pogoji: govršen staž in opravljen strokovni izpit.
Družinsko ali samsko stanovanje (komfortno) preskrbljeno.
2. MESTO REFERENTA za gospodarstvo.
Pogoji: srednješolska izobražba in vsaj 3 leta prakse v gospodarstvu v državni upravi ali podjetju na vodilnem mestu.
Stanovanje preskrbljeno.
3. MESTO REFERENTA za kmetijstvo in gozdarstvo.
Pogoji: dovršena srednja agronomska šola in vsaj dve-letno prakso.
Stanovanje preskrbljeno.
Plača za vse po uredbi.
Ponudbe s podatki o kvalifikaciji, pošljite občinskemu ljudskemu odboru Straža - Toplice. -R

RAZPIS

Na podlagi 10. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov, Komisija za razpis delovnih mest pri Obč. LO Nova Gorica razpisuje naslednja delovna mesta:
1. Mesto upravnika za:
Trgovsko podjetje na debelo in drobno »Metal«, Nova Gorica. Pogoji: Trgovski poslovodja za kovinsko blago z najmanj 10 let prakse.
2. Mesto upravnika za:
Biffe Rožna dolina. Pogoji: Visokokvalificiran delavec v gostinski stroki z najmanj 10 let prakse v gostinstvu.
3. Mesto upravnika za:
podjetje »Mizarstvo«, Trnovo. Pogoji: visoko kvalificirani delavec z najmanj 10 letno prakso v mizarski stroki.
4. Mesto upravnika za:
podjetje »Kino Solkan«. Pogoji: Najmanj 5 letna praksa v kulturno prosvetni delavnosti.
Prošnje z življenjepisom in dokazi o strokovni izobrazbi in letih prakse vložite pri Občinskem ljudskem odboru Nova Gorica najpozneje do 15/10 — 1956. R

RADIO

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored); 6.20—6.25 Naš jedilnik; 6.30—6.40 Reklame; 7.10 Zabavni zvoki; 8.00 Pisan spored slovenskih narodnih pesmi; 8.30 Radijski roman — William Woods: Manuela — VI. 8.47 Popularne melodije; 9.15 Skladbe za violino in klavir; 9.45 Radijska šola za nižjo stopnjo — a) Šolske poti, b) Pojte z nami, otroci!; 10.15 Koncert po željah; 11.00 Radijski koledar; 11.05 Od melodije do melodije; 11.50 Za dom in ženo; 12.00 Lanek opoldanski glasbeni spored; 12.30 Kmetijski nasveti — Irena Holeček: Jesenska odbira kokoši; 12.40 Pianistka Darinka Bernedič igra popularne klavirske skladbe; 13.15 Za prijetno razvedrilo; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev); 14.40 Želeli ste — poslušajte!; 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.35 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneta; 16.00 Utrinki iz literature — Georgi Karaslavov: Pred podobo; 16.20 Popoldanski koncert: Milko Kelemen: Preludij, arija in finale, Zoltan Kodaly: Vzleteli pav, variacije za orkester; 17.15 Zabavna in plesna glasba; 18.00 Novi filmi; 18.10 Odlomki iz oper: Lakme, Faust in Knez Igor; 18.50 Družinski pogovori — Alenka Gerlovič: Starši in likovna vzgoja otrok; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Lirični intermezzo — Pesmi na besedila Heinricha Heineja (Spominska glasbena oddaja ob 100-letnici pesnikove smrti); 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled; 20.45 Iz modernega glasbenega sveta. Louis Durey: Pomlad na dnu morja, Igor Stravinski: Simfonija psalmov; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.15 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana; 22.30 Mednarodna radijska univerza — a) H. Spencer Jones: Nekdanji in sedanji nazori v vesolju — VI — b) Biscaretti: Zgodovina automobila; 22.50—24.00 Melodije za lahko noč; 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba; 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba).

MARIBOR

Petek, 28. septembra.
Dežurna lekarna: »Planinka« — Glavni trg 20.

RADIO

5.00—14.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.40—15.00 Želeli ste — poslušajte!; 15.00—17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10—17.15 Zabavna glasba, vmes objave; 17.15—17.35 Samospeve pojeta sopranistka Nada Zrimšek in tenorist Lado Rakovec; 17.35—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

UMETNOSTNA GALERIJA

Slikarska razstava Janeza Šibile. Razstava je v spodnjih prostorih galerije in je odprta od 10. do 18. ure.

KINO

PTUJ: ameriški barvni film »Bean Brumel«.
MURSKA SOBOTA: amer. barvni film »Purpurna dolina«.

ZAHVALE

Zahvaljujem se vsem prijateljem in znancem za izraze sočutja, številne vence in spremstvo ljubljene hčere

DESE

Posebno se zahvaljujem za tolažilne izjave Okrajnemu odboru ZKS in Zvezi borcev ter za tople in prisrčne besede tov. Arrigler Adolfu, ki je govoril v imenu pokojničnih sodelavcev bivše Centralne tehnike OF za časa okupacije, tov. Godina Ferdu za kolektiv Slovenskega knjižnega zavoda in tovarišici Elki Podpacevi za kolektiv podjetja »Intertrans«.
Dalje se zahvaljujem Narodnemu heroju tov. Olgi Družinovi, ki je, z njej svojstveno požrtvovalnostjo, samoiniciativno prevzela vso skrb za počastitev in zadnje spremstvo pokojnice.
Matelič Lojze, z družino in sorodstvom.

Ob bridki izgubi naše ljubljene mame, stare mame, tašče, sestre in tete

ALOJZIJE ARTNAK

se prav prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako lepem številu spremili k poslednjemu počitku in obsuli krsto s cvetjem. Posebno zahvalo dolgujemo pa terenskima organizacijama SZDL in ZB na Tržaški cesti, ki sta se z vzornim čustvom tovarištva poslovili od svoje članice. Iskrena hvala tudi obema govornikoma za ganljive poslovilne besede in okrajnemu odboru ZB za krasen venec. Pozabili tudi ne bomo vseh onih, ki so kakorkoli pomagali pokojnici v težki bolezni in tolažili naša obupana srca.
Ljubljana, dne 28. 9. 1956.
Družini Artnak in Verbič.

Ob bridki, nenadni izgubi ljubljenega brata in strica

GUSTAVA KABAJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam nudili pomoč in tolažbo, darovali cvetlice, izrekli sožalje ter spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Pri tem se še posebno zahvaljujemo Slov. izseljeniški matici v Ljubljani za prekrasen venec in ameriški rojakinji g. Tratnikovi iz Clewelanda, ki je prišla iz Ljubljane in ga spremila k počitku ter amer. rojaku g. Lojzetu Zdravje, za ganljive poslovilne besede.
Prav posebno se še zahvaljujemo dr. Hasaju, ki mu je vedno bodrilno lajšal trpljenje v njegovi težki bolezni in nam stal ob tako težkih trenutkih ob strani.
Maribor, 26. 9. 1956.
Žalujoče sestre in ostalo sorodstvo.

Ob težki izgubi naše drage mame

IVANE SKALAR
roj. Dolar

se iskreno zahvaljujemo za izraze sožalja, darovano cvetje na njen grob ter spremstvo na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo dr. Franti Mišu za njegovo požrtvovalnost, dalje pevcem za ganljive žalostinke in duhovščini. Vsem iskrena hvala.
Ljubljana, 28. sept. 1956.
Žalujoča rodbina Skalar.

UMRLI

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je dne 21. septembra 1956 za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, svak in zet

FRANCE ERŽEN
upravnik Študijske knjižnice v p. v Postojni

Pokopali smo ga na Reki dne 24. septembra 1956.
Žalujoči: žena Eleonora; sinova Darko in Ljubo; brat dr. Anton z ženo Radinko; sestri Zorka in Marica ter družine Furlan in Planinec.
Postojna, Reka, Ljubljana, dne 26. septembra 1956.

MALI OGLASI

SPREJMEMO KUHARICO za gostinsko podjetje Senovo. 20582-1
MLAJŠA PISARNIŠKA MOČ — sprejme honorarno zaposlitev. — Ponudbe pod »Knjigovodstvo«. 20548-1
IŠČEM SLUŽBO GOSPODINJSKE POMOČNICE ALI KUHARICE, najraje k dvema starejšima osebama. Naslov v ogl. odd. 20542-1
POUČUJEM: angleščino, nemščino, francoščino. — Potočnik — Groharjeva št. 2-I; hišni vhod Tržaška 1. 20598-2
HONORARNE USLUŽBENCE — SPREJME Narodna in univerzitetna knjižnica. 20580-2
NUDIM PRENOČIŠČE za pomoč v dopoldanskih urah. Naslov v ogl. odd. 20[illegible]-2
POUČUJEM ANGLEŠČINO za nižjo gimnazijo. Dopise pošljite v ogl. odd. pod »Dijak višje gimnazije«. 20573-2
DNE 1. OKTOBRA 1956 OD 9. DO 12. URE, prodajamo v naši Upravi 3528 kg domače svinjske masti po tržni ceni. — Uprava Krke Brežice. 20591-4
KOMBINIRANO KNJIŽNO OMARO in pisalno mizo prodam. — Titova 103-III, vrata 7. 20575-4
NEMŠKEGA OVČARJA, z redovnikom, ugodno prodam. Mestni trg 16, 17, Lj. 20570-4
ZENSKO KOLO, prodam. Rimska 23, Klančar, dvorišče. 20559-4
ZENSKO KOLO, italijansko, dobro ohranjeno, in moško kolo, prodam. Ogled od 14.—16. ure. Franketova ul. 4 (Bežigrad) — pritličje. 20551-4
STROJ ZA IZDELAVO STREŠNE OPEKE, kupim. Ponudbe z opisom stroja, vrst modelov in ceno v ogl. odd. pod »Strešna opeka«. 20541-5
KUPIM AVTO, manjši, štirisedežni, lepe zunanjosti, v brezhibnem stanju, dobro ohranjen. — Naslov v ogl. odd. 20614-5
ZAZIDLJIVI PARCELI v izmeri 794m² in 875m² na Vrhovcah, prodam. Naslov v ogl. odd. 20560-7
IŠČEM SOBO za študentko. Ponudbe pod »Marjana« v ogl. odd. 20502-9
STUDENT IŠČE STANOVANJE — (sobo za samca). Ponudbe administr. pod »Plača dobro«. 20535-9
IŠČEM PRAZNO SOBO v centru ali bližini, vseljivo oktobra, dam visoko nagrado. Naslov v ogl. odd. 20534-9
STUDENT EKONOMIJE IŠČE SOBO. Kot protiuslugo nudi za počitnice sobo v Splitu. Ponudbe pod »Samski« v ogl. odd. 20578-9
DVOSOBNO STANOVANJE NA REKI, zamenjam za istega v Ljubljani. Ponudbe pod »Zamenjava« v ogl. odd. 20571-9
OPREMLJENO SOBO, nujno iščem — Ponudbe v ogl. odd. pod »Student«. 20558-1
SOSTANOVALCA SPREJMEM. — Ogled od 12. do 13. ure. Naslov v ogl. odd. 20550-9
SPREJMEMO SOFERJA D IN C KATEGORIJE, visokokvalificirane avtomehanike z daljšo prakso in navadne delavce za delavnice. Plača po tarifnem pravilniku. »Električna cestna železnica Ljubljana«. 20619-1
AGREGAT Z BENCINSKIM MOTORJEM 30, 60, 90 volten z zalogo žarnic prodamo. PD za Selško dolino — Železniki. 20621-4
SOBO V LJUBLJANI IŠČEM ZA ŠTUDENTA. Sonja Mlekuš, Slomškov trg 14, Maribor. 20628-9
INOZEMSKI ZASTOPNIK, nujno išče opremljen kabinet ali sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Mir, čistoča in zadovolistvo«. 20545-9
KUPIM SOBO ALI ENOSOBNO STANOVANJE V LJUBLJANI. Ponudbe pod »takoj vseljivo« v ogl. odd. 20540-9
IZGUBIL SEM KLJUČE, proti nagradi vrniti. Mutič Niko, Žabjak 7. 20586-10
MODRO VOLNENO OTROŠKO JOPICO, izgubljeno v nedeljo od Mirja do Trubarjeve, vrnite proti nagradi. Trubarjeva 60/I, desno. 20553-10
MOŠKI SUKNJIČ IZGUBLJEN 23. SEPTEMBRA od Mengša do Bukovice, prosim oddati proti nagradi na postaji LM Mengeš. 20541-10
DEKLE 29 LET, Z LASTNIM STANOVANJEM, išče moškega, ločenega ali samskega, starega 40 — 45 let. Slika zaželena. Pismene ponudbe pod »Slika« v ogl. odd. 20556-11
KNJIGOVODJA BILANSIST, zmožen vseh računovodskih del, želi zamenjati službo. Ponudbe na ogl. odd. pod »1931«. 20632-1
BELT — belokranjska železolivarna in kovinska tovarna Crnomelj, išče za potrebe podjetja za takojšen nastop službe: 1 kvalificiranega orodjarja, 1 kvalificiranega modelnega mizarja, 1 kvalificiranega ključavničarja z specializacijo ali daljšo prakso v stavbnem ključavničarstvu, 1 tehničnega risarja, ali strojnega tehnika brez prakse. Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje na razpolago. Ponudbe z življenjepisom dosedanjega službovanja, pošljite na gornji naslov čimprej. 20638-1
ZLATO ZA ZOBE, (22 karatno plošče) prodam. Naslov v ogl. odd. 20639-4
OTROŠKI VOŽIČEK, prodam. Parmova 18/I. 20649-4
EPIDIASKOP, kupim. Ponudbe poslati na »P. D. Univerza — Miklošičeva 6/a. 20648-5
FANTA SPREJMEMO ZA VOZNIKA, takoj. Zaloška 35. 20619-2
SPREJMEM GOSP. POMOČNIKA TAKOJ. Naslov v ogl. odd. 20608-2

ŠPORTNI DOGODKI

Komentar o Moskvi

Kdo bi si bil mislil, da bo naším šahistom na kraju tako trda predla? Po šestem kolu smo hodili vštric z Rusi, medtem ko so nevarni Argentinci in še nevarnejši Madžari zaostali za 2 1/2 ozir. 1 1/2 točke. In ker smo imeli pred seboj še dvoboje z zastopniki upcanje hiše (z Romunijo, Veliko Britanijo in Izraelom), je bila računica dokaj preprosta: tu si bomo nabrali toliko točk, da bo čez in čez dovolj za drugo mesto.

Pa se je zgodilo povsem drugače: našim je pošla sapa in namesto, da bi bili odpravili trojico »malih« z visoko razliko, smo lahko v naše dobro vpisali le sedem točk. To je bilo seveda mnogo premalo za zanesljivo osvojitev drugega mesta. Madžari so se nam medtem že toliko približali, da nam je na mah postalo presneto tesno pri srcu. Bali smo se, da se ne bi ponovila zgodovina prejšnjih olimpiad, ko smo tes turnir bežali pred Argentinci za kakšno točko, na koncu pa vseeno zaostali za njimi za tisto preklicano »polovičko«.

In tako smo startali v predzadnje kolo resda še s točko prednosti pred Madžari, toda naš nasprotnik je bila ekipa SZ, madžarski pa Danska. Kaj prida si od naših ni bilo moči obetati, ker sovjetski šahisti ne poznajo šale, prve tri deske Jugoslavije pa so bile zaradi večnega igranja že mečno, močno utrujene. Tako je bil za nas najtesnejši poraz še vedno časten rezultat. Medtem pa Madžarom nikakor ni uspelo do nog potolči Dance. Nasprotno, Larsen in njegovi so se borili kot levi. Hoteli so se nam vsaj nekoliko oddolžiti za športno potezo v predtekmovanju, kjer smo igrali z vso paro proti Nizozemcem, čeprav nam je zadoščal že neodločen rezultat (2:2), jih visoko premagali in tako spravili v finale Dance. Oddolžili so se: izgubili so samo z 2 1/2:1 1/2 — in skupaj smo bili z Madžari.

Žreb je hotel, da smo se z našimi večnimi tekmeci za drugo mesto na olimpiadah Argentinci srečali že v prvem kolu. Drug drugega so se bali, pa so drug za drugim remizirali. Argentinci so pozneje opešali in v finišu komaj še ujeli četrto mesto. Na plan so stopili Madžari, zlasti še po senzacionalni zmagi nad nepremagljivimi Rusi. Z njimi imamo tradicionalno »težave« v vseh športih: po navadi nas vselej »nosijo«. Šahisti pa imajo sploh slabe izkušnje z njimi, zlasti s Szabom. Gligorić ga n. pr. v svoji bogati šahovski karieri še nikoli ni mogel premagati, medtem ko se je obratno zgodilo že nekajkrat. Tudi drugim je že večkrat postregel z grenkim praškom. In čeprav smo bili na papirju močnejši (trije velemojstri proti dvema), smo morali biti pripravljeni na vse, da celo na najhuše. Tolažili smo se le s tem, da smo na tretji in četrti deski močnejši od tekmecev in bi tam utegnili dvoboj obrniti v naš prid.

Negrižakovano se nam je namreč pridružil močan zaveznik — turnirski pravilnik. Ta določa, da je v primeru enakega števila točk odločilno katero izmed dveh (ali treh) moštev je doseglo več moštvenih zmag. Vsaj enkrat se je Chaissa tudi nam nasmehnila: Jugoslav. je dosegla v 10 kolih sedem zmag (ob dveh neodločenih rezultatih in enem porazu). Madžarska pa eno moštveno zmago manj in zato en remi več. Torej je zadoščalo 2:2!

Konec je bil delansko tudi tak, da je moral zadnjo besedo spregovoriti pravilnik. Se prej pa je vse šlo svet drugače kakor smo pričakovali: namesto zadnjih dveh desk sta se izkazali prvi dve. Gligorić je v trenutku, ko je pristal na remi s Szabom, stal celo nekoliko bolje. Toda spomnil se je že vseh nesreč s tem odličnim madžarskim velemojstrom in se raje zadovoljil z delitvijo točke, temboli, ker je Matanović medtem v verjetno najlenši partiji turnirja že pridobil naši ekipi celo točko oziroma vodstvo. Zato pa je to pot, ko je bio tako važno, edinokrat zatajil naš nabiralec točk Ivkov. Tudi Miljić se je moral precej potiti, preden je izvojščil zadnji in odločilni remi. Piko na i je postavil šele včeraj dopoldne, v nadaljevanju, potem ko je vso noč deloval analizatorski stroj, na naši in madžarski strani. Miljićeva kuvertirana poteza pa je bila najboljša — in tehtnica se je zadnji hip, že v podaljšku, nagnila na našo stran. Dosegli smo, kar smo hoteli, čeprav samo Pirovovo zmago. Drugič bo moralo biti bolje.

F. B

XXX

V I. tolažilni skupini pravkar zaključene šahovske olimpiade v Moskvi je prvo mesto — ali 13. v celoti — zasedla Avstrija z 28 točkami.

Tekmovanje za prvenstvo Slovenije v dviganju utežij bo v organizaciji ŽTAK Ljubljane jutri ob 19. uri v stekleni dvorani direkcije železnic v Pražakovi ulici. Tekmovalci bodo razdeljeni v dva razreda, in sicer začetnike in ostale, ki so že nastopali.

PRED DRŽAVNIM PRVENSTVOM V HOKEJU NA KOTALKAH

TRDA BO TUDI ZA TE TOČKE

Samo še nekaj dni in v Novi Gorici se bodo hokejisti na kotalkah spustili v boj za plasmaje na letošnjem državnem prvenstvu. Tri dni bodo ekipe iz Nove Gorice, Zagreba, Pule in Ljubljane merile svoje znanje na kotalkališču, tri dni bomo lahko priče zmagam in porazom v tej zanimivi športni zvrsti.

Na lanskem državnem prvenstvu so nastopila štirj moštva, in sicer tri hrvatska in kot edino slovensko — goriško. Če izločimo reško ekipo, so bile vse ostale tri izredno izenačene, tako da se je Goričanom posrečilo šele v zadnjih spopadih preriniti se na najboljše mesto. Drugoplasirani Cement iz Pule je zmagal nad domačim nasprotnikom Pulo. Reka pa se je morala zadovoljiti z zadnjim mestom.

Po vseh znakih in pripravah sodeč bodo tudi letošnja srečanja prav tako ali še zanimivejša. Organizatorji so ukrenili vse, da bo prireditev tekla v redu. Vrh vseh drugih podrobnosti gradijo ob igrišču tudi že veliko tribuno, ki bo sprejela lahko več ko 2000 ljudi. Tudi za vse sodelujoče ekipe je poskrbljeno v vsakem pogledu. To pot bodo med udeleženci tudi Zagrebčani (Mladost) in Ljubljančani (Olympia).

Ljubljačani, ki gredo letos prvič v to areno, so dobro pripravljeni, tako vsaj zatrjuje njihov trener Rupert Gorše. Kakor slišimo, so tudi glede uspeha kar optimistični. Na zadnji odločilni preskušnji se je bilo trenerju skoraj težko odločiti, koga vse naj izbere za nastop v Gorici. Če je imel srečno roko, bomo videli konec tedna.

*

Na plenumu Hokejske zveze Slovenije 7. oktobra v Ljubljani bodo razpravljali o dosedanjem delu zveze, obenem pa bodo sprejeli načrt dela za prihodnjo sezono.

Kako računajo opraviti to tekmovanje ostali udeleženci, ne vemo prav zanesljivo. Zagrebško moštvo je sestavljeno v glavnem iz hokejistov na ledu pri Mladosti. Pula pa bo poslala kar dve ekipi, med katerim pa se bo samo ena lahko potegovala za prvi sedež. Gotovo pa bodo puljski hokejisti na kotalkah dosedanjim prvakom trd nasprotnik. Dogodki na kotalkališču v Gorici bodo prav gotovo privabili precej gledalcev, saj je taka vrsta hokeja po naših primorskih krajih že zelo udomačena.

Tom.

NEDELJSKI NOGOMETNI DOGODKI

V Ljubljani štiri tekme za točke

Mimo velike mednarodne tekme dvoboja, ki jo igra nogometna reprezentanca Jugoslavije proti Češkoslovaški v Beogradu in na katero bo zvezni kapetan Tirnanič poslal nekoliko spremenjeno enajstorico v sestavi: Krivokuća, Stankovič, Crnkovič, Tasić, Krstić, Boškov, Petaković, Milutinović, Zebec, Kostić in Sekularac, bodo v ostalih prvenstvenih ligah tekmovali z vso paro prejšnjo nedeljo.

V mislih imamo predvsem I. consko ligo, v kateri obsega IV. kolo po naključju obe preizkušnji slovenskih udeležencev na domačih terenih.

Dopoldne ob 10.30 se bosta na stadionu v Šiški pomerili enajstorici Metalca in Ljubljane, dve predtekmi ob 8.15 oziroma 9. uri pa bodo igrali pionirji oziroma mladinci Jadrana in Ljubljane ter Ilirije in Ljubljane. Kaj pomeni to srečanje za Ljubljano, ni treba razlagati na dolgo in široko.

Popoldne ob 15.30 uri pa bo druga tekma za točke v tej ligi med zagrebškim Grafičarjem in domačim Odredom. V predtekmi ob 14.30 uri bosta igrali pionirski ekipi Odreda in Olympije. Vstopnice so po 65, 85 in 105 din; napodaj so že vnaprej v društveni pisarni. Ta dan bodo na stadionu prodajali tudi tombolske tablice (po 50 din) za veliko tombolo, ki jo bo imelo društvo v nedeljo 7. oktobra.

Ostala štiri srečanja v tej conski ligi so naslednja: Rijeka — Split, Trešnjevka — Jadran, Tekstilac — Uljanik in Turbina — Šibenik.

IV. Kolo LPL: Ilirija — Nova Gorica, Triglav — Grafičar, Slovan — Krim, Branik — Izola, in Mladost — Tržič.

IV. Kolo VMCL: Branik — Tekstilac, Sobota — Jedinstvo, Zagorac — Maribor, Proletarec — Rudar, Sloga — Sloboda in Kladivar — Mladost.

Šahovski festival v Portorožu

Portorož, 27. sept. V nadaljevanju šahovskega festivala je bilo danes odigrano II. kolo, ki je dalo naslednje izide:

v skupini A/I: univerza Ljubljana-univerza Sarajevo 3:1, Maribor-LSK 3.5:0.5. Vodi Maribor 5.5 — A/2: Rudar-Somborski ŠK 1:3, Banjaluka-Zagreb 3.5:0.5. Vodi Zagreb 4.5 — A/3: 3. maj (Reka) — Branik 0.5:3.5. Jedinstvo - Obrtnik (Maribor) 3:1. Vodi Branik 7.

B/1: Iskra-Bjelovar 0:4, Železničar I. — Jedinstvo II. 2:2. Vodi Bjelovar 6.5 — B/2: Radnički-Takovo 2:2, gimnazija Senta-Napredak prek. Vodi Napredak 3.5. — B/3: Tržič-Koper I. 1.5:2.5, Prvomajska-Poreč 1.5:2.5. Vodi Prvomajska 5 — B/4: Grafični zavod Hrv.-Maribor 4:0, Naša krila (Zemun)-Radnički 4:0. Vodijo Naša krila 7.

C/1: Solidarnost (Kamnik)-Ptuj 3:1, Rudar II. - Tekstilac 1.5:2.5. Vodi Solidarnost 5.5 — C/2: Svoboda (Ruše) — Naprijed 1.5:2.5, Prebold-Piran 3:1. Vodita Prebold in Naprijed 5.5. — C/3: Vrapče - Lučki radnik (Reka) 4:0, Ponikve-Obrtnik II. 2:2.

D/1: Velika Gorica-Sežana 2:2, Jugopetrol-Teslić 1.5:2.5. Vodi Teslić 5.5 — D/2: Portorož-Izola 2.5:1.5, Apatin-Železničar II. 2:2. Vodi Apatin 5. — D/3: Ptuj II.-Svila 1:3, Poljoprivrednik-Tvornica čarapa 2.5:1.5. Vodi Poljoprivrednik 5.5. — D/4: Jugomontaža-Celuloza (risem(1:3.

Med 20 šahistkami so na najboljših mestih tri igralke iz Novega Sada Jocićeva, Lazićeva, in Miljićeva, dalje Somborčanka Canijeva, v tretji skupini pa Sucova in Andrašićeva.

Na mojstrskem turnirju vodi Bertok z 2.5 točke.

V. K.

JUTRI

Ljubljana : Olympia

Jutri je na sporedu XVI. kolo zvezne košarkarske lige, v kateri je za nas najpomembnejše srečanje krajevni derby med Ljubljano in Olympijo. Prva tekma v Šiški se je končala neodločeno, kakšen pa bo revanš, pa bomo videli jutri zvečer na igrišču pod Cekinovim gradom, kjer lahko dobite vstopnice v predprodaji od 16. od 18. ure. Začetek glavne tekme bo ob 19.30, v prvi predtekmi ob 16.45 bosta igrala Jesenice in Olympia, ob 18.15 pa Maribor in Olympia (ženske).

*

KOLESARJI NA STADIONU V CELJU

Sindikalna podružnica Cinkarne v Celju je pri KZS zaprosila za dovoljenje, da bi smela na stadionu »Borisa Kidriča« prirediti kolesarsko prirediev. Zveza je kajpak z veseljem sprejela ta predlog in tako bodo prihodnjo nedeljo na tem stadionu prvič startali tudi kolesarji, in sicer vsi vrhunski domači dirkači, člani in mladinci iz vrst Odreda, Roga, Ilirije, Branika in še drugih.

Spored bo obsegal samo dirkališčne dirke, ki so še mnogo privlačnejše kakor cestne. Čeprav steza brez dvignjenih zavojev) ne ustreza kolesarjem, vendar to ne bo nobena ovira za zanimivost sporeda.

Dirke se bodo začele ob 15. uri.

Planinsko društvo Novo mesto sporoča, da je umrl njegov dolgoletni podpredsednik

JOŽE LAVRIČ

Pogreb našega člana bo v petek, 28. sept. 1956., ob 16. uri, na novomeškem pokopališču.

Zvestega planinca, ljubitelja Gorjancev in iskrenega tovariša bomo ohranili v najlepšem spominu.

Oglas v »Slovenskem poročevalcu« zagotovljen uspeh!

KUPIMO
2 avtomatski tehtnici
po 50 kg nosilnosti
Tekstilna tovarna, Prebold

Splošno gradbeno podjetje »GRADNJE«, Postojna
proda
3-tonski kamion znamke
Chevrolet
generalno popravljen.

SPREJMEMO V SLUŽBO:

1. **VODJO za zunanje-trgovinski oddelek,**
2. **VEČ USLUŽBENCEV za komercialni sektor,**
3. **STENODAKTILOGRAFKE.**

POGOJI:
1. višja strokovna izobrazba in izpolnjevanje pogojev iz uredbe o zunanje-trgovinskem poslovanju,
2. višja ali srednja strokovna izobrazba, zaželena praksa.

Ponudbe pošljite na naslov:

TOVARNA GLINICE IN ALUMINIJA, KIDRIČEVO

OBJAVA

Na osnovi tarifnega pravilnika Železarne Jesenice za leto 1955, člen 46, pozivamo vse delavce in uslužbence, ki so prekinili službeno razmerje v letu 1955, da dvignejo delež dobička.

Skladno s členom 44 tarifnega pravilnika so na delež dobička upravičeni vsi delavci in uslužbenci:

a) ki so bili v letu 1955 zaposleni najmanj 9 mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po njihovi odpovedi,

b) ki so bili v letu 1955 zaposleni najmanj 6 mesecev in jim je delovno razmerje prenehalo po odpovedi podjetja, upokojitvi, smrti, odsluženju kadrovskega roka itd.

Na delež dobička niso upravičeni oni delavci, ki jim je delovno razmerje prenehalo:

a) zaradi disciplinskega ali sodno kaznivega dejanja,

b) ako so brez odpovedi zapustili delo.

Zahtevki delavca in uslužbenca zapadejo v treh mesecih od objave tega poziva.

ŽELEZARNA JESENICE

INSERENTI DVIGNITE NAKNADNO DOSPELE PONUDBE V OGLASNEM ODDELKU

Brez obiskov 19226. Brez obiskov 18982. Brez obiskov 19415. Bližnja okolica 18336. Bližina bolnišnice 19898. Bližnja okolica 20460. Center 20395. Center — lokal. Cimprej 20437. Čistoča 20318. Čuvanje doma 18603. Do zime vseljivo 20345. Dobro plačam 19958. Dobra volja 18170. Desdemona. Enosobno in dvosobno konfortno stanovanje 19150. Enosobno in dvosob stanov. 19116. Enodružinska hiša. Gotovina 15665. Gotovina 17752. Gotovina 19280. Geometer 18321. Grem za gospodinjo 19672. Harmonija 19644. Honorar 19308. Hiša z vseljivim stanovanjem 20281. Iskrenost 17814. Ing. — stanovanje 19540. Jesen 19320. Jadran 19888. Karikaturist 18523. Kvalitetna moč. Lena soba 19399. Ljubljana 18359. Ljubljana. Ljubljana 18137. Letos 17939. Lepa bodočnost 19684. Lesna stroka 6413/A. Lokal 18932. Lepa jesen 19694. Letos vseljiva 19656. Mirje 17886. Mesto 17412. Mirno sožitje 19504. Mirje 19945. Mirna in solidna 20494. Mirna 20088. Mirna 19433. Miren 18682. Mirna družina 20162. Morje 17916. Miren študent 18249. Morje — do 25. sept. Nujno 19137. Najprometnejša točka centra 20079. Nogavice 20340. November 20303. Nagrada 18434. Nedeliski izleti 17944. Nekomfortno 17399. Nedeliski izlet 17825. Nagrada 20019. Nagrada 20493. November 1956 — 20055. Oktober 56 20179. Oktober 20528. Osamljena 14519. Oktober 17816. Otroško kolo 20133. Opatija 20076. Obresti 20236. Otello 18001. Opel Kadet 18987. Pridna doma 19655. Primorje poštenost srečen dom nad vse (Pošljite točen naslov) 18283. Prilika 16778. Prijeten dom 16796. Poštena 20169. Poštena in vestna 18422. Poštena 17219. Po možnosti opremljena 18758. Prodam 17761. Poštena vajena kuhe 16165. Plačamo dobro in točno 19323. Plačam takoj 19317. Plača dobro 19114. Presenečenje 16125. Primerno za potnika 16088. Primerno za obrtnika 20215. Prazna soba. Prometna točka 18654. Res dober 19813. Resno 17515. Razočaran 18892. Redka prilika 17673. Rožna d. 19780. Sept. 18193. Sept. 18202. Sončno-suho 18722. Sončno 18908. Sončno 18433. Situirana obrtnica 19571. Soliden šofer 17753. Soliden 19896. Stanovanje 20428. Stalen dom 18881. Soba s štedilnikom 18395. Skromen 18707. Samo ena soba 20412. Sporazum 20420. Sporazumno 17977. Stalna služba 19326. Strojnik 20354. Sreča 18829. Spretna 18601. Svetovalec-družabnik 19455. Šofer 17753. Tihožitje 16927. Takoj ali pozneje 19994. Tržaška Slovenca 19973. Tržačanka 19721. Takoj 22047. Takoj 20383. Takoj 20128. Takoj vseljivo 19935. Takojšnja zaposlitev 6040/A. Trst 18308. Tajnost 19666. Takoj vseljivo 18257. Upokojenec 20150. Ugodno 18292. Ugodno 19527. Ugodna namestitev 7149/A. Ugodna zamenjava 20087. Ugodna prilika 19624. Ugodna prilika 19105. Vespa 54 19511. Vesten 20182. Vesten 18530. Vesten 18168. Vesten 19549. Vestna 18534. Vestna in poštena 20523. Vestna in marljiva 19467. Vrednost 19020. Visoka nagrada 20425. Vižmarje 20500. Vsa oskrba 17827. Vsa oskrba 18315. V Ljubljani 19747. Vajenec — delavec 18151. Vseljiva. Zamenjava 18709. Zamenjava 18879. Zaslužek 19225. Zakonska idila 19592. Zazidljivo cca 1000 18036. Zamenjava stanovanja 18916. Zadnji model 18509. Zložljiva. Zamenjava 18868. Zdrava 18404. Zmožen 19712. Zaželjena sreča 19872. Zamenjava 18877. Želim prijeten dom 20250. Želina miru. Zenitev 17642. Zenitev 19565. - - - - »50-60« 17137. »50.000« 19056. »450« 19651. »34« 19465. «1.500.000« 20276. »300.000« 19934.

Za vedno nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in tast

CIRIL TUŠEK
upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, ob 18. uri, iz Jožefove mrliške veže na Žalah.

Žalujoči: žena Marija in sin Mirko z družino.

Ljubljana, 27. septembra 1956.

ZAHVALA

Ob smrti mojega sina

ANDREJA JUVANA
voznega in podkovskega kovača iz Češnjevke

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so sinu in meni ob času bolezni in ob smrti, stali ob strani in se tako v velikem številu udeležili pogreba, darovali cvetje, izrekli sožalje itd. Hkrati se zahvaljujem prof. dr. Savniku, dr. Ravnikarjevi, dr. Žitniku, dr. Jamarjevi ter vsemu osobju onkološkega inštituta za vso pozornost in skrb ob času bolezni, dalje duhovščini za spremstvo, gasilskim četam, ki so se s prapori udeležili pogreba, gasilski godbi, pevcem obrtne zbornice iz Kranja, tov. Miklavčiču za vodstvo in organizacijo pogreba ter tov. Jerebu za poslovilne besede in vsem darovalcem vencev.

Češnjevek, dne 26. septembra 1956.

Marija Juvan

VSEM KMETOVALCEM IN OSTALIM DELOVNIM LJUDEM OB

Kmečkem dnevu

ISKRENO ČESTITAJO IN ŽELIJO VELIKO USPEHOV PRI DELU ZA DVIG NAŠEGA KMETIJSTVA:

KMETIJSKA ZADRUGA VIDEM OB ŠČAVNICI
KMETIJSKA ZADRUGA IVANJCI
KMETIJSKA ZADRUGA STARA GORA
KMETIJSKA ZADRUGA BERKOVCI
KMETIJSKA ZADRUGA BUČKOVCI
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR VIDEM OB ŠČAVNICI
OBČINSKI ODBOR SZDL, VIDEM OB ŠČAVNICI
OBČINSKI ODBOR ZB, VIDEM OB ŠČAVNICI
OBČINSKI KOMITE ZK, VIDEM OB ŠČAVNICI
OBČINSKI ODBOR RK, VIDEM OB ŠČAVNICI

29

Bil je tujec v tem mestu, katero mu je bilo do včeraj bližje od vseh mest na zemlji. Od vseh mest na zemlji. Opazoval je obraze mladeničev, starcev, otrok in deklet. Vsi so mu bili enako tuji in daleč. Zmedeno je stal v tej ulični reki, ki ga je prehitevala, in nikoli v življenju se še ni počutil tako osamljenega in tako prepuščenega samemu sebi.

Tverska ulica. Pred hišo, v kateri je nekoč stanoval, se je spomnil svojih otroških dni, ki so že zdavnaj izgubili nekdanjo barvo in obliko in utonili v megli pozabe. Misli so mu begale po teh davno izgubljenih časih in srečaval je znane obraze, prve znance, odkar se je vrnil v mesto svoje mladosti.

Pred revolucijo je bil v tej veliki zgradbi kino »Rex«. Sedaj se kino imenuje »Prva petletka«; s plakatov se pa smeje Pastir Kostja: tri-pet-sedem-devet. Skoraj dvajset let se skriva za modrimi, rdečimi in zelenimi svetlobnimi reklamami in za plakati s sliko križanke »Potemkin«, v mraku vlažnih kleti tajnost, ki bo naredila Borisa Neškina srečnega, vendar enkrat popolnoma srečnega. Le deset do dvajset korakov je oddaljen od neizmernega bogastva, ki leži tukaj, pred njegovimi rokami. Čez deset ali dvajset dni bo Boris Neškin v Helsinkih ali pa v Stockholmu mogoče že kupil potni list na ime Fred Ferguson ali Bert Berckson in odpotoval v Južno Ameriko, v Buenos Aires, mesto njegovih bodočih načrtov. Natalija Zvereva bo čakala zastonj na vrnitev njenega prvega ljubčka. Ema Haendler in funkcionarji Inteligence Servicea ne bodo videli nikoli več njihovega berlinskega sodelavca. Johanu Schwarzu in funkcionarjem Gestapa bo mogoče žal, ko bodo za vedno izgubili agenta, ki je žel mnogo uspehov.

V mislih na ogromno bogastvo, ki ga je privlačilo z magnetsko silo, pa je čutil, da ga morda veže na Evropo le še ena sama nit: Irena Čučuvadze. Zato je v tem trenutku, ko je že jadral v podnebje novega sveta in novega življenja, mislil na njene otožne pesmi in na strast njenega plesa, na svojo prvo in edino iskreno ljubezen, na prvo in edino žensko, kateri bi jutri v Ameriki položil pred noge svoje srce in svoje bogastvo. V mislih si je predstavljal, kako bo nekega dne pismo s poštnim pečatom Buenos Airesa, z čekom in rezerviranim apartementom na ladji »Queen Elisabeth«, potoval proti Evropi in kako ga bo v Berlinu sprejela Irena Čučuvadze.

Boris je bil že tri dni v Moskvi. Če se bo razvijalo vse kakor je zamislil, se bi jutri vsedel v brzi vlak Moskva—Leningrad. Dolgo je omahoval, ali naj obišče Surkova, ki je bil najzauplivejša zveza v Moskvi. Njegov naslov mu je dala Natalija. Odločil se je, da je pametnejše in varnejše ohraniti popolni incognito. Poleg tega mu pa Surkov ni bil prav nič potreben. Sam je opazil včeraj, da se do kleti pride zelo lahko iz hodnika, ki vodi iz kina »Prva petletka«. Vrata so bila na široko odprta in moral se je le vtihotapiti v klet in opraviti delo, ki verjetno ne bo zahtevalo mnogo napora. Kupil je klešče, kladivo in drugo potrebno orodje. Svetilko je že imel, nabavil si je samo dve novi bateriji. Ko je mislil, da je dobro pripravljen, se je naenkrat spomnil najvažnejšega: Kako bo odnesel ves nakit, zlato in denar iz kleti? Kupil si je še eno večjo usnjeno torbico, dve bosta vendar zadostovali.

Čas mu je danes počasi potekal. Ura je šele sedem, on pa čaka zadnjo predstavo v »Prvi petletki«, ki se začne ob devetih. Gledal bo film, ki ga je že videl: glasbeno komedijo »Največji uspeh«, ki mu je šla na živce zaradi komsomolcev in slavospevov revoluciji. Ko bo konec filma in ko bodo gledalci zapustili dvorano, bi imel pred seboj celo noč brez strahu, da bi ga kdo vznemirjal.

Odšel je v neko restravracijo in kupil »Izvestija«. Brez zanimanja je prelistal strani, potem pa je nekje na koncu četrte strani opazil naslov »Imperialistični agent ubit pri poizkusu bega«. Vest je bila kratka in datirana iz Leningrada: »Včeraj ob štirih popoldne, je v ulici »26 avgusta« poizkušal pobegniti pred aretacijo neki imperialistični agent in diverzant. Na ljudi, ki so ga zasledovali, je vrgel bombo; pri tem je bila ranjena neka ženska. Toda tujemu plačancu ni uspelo pobegniti. Zadelo ga je nekoliko krogel in obležal je na mestu mrtev. Uvedli so energično, preiskavo, da bi ugotovili njegovo identiteto.«

Sergej Benediktov ali Igor Lebedev? Obadva sta ostala v Leningradu in sta imela pri sebi bombe. Morebiti Benediktov?! Lebedev ne bi bežal. Mirno bi jih pustil, da ga aretirajo, še srečen, da je konec tako blizu. V vsakem primeru, vest ni bila prijetna. Tolažilo ga je le to, da neznanec ni prišel živ v roke boljševikom. Mrtva usta ne govorijo.

Sumljivo se je ozrl po restavraciji. Noben pogled ni bil uprt v njega. Normalna atmosfera navadne restavracije kot po celem svetu: vsakdo je imel svoje skrbi in svoje pogovore. Ničesar sumljivega! Zopet je čital »Izvestija«, toda črke so se mu zdele kot egiptovski hieroglifi, med stolpci pa se je prikazal lik Natalije Zvereve, ki je govorila: od desetih se vrnejo trije, od šestih dva, od treh eden. Benediktov se bržkone ne bo več vrnil iz Rusije. Ostala sta še on in Lebedev. Kdo, med njima bo tisti tretji, ki se po navadi vrne? Čemu se ne bi vrnil Boris Neškin, ki tako hrepeni po življenju in ki bo imel jutri vse, kar potrebuje: ogromno bogastvo in željo doživljati vse dobrote tega sveta. Močnejši zmagujejo. Takšen je zakon narave in družbe. Boris je močan, tako močan, da mora živeti, tako močan, da mora zmagati.

Deset minut do devetih. Pred blagajno je stalo pet, šest ljudi. Hitro je prišel na vrsto.

— Karto, prosim. Parter, v sredini.